

YEREL EŞİTLİK EYLEM PLANI

2021-2024

İBB Koordinasyon

Şengül Altan Arslan

Genel Sekreter Yardımcısı

Danışmanlar

İlknur Üstün

Dr. Özgün Akduran Erol

İBB Koordinasyon Ekibi

İBB Koordinasyon Ekibi

Zelal Yalçın

Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı

Sosyal Politikalar Koordinatörü

İlkay Ülkü Ertem

Genel Sekreter Yardımcısı Danışmanı

Şenay Gül

Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürü

Hasan Tural

Strateji Geliştirme Müdürü

İBB Çalışma Ekibi

Elif Avcı

Simten Birsöz

Özgür Bilgiç

Erdal Bülbün

Elanur Aksakal Demir

Seher Feride Kurtulmuş

Şehide Zehra Keleş Yüksel

Z. Kevser Demirel

Zehra Gümüş Bilir

Editör

Suat Hayri Küçük

İstanbul Yerel Eşitlik Eylem Planı, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun teknik desteği ve Enstitü İstanbul'un katkılarıyla hazırlanmıştır.

KADIN HAKLARI

İNSAN HAKLARIDIR. NOKTA!

Değerli İstanbullular;

Titiz çalışmalar sonucu hazırladığımız *Yerel Eşitlik Eylem Planı*'ni sizinle paylaşmaktan mutluluk duyuyorum. Diğer yandan, bu şehirde eşitsizlikleri önleme konusunda bir yol haritasının; kadınlara yönelik eşitleyici politikaların oluşturulmasında geç kalınmış olmasının üzüntüsünü yaşıyorum.

Biz yeşil, adil ve yaratıcı bir İstanbul vizyonu için söz verdik. *Eşitlik* kavramı bu vizyonun esasını oluşturur. Bu hayalimizi de kadınları güçlendirmeden eşitlik, kadınlara eşit fırsatlar sunmadan adalet, kadınların fikirlerini dinlemeden yaratıcılık ve yerel demokrasi olamayacağını akılda tutarak inşa ettik.

Bu şehirde kadınların eşit haklara kavuşmasına yönelik her adımın, Türkiye'nin dört köşesindeki kadınlar için de atılmış olduğunu biliyoruz. Elinizdeki eylem planı buradan hareketle, daha farklı ve daha adil bir gelecek tahayyülünün somut politikalarla gerçekleştirilebileceğini ortaya koymaktadır. Tüm kalbimle inanıyorum ki kadınların azmi ve katılımıyla, ortak aklın eseri stratejiler ve temelde hedeflediğimiz zihniyet değişimi ile bu yolda hızla ilerleyeceğiz. Bu kentin kadınları yönetimde, hizmette ve bütçede var olmaya başladı; bundan sonra da daha eşit biçimde var olacak.

Yerel Eşitlik Eylem Planı, bu kenti birlikte yönetme sürecinin örülmesidir. İmkânların, kadınların ve bakım sağladıkları çocuk, engelli, yaşlı vb. grupların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde sunulmasını, gerekli bütçenin ayrılmasını ve sürecin izlenmesini kolaylaştıracak stratejik bir yol haritasıdır.

Bu plan kadınların, eşitlik mücadelesi yürüten ilgili sivil toplum kuruluşlarının, İBB üst yönetimi ve çalışanlarının, muhtarların ve meclis üyelerinin dâhil olduğu katılımcı bir yöntemle hazırlanmıştır. Bu süreçte katkıda bulunan herkese emekleri için sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Çizdiğimiz yol haritasının bir yansımasını, iki yıla yaklaşan İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin yeni yönetiminin değişen istihdam politikalarında görebilirsiniz. Göreve başladığımızda İstanbul Büyükşehir Belediyesi bünyesinde hiç kadın personeli olmayan iştirakler, hiç kadın yöneticisi bulunmayan birimler ve kadınların hiç istihdam edilmediği çalışma alanları bulunmaktaydı. Bugün hem İBB'de hem de tüm iştiraklerimizde sadece kadın personel değil, önemli oranda kadın yöneticiler de yer alıyor. Kadın otobüs şoförleri, zabıta memurları, şehir hatlarında çapacı kadınlar kalıplaşmış rolleri aşarak 16 milyon için çalışmaya başladılar. Değişen istihdam politikalarımızın eşitlikçi sonuçlarını önümüzdeki yıllar içinde daha net olarak göstereceğiz.

Eşitliği tesis etmek için kadın istihdamını artırmanın yeterli olmadığını; kadınların yoksulluk, bakım yükü ve şiddet karşısında desteklenmesi gerektiğini de iyi biliyoruz. Güçlenmeyi merkeze alan sosyal destek mekanizmaları, kadınların güvenliğini artıracak ulaşım düzenlemeleri, erken dönem çocuk bakım hizmetleri, kadınları dikkate alan kentsel planlama ve kurumsal bakım alternatifleri ile kadınların gündelik hayatlarını kolaylaştırmayı amaçlıyoruz. Kadın Destek Hattı'mızla şiddete uğrayan veya tehlike altında olan kadınlara 7/24 destek veriyoruz. Kadın Dayanışma Evi'mizde şiddete uğrayan kadınlara şiddetsiz bir hayata geçmelerinde rehberlik ediyoruz. Bu yoldaki en büyük dileğimiz, kadına yönelik şiddeti konuştuğumuz günlerin tamamıyla geride kalmasıdır. Bunun için üstümüze düşen ne varsa yapmakta kararlıyız.

Sevgili İstanbullular;

Özetle; *Yerel Eşitlik Eylem Planı* ile İstanbul, kadınları eşit yurttaşlar olarak gören ve bu zihniyeti önceleyen bir kadın politikasına kavuştu; sırada kadınların eşit haklarla buluşması var! Umarım bu plan her düzeyde politika yapıcılar için örnek olur ve *eşitlik* felsefesi bu toprakların özü olana dek yolumuzu aydınlatmaya devam eder.

Ekrem İmamoğlu

İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	7
GİRİŞ	9
1. YEREL EŞİTLİK EYLEM PLANI	11
1.1. Bir Hak Olarak Yerel Eşitlik Eylem Planı	12
1.2. Türkiye’de Yerel Eşitlik Eylem Planları	14
2. METODOLOJİ	17
3. TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KAPSAMINDA İSTANBUL’DA KADIN PROFİLİ VE İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ	21
4. PAYDAŞ ANALİZİ VE AMAÇ/HEDEF/EYLEM/GÖSTERGELER	29
4.1. Katılımcılık	30
4.2. Toplumsal Cinsiyete Dayalı/Kadına Yönelik Şiddet ve Ayrımcılık	42
4.3. Sağlık	52
4.4. Yoksulluk	58
4.5. Barınma ve Konut	65
4.6. Ekonomik Güçlenme ve İstihdam	70
4.7. Bakım Hizmetleri	78
4.8. Kentsel Planlama, Tasarım, Erişilebilirlik, Güvenli Kent	83
4.9. Sosyal Destek	89
4.10. Hareketlilik ve Ulaşım	95
4.11. Kültür Sanat Rekreasyon, Spor ve Yeşil Alan	99
4.12. Halkla İlişkiler, Bilgilendirme ve Tanıtım	106
4.13. Yaşanası Kent	109
4.14. Eğitim ve Yaşam Boyu Öğrenme	114
4.15. Afet/Kriz	118

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

**iSTANBUL
SENİN**

KISALTMALAR

BM: Birleşmiş Milletler

CEDAW: Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi

CEMR: Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi

İBB: İstanbul Büyükşehir Belediyesi

İSADEM: İstanbul Aile, Danışmanlık ve Eğitim Merkezi

İSEM: İstanbul Engelliler Merkezi

KETEM: Kanser Erken Teşhis, Tarama ve Eğitim Merkezi

SAHAM: Sağlıklı Hayat Merkezi

TMMOB: Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UNFPA: Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu

YEPP: Yerel Eşitlik Eylem Planı

İKK: İstanbul Kent Konseyi

GİRİŞ

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Şubat 2019 tarihi itibariyle Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı'nı imzalama kararını İBB Meclis onayıyla almış ve bu doğrultuda gerekli başvurular yapılmıştır. Avrupa Kentsel Şartı'nda güvenlik, temiz ve sağlıklı bir kentsel çevrede yaşama, konut edinme, çalışma hakkı, sağlık, eğitim ve sosyokültürel etkinliklerden yararlanma hakkı, ulaşım ve dolaşım özgürlüğü, yaşadığı yerleşime ilişkin kararlara katılma ve bunları denetleme hakkı gibi temel kentli haklarından bir kentte yaşayan tüm insanların cinsiyet, yaş, inanç, toplumsal, ekonomik ya da siyasal konum, fiziksel ya da psikolojik engellilik durumlarına bakılmaksızın, eşit olarak yararlanmasını sağlamak gerektiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, herkes için eşit yerel kamu hizmeti anlayışının var olabilmesi, özellikle yerel hizmet sunumunda kadınların gereksinimlerinin dikkate alınması gerekliliği ortaya koyulmaktadır. Bu gereklilik, kadınların gündelik yaşamdaki yüklerini azaltmanın ancak kadınlara özel yerel hizmetler sunan yerel uygulamalarla mümkün olduğuna işaret etmektedir. Kadınların kentli haklarını kullanabilmeleri, tüm yerel program ve projelerin uygulama aşamasında da var olabilmeleri adına cinsiyet eşitliği ilkesinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Kentli nüfusun yarısını oluşturan kadınların ve kız çocuklarının kentli haklarını kullanabilmeleri, öncelikle onların gereksinimlerini ortaya çıkarabilmeyi ve yaşam koşullarına uygun katılım ve hizmet düzenlemelerini yapmayı gerektirir.

Kadınların yaşadığı sorunların tek tek birbirinden bağımsız bir biçimde ele alınması, sorunun kavranmasını ve eşitsizliğin farklı yönlerinin birbirleri ile bağlantılarının görülmesini güçleştirmektedir. Kadın istihdamını kadının eğitim hakkından yararlanma düzeyinden ve karar alma mekanizmalarına katılımdan bağımsız ele alınmaması gerekmektedir. Bu nedenle, Yerel Eşitlik Eylem Planı'nda kadınların yaşadığı sorunları anlamak ve çözüm üretmek için meselenin tüm yönlerine bir bütün olarak bakmak ve birbiriyle bağlantılı stratejiler üretmek amaçlanmaktadır.

Yerel Eşitlik Eylem Planlarının yereldeki tüm farklılıkları içermesi ancak farklı koşullarda yaşayan, dolayısıyla da farklı sorun ve ihtiyaçları, beklenti ve hayalleri olanları tüm varlıklarıyla bir bütün olarak yaşam alanları ve koşulları ile birlikte görmekle mümkündür. Yerel Eşitlik Eylem Planı (YEPP), yereldeki toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda mevcut durumu anlamayı sağlayacak cinsiyete ve çeşitliliğe dayalı verileri ve bunların incelenmesini ve buna bağlı olarak toplumsal cinsiyet eşitliği sorunlarına yönelik hedeflerin geliştirilmesini, öncelikli alanların belirlenip seçilmesini kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda, Yerel Eşitlik Eylem Planı'na dair belediyenin ilgili ve yetkilileri ile çeşitli sivil toplum kuruluşlarının, üniversitelerin, akademisyenlerin, aktivistlerin ve diğer yerel öznelerin de dâhil olduğu katılımcı bir hazırlık süreci yürütülmüştür. Geniş bir alanda yapılan doküman taramaları, görüşme ve toplantılar sonucunda Yerel Eşitlik Eylem Planı oluşturulmuştur.

1. BÖLÜM

YEREL EŞİTLİK EYLEM PLANI

Yerel Eşitlik Eylem Planları, toplumsal cinsiyet eşitliğini odağa alan fakat farklı koşullarda yaşayan, farklı sorun ve ihtiyaçları olan kadınların özelleşmiş ihtiyaçlarını görmezden gelmeyen planlardır. İhtiyaç ve sorunlara yönelik talep ve çözüm önerilerinin, bireylerin yaşamak istedikleri yerlere dair kurdukları hayallerin somut adımlarını atan Yerel Eşitlik Eylem Planları, belediye ve sivil alan arasında kurulması mümkün olan ittifakları işaret eden ve spesifik bir bütçeye sahip eylem planları olarak da ön plana çıkmaktadır. Bu planlar, planı hazırlayan kurumun/belediyenin yetki ve sorumluluk alanında yaşayan kişilerin sorunlarını ve ihtiyaçlarını odağa almanın yanı sıra, kurumun/belediyenin kendi kurumsal yapısını da eşitlikçi bir perspektiften gözden geçirmesini ve gerekli düzenlemeleri yapmasını hedeflemektedir.

Kentler, politika yapıcılar için pek çok eylem alanını içerisinde barındırmaktadır. Barınma ve konuttan boş zamanı değerlendirme aktiviteleri ve rekreasyon¹ alanlarına, psikolojik ve fiziksel olarak iyi olma halinden altyapı ve ulaşım, günün her saatinde güvende hissettiren bir şehirde yaşamaktan toplumsal cinsiyet temelli şiddetten korunmaya, yaşam boyu öğrenme ve eğitim olanaklarına erişebilmekten sosyal ve ekonomik riskler karşısında bir sarmalanmaya kadar pek çok konu kentler, kentte yaşayanlar ve kenti yönetenler için önem taşımaktadır. Bu durum, kentte yaşayanların ihtiyaçlarına ve sorunlarına karşılık bulabilmek amacıyla geniş yelpazede politikalar üretilmesini, bunların en uygun şekilde uygulamaya konmasını, uygulamaların sürekli izlenmesini, iyileştirilmesini ve revizyonunu gerekli kılmaktadır.

Yerel Eşitlik Eylem Planları, kadınlar başta olmak üzere, eşit haklardan yararlanamayan tüm toplumsal gruplar için yaşanabilir bir kent inşa etmenin yol haritalarıdır.

¹ Rekreasyon; kurallar olmaksızın, fiziksel etkinliğe dayalı bir eğlence biçimidir. Kazanç odaklı olmadan, devamlılık zorunluluğu olmadan, kişiyi tazeleyen ve çevresiyle etkileşimini sağlayan bir zaman kullanımudur. İş ve kişisel zamandan arta kalan serbest zamanı kapsar –e.n.

Bugün Yerel Eşitlik Eylem Planları, gelişmiş demokrasilerin temel katılım araçlarından biri haline gelmiştir; çünkü bu planlar birçok alanı ilgilendiren tematik planlardır ve bu özellikleri nedeniyle de tek bir kamu kurumunun sorumluluk alanı olarak şekillendirilemezler. Yerel eşitlik eylem planları, sivil toplum, üniversite ve özel sektör gibi paydaşların da sorumluluk aldığı; işbirliği, katılım, sahiplenme ve açıklıkla tarif edilmiş şeffaf bir bütçeyle sürdürülebilirlik kazanabilecek uygulamalardır.² Bu nedenledir ki, Yerel Eşitlik Eylem Planları, her şeyden önce katılımcı yöntemlerle oluşturulmuş politik yol haritalarıdır. Bu bağlamda, Yerel Eşitlik Eylem Planları tarafların karşılıklı müzakeresi ve fikir, deneyim paylaşımı ile sorunların eksiksiz tespit edilerek, bunlara dair çözüm önerilerinin ortaya koyulduğu ve nihai olarak bu çözümlerin hayata geçirilmesinde sorumluluk ve işlerin paylaşılarak ilerlendiği, yaşayan, organik bir süreç olarak ortaya çıkmaktadır. Yerel Eşitlik Eylem Planları hem belediyelerin her alanda yapabileceklerini göstermesi ve işbirliği alanlarına dikkat çekerek katılımcılığı teşvik etmesi açısından, hem de toplumsal cinsiyet eşitliği hedeflerinin hizmet planlama, bütçeleme ve uygulamanın her aşamasında dikkate alınmasını sağlaması açısından oldukça önemlidir.

1.1. Bir Hak Olarak Yerel Eşitlik Eylem Planı

Yerel yaşamda kadın ve erkeklerin eşitçe var olması tartışmasının düşünsel temelini 1960'larda Lefebvre tarafından ortaya konan *kent hakkı* yaklaşımına kadar geriye götürmek mümkündür. Bu alanda Lefebvre'in öncülüğünde gelişen tartışma, kent hakkının sadece kentte yaşayan herkesin çıkarlarını gözeten ve kentte yaşama hakkını savunan yanı sıra değil, aynı zamanda kentin, sakinleri tarafından tam kullanımı ve biçimlendirilmesi yönüyle de ilgilenebilir. Hatta Harvey buna ilişkisel bir boyut katarak, kent hakkını, insanların birbirleri ile iletişimi ve ortaklığı ile "kenti değiştirerek, kendilerini değiştirme hakkına" sahip oldukları kolektif bir hak olarak ifade eder.³ Bu bağlamda insan haklarına duyarlı ve eşitlikçi bir kentsel yaşam ancak işbirliği, katılım, karşılıklı müzakere ve uzlaşma ile mümkündür.

Kent hakkı kavramını cinsiyet boyutu ile birlikte ele alan ilk uluslararası belge, 1992 yılında duyurulan Avrupa Kentsel Şartı olmuştur. Şart'ın 20. maddesi "yerel yönetimlerin hizmetlerini bütün bireylere cinsiyet, yaş,

2 UNWOMEN, BMOP, "Kadın Dostu Yerleşimler"e Doğru Yerel Planlama ve Hizmet Sunum Modeli Uygulama Rehberi, Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı, Ankara: 2009, s. 14.

3 Harvey, D., "The Right to the City", New Left Review, No. 53, 2008, s. 23.

köken, inanç, sosyal, ekonomik ve politik ayırım gözetmeden, fiziksel veya zihinsel özürlerine bakmadan, eşit olarak sunmakla yükümlü olduklarını” vurgulamaktadır.⁴ Bununla birlikte, insan hakları konusunda atılmış ve kadın erkek eşitliğini bir norm olarak vurgulayan, Türkiye’nin de tanıdığı ve imzalayıp onayladığı uluslararası belgeler olan Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme (1976: madde 3);⁵ BM Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi (1976: madde 3);⁶ BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi, kısa adıyla CEDAW (1979)⁷ ve Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu (1995: paragraf 15)⁸ bu alandaki temel dokümanlardır. Yine daha güncel başka bir uluslararası belge de, BM Genel Kurulu tarafından 2015’te kabul edilen ve Binyıl Kalkınma Hedefleri’nin yerini alan, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’dir. Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nden 5. hedef, “toplumsal cinsiyet eşitliği” için yapılacaklara ayrılmış, 11. hedef ise “Sürdürülebilir şehirler ve yaşam” konusunda belirlenmiştir. Bu hedefin alt amaçları arasında sayılan, “erişilebilir, güvenli, ucuz ulaşım” ile “güvenli, kapsayıcı ve erişilebilir yeşil ve kamusal alanlar” başlıklarında kadınlar özellikle vurgulanmıştır.⁹ Türkiye’nin onayladığı en güncel uluslararası belgelerden olan ve İstanbul Sözleşmesi adıyla da anılan Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi’nde (2011), kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesinde kapsamlı ve koordineli politikaların benimsenip uygulanması (madde 7), koruma ve destek mekanizmalarının oluşturulmasında yerel yönetimler de sorumlu kurumlar arasında sayılmışlardır.¹⁰ Kent hakkı konusunda uluslararası tanınma bağlamında önemli belgelerden bir diğeri de Birleşmiş Milletler İnsan Yerleşimleri Programı kapsamında 2016 yılında toplanan HABİTAT III, Yeni Kentsel Gündem’dir.

4 Avrupa Kentsel Şartı, 1992. AB. Çevrimiçi: <http://www.mimarlarodasiankara.org/?id=964>.

5 Birleşmiş Milletler, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1976. Çevrimiçi: <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/MedeniVeSiyasiHaklaraIliskin-Sozlesme.pdf>

6 Birleşmiş Milletler, Ekonomik, Toplumsal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi, 1976. Çevrimiçi: <https://humanrightscenter.bilgi.edu.tr/media/uploads/2015/08/03/EkonomikSosyalKulturelHaklarSozlesmesi.pdf>

7 Birleşmiş Milletler, Kadınlara Dair Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesine Dair Sözleşme, 1979. Çevrimiçi: <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/cedaw.pdf>

8 Birleşmiş Milletler, Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformu, 1995. Çevrimiçi: <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/pekin.pdf>

9 BM, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, 2015.

10 Avrupa Konseyi, Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi, İstanbul, 2011. Çevrimiçi: <https://rm.coe.int/1680462545>

İnsan hakları kenti konusu Birleşmiş Milletler çatısı altında, Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler (UCLG) Sosyal İçerme, Katılımcı Demokrasi ve İnsan Hakları Komisyonu tarafından, Güney Kore'nin Gwangju Büyükşehir Belediyesi'nin ev sahipliğinde 2011 yılından beri düzenlenmekte olan Dünya İnsan Hakları Kenti Forumu ile sürekli gündemde tutularak Dünya'da mümkün olan en geniş ölçekte yerel yönetim temsilcisinin katılımı ile bu forumlarda belirlenen ortak ilkeler hayata geçirilmeye çalışılmaktadır.¹¹ 2014 yılında düzenlenen 4. Dünya İnsan Hakları Kentleri Forumu tarafından kabul edilen ve hâlâ izlenen 10 kılavuz ilkeden ikincisi, "ayrımcılığın engellenmesi ve olumlu eylem"¹² olmuştur. Bu ilkede, "İnsan Hakları Kenti idari sınırlar içerisinde ve ötesinde yaşayan herkes için eşitlik ve hakkaniyet ilkesine saygı gösterir. İnsan Hakları Kenti, toplumsal cinsiyet temelli politikalar ile eşitsizlikleri azaltmak, mülteciler ve yurttaş olmayan kişiler dâhil, marjinalize olmuş ve risk altındaki grupları güçlendirmek için olumlu eylemleri içeren bir ayrımcılık karşıtı politika uygular" denmektedir ve bu ilke yerel eşitlik eylem planları için önemli bir fikri zemin sunmaktadır. Yerel Eşitlik Eylem Planı kavramsallaştırmasına ise ilk kez Avrupa Belediyeler ve Bölgeler Konseyi'nin (CEMR) 2006 yılında ilan ettiği Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı'nda açıkça değinilmiştir.

1.2. Türkiye'de Yerel Eşitlik Eylem Planları

Ulusal düzeydeki mevzuat, politika ve planlar açısından Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesinin kadın erkek eşitliğini kabul eden, düzenleyen ve eşitliğin hayata geçirilmesi için devleti yükümlü kılan en temel kanun maddesi olduğu bilinmektedir. Türkiye'de Yerel Eşitlik Eylem Planı hazırlayan belediyelerin ilk örnekleriyle, Birleşmiş Milletler Kadın Dostu Kentler programı kapsamında karşılaşılmaktadır.¹³ Türkiye'de merkezi yönetimde bakanlık düzeyinde hazırlanan eşitlik eylem planlarına da rastlanmaktadır.

11 Bu rapor hazırlandığı tarihlerde, 7-10 Ekim 2020'de Forumun onuncusunun hazırlıkları sürmektedir.

12 İnsan Hakları Kenti için Gwangju Prensipleri (2014). Gwangju Metropolitan City (a co-chair of United Cities and Local Governments Committee on Social Inclusion, Participatory Democracy and Human Rights). <https://www.uclg-cisd.org/sites/default/files/Gwangju%20Guiding%20Principles%20for%20Human%20Rights%20City%20adopted%20on%2017%20May%202014.pdf>.

13 Birleşmiş Milletler Kadın ve Kız Çocuklarının İnsan Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi Ortak Programı – BMOP Programı'nın ana paydaşı İçişleri Bakanlığı'dır ve Sabancı Vakfı başta olmak üzere, 10 ülke ve çok sayıda kadın örgütü de destek vermiştir. Programın ilk aşaması 2006-2010 yılları arasında uygulanmış ve İzmir, Kars, Nevşehir, Şanlıurfa ve Trabzon, Van illeri ile başlamış, ikinci etapta 2011-2013 yıllarında Adıyaman, Antalya, Bursa, Gaziantep, Malatya, Mardin ve Samsun illeri de eklenmiştir. Bu sayılan 12 program ilinden 11 tanesi yerel eşitlik eylem planı hazırlayarak uygulamaya koymayı başarmıştır. Ege Tekinbaş, Kadın Dostu Kent Uygulama Rehberi, BMOP, Ankara, 2015. Çevrimiçi: www.kadindostukentler.org

Yeni adıyla Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde hazırladığı “Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı”, 2018-2023 yıllarını kapsayacak şekilde, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinatörlüğünde yerel yönetimlerin de dâhil edildiği, kamu kurum ve kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, meslek kuruluşlarının, özel sektörün ve ilgili diğer kuruluşların kadınların güçlenmesine yönelik yapacakları çalışmaları içeren bir dokümandır.¹⁴

Ulusal mevzuatın önemli bileşenlerinden biri ise 5393 Sayılı Belediye Kanunu'dur.¹⁵ Kanun'da hemşeri hukuku kavramı ile belediye hizmetlerinin muhatapları ve katılımcı yönü de vurgulanmıştır. “Herkes” ve “müşterek ihtiyaçlar” kavramları gibi dikkatle ele alınması gereken konulara değinilmiştir. Müşterek ihtiyaç kavramı toplumun bir bütün olarak ele alınmasından öte kişileri, grupları homojenleştirmeden, herkesin çeşitliliğini görerek politika üretilmesini gerekli kılmaktadır. Bu noktada, ulusal mevzuatın ve tekil belediyelerin kadın erkek eşitliği ve diğer farklı sosyal grupların özel sorun ve ihtiyaçları ile ilgili meseleleri görme noktasında eksik kaldığı yerde Yerel Eşitlik Eylem Planları önemli bir anaakımlaştırma stratejisi olarak belirmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Şubat 2019 tarihi itibarıyla Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Eşitliği Şartı'nı imzalama kararını İBB Meclis onayıyla almış ve bu doğrultuda gerekli başvuruları yapmıştır. Şart'ın gereklerinden biri olan Yerel Eşitlik Eylem Planı hazırlıkları da Şart'ı imzalama iradesinin ortaya koyulmasının hemen ardından başlatılmıştır.

---

14 Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023), Ankara: 2018. Çevrimiçi: <https://www.ailevecalisma.gov.tr/ksgm/ulusal-eylem-planlari/kadinin-guclenmesi-strateji-belgesi-ve-eylem-planlari-2018-2023/>, Erişim Tarihi: 12 Eylül 2020.

15 5393 sayılı Belediye Kanunu, 2005. Çevrimiçi: <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf>, Erişim Tarihi: 12 Eylül 2020.

2. BÖLÜM

METODOLOJİ

İBB Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın hazırlık sürecinin ilk adımı, "İstanbul'da kim, nasıl yaşıyor?" sorusunun yanıtlarına toplumsal cinsiyet perspektifi ile bakmak olmuştur. İstanbul'da kim, nerede, nasıl yaşıyor sorusuna yanıt verebilmek için yapılan demografik durum tespitleri değerlendirilmiştir. Bu çalışmalar yapılırken İBB'nin kendi veri çalışmalarının yanı sıra, hâlihazırda ulusal veri tabanı olan TÜİK'in ve diğer merkezi yönetime dâhil kamu kurumlarının ürettiği veriler, sahada faaliyet yürüten sivil toplum kuruluşlarının araştırma ve veri derleme çalışmaları, yerel yönetimlerin ve yerel yönetim örgütlenmelerinin kendi çalışmaları ve ürettikleri veriler derlenerek, İstanbul ilinde yaşayanların mevcut durumu ve profilleri hakkında toplumsal cinsiyeti odağa alan perspektiften bir fotoğraf ortaya koyulmuştur. Bir sonraki aşamada, İstanbul'daki sivil toplum örgütlerini ve alanlarını görmek için kimlerin, İstanbul'un neresinde, hangi meseleler etrafında örgütlendiklerine dair veriler değerlendirilmiştir. Bunun için İBB'nin mevcut iletişim listelerinin yanı sıra üniversitelerin sivil toplumla ilgili merkezlerinden de destek alınmıştır. Verilerin derlenme sürecinde toplumsal cinsiyet, eşitlik, ayrımcılık alanında çalışan örgütlenmelerin ve uzmanların kılavuzluğunda önceliklendirme yapılmıştır.

Yerel Eşitlik Eylem Planı çalışmalarına başlanan 2 Mart 2020 tarihini izleyen süreçte Covid-19 salgının ortaya çıkması çalışma planlarının revize edilmesine neden olmuştur. Daha önce planlanan Sivil Toplum Çalıştay, Daire Başkanlıkları Çalıştay ve yüz yüze yapılacak 6 odak grup toplantısı ile hedeflenen çıktılar ancak daha küçük gruplar halinde gerçekleştirilen çevrimiçi görüşmeler ve odak grup toplantıları ile elde edilebilmiştir. Salgın önlemleri açıklanmadan önce yapılan 9 yüz yüze görüşmenin yanı sıra 64 çevrimiçi görüşme yapılarak toplam 73 toplantı gerçekleştirilmiştir. Bu toplantıların 42'sini odak grup toplantıları oluşturmaktadır. Odak grup toplantılarında 61 sivil toplum örgütünden temsilci, İBB ve ilçe belediyelerinden 10 Meclis Üyesi, 7 uzman ve akademisyen, 21 İBB Daire Başkanı ile görüşülmüştür. Bu görüşmeler neticesinde, Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın öncelikli hedeflerinin saptanması amacıyla, İstanbul'da yaşayan kişilerin ihtiyaç ve sorunları, bunlara dair çözüm önerileri ve talepleri ile olası işbirlikleri ve ittifak alanları toplumsal cinsiyet eşitliği odağa alınarak derlenmiştir.

İBB 2021-2024 Yerel Eşitlik Eylem Planı, söz konusu 73 toplantıdan elde edilen bulguların analizinin yanı sıra, İBB'nin çeşitli birimleri tarafından Temmuz 2019 ile Nisan 2020 arasında organize edilen katılımcı çalıştayların sonuç raporlarına yansıyan görüşleri de içermektedir. Bu raporlara toplantı ve çalıştay katılımcısı olan çeşitli toplumsal grupların dile getirdiği ihtiyaç ve sorunlar ile çözüm önerileri de yansıtılmıştır. Yapılan çalıştaylar neticesinde, salgın nedeniyle bir araya gelmenin mümkün olmadığı kurumların görüşlerinin de Yerel Eşitlik Eylem Planı'na dâhil edilmesi sağlanmıştır. Yerel Eşitlik Eylem Planı kapsamında yapılan çalıştaylar ve görüşmeler ile birlikte, sivil toplum kuruluşlarının, kadın örgütlerinin, üniversitelerin İstanbul'da yaşayanların farklı sorun ve ihtiyaçlarına, beklentilerine yönelik araştırma, rapor ve yayınlardan da yararlanılmıştır.

Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın ana temaları, İBB ve çeşitli kurumların dokümanlarından ve yapılan görüşmelerden ortaya çıkan kent yaşamına dair eşitlik tahayyülleri ışığında belirlenmiştir. Anlatıların ve raporların işaret ettiği sorun alanlarına göre ana başlıklar oluşturulmuştur. Yapılan gruplamada belirgin olarak katılım (i); toplumsal cinsiyete dayalı/kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık (ii); sağlık (iii); yoksulluk (iv); barınma ve konut (v); ekonomik güçlenme ve istihdam (vi); bakım hizmetleri (vii); kentsel planlama, tasarım, erişilebilirlik ve güvenli kent (viii); sosyal destek (ix); hareketlilik ve ulaşım (x); kültür sanat rekreasyon, spor ve yeşil alan (xi); halkla ilişkiler bilgilendirme tanıtım (xii); yaşanası kent (xiii); eğitim ve yaşam boyu öğrenme (xiv); afet/kriz (xv) olmak üzere 15 başlık oluşmuştur. Planın ana temaları Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın hazırlık sürecinde gerçekleştirilen katılımcı toplantılarda öne çıkan sorun ve çözüm alanlarına göre belirlenmiş olsa da, planda bahsi geçen tüm meselelerin birbiriyle ilişkili olduğu ve alanlar arası geçişkenliklerin olduğu unutulmamalıdır. Bu nedenle, planda birçok alanı kesen ve mükerreren göreceğiniz konular olacağını fakat her birinin toplumsal cinsiyet odaklı bakılan gündelik hayatın farklı alanlarını yansıttığını belirtmek gerekmektedir.

Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın temel hedeflerini saptamak üzere yapılan görüşmelerin analizleri neticesinde sorunlar, ihtiyaçlar ve çözüm önerileri tablosu oluşturulmuş, taslak olarak hazırlanan Eylem Planı'nda bu tabloya yer verilmiştir. Bu taslak İBB'nin ilgili müdürlüklerinden gelen görüşler de dikkate alınarak Aralık 2020'de revize edilmiş ve, gösterge çalışmasına başlama aşamasına gelinmiştir. Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın revizyon sürecinde 7 ayrı odak grup toplantısı daha gerçekleştirilmiş, taslak olarak hazırlanan rapor görüşme yapılan uzman kişi ve kurumlarla da paylaşılarak görüş ve önerileri alınmıştır. Bu doğrultuda taslak rapor üye-

rinde gerekli düzeltmeler yapılarak son haline getirilmiştir. Son olarak, belediyenin bütün birimleri ile bağı olan Strateji Geliştirme Müdürlüğü Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın izlenebilir ve ölçülebilir hale getirilmesinde görevlendirilmiştir. Bu bağlamda, Strateji Geliştirme Müdürlüğü'nün koordinasyonunda Eylem Planı'nın temaları ile ilişkilenen hizmet alanlarında faaliyet yürüten ilgili müdürlüklerden temsilcilerle 12-13 ve 19-20 Şubat 2021 tarihlerinde, tam gün süren çalıştaylar gerçekleştirilmiştir. Buna ek olarak, Yerel Eşitlik Eylem Planı'nı izleme sürecinin İBB'nin kendi iç kontrol ve denetim iş süreçlerine entegre edilmesi konusunda bir yol haritası belirlenmiştir.

3. BÖLÜM

TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ KAPSAMINDA İSTANBUL'DA KADIN PROFİLİ VE İSTATİSTİKLERİNİN ANALİZİ

Bireylerin cinsiyet temelli ayrımcılığa uğramadan toplumsal yaşamın her alanında eşit düzeyde yer alması, görünür olması, temsil edilmesi ve katılımı olarak tanımlanan *toplumsal cinsiyet eşitliği* kavramı, başta kadınlar olmak üzere bireylerin toplumsal yaşamda karşılaştıkları tüm engellerin aşılması ve buna yönelik önlemlerin alınması noktasında önem taşımaktadır. Bu noktada temel amaç, toplumsal cinsiyet farkları üzerinden kurgulanan hiyerarşik ilişkilerin sonlandırılması ve güç farklılıklarına sebep olan bu ilişkilerin, değerlerin, mekanizmaların ve kurumların dönüşümünün sağlanmasıdır.¹⁶ Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik politikaların merkezden çok yerel düzeyde üretilmesi, kadın erkek eşitliğine ilişkin faaliyetlerin öncelikli olarak yerel ölçekte ölçülmesi, değerlendirilmesi ve izlenmesi ile bu alanda atılan adımların, çabaların ve yapılan girişimlerin ülke geneline yayılmasını hızlandırıcı etkisi olacağı düşünülmektedir.¹⁷

Toplumsal cinsiyet eşitliğini ölçmek adına ulusal ve uluslararası düzeyde yapılan çalışmalar Türkiye’de yaşayan kadınların hâlâ toplumsal, ekonomik ve politik eşitsizliklerle karşı karşıya olduğunu ortaya konmaktadır. Dünya Ekonomik Forumu’nun (World Economic Forum - WEF) hazırlanmış olduğu 2020 Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Endeksi’nde 153 ülke arasında Türkiye 130. sırada yer almıştır. Kadınların ekonomiye katılımı ve fırsat eşitliği kategorisinde 136. sırada bulunan Türkiye, işgücüne katılımında 135, aynı işe eşit ücret kategorisinde 106, eğitim olanaklarında erişimde 13, eğitimde başarı sıralamasında 106, sağlık hizmetlerine erişimde 64 ve siyasi yaşamda temsilde 109. sırada yer almıştır.¹⁸ Benzer şekilde, 2018 TÜİK istatistikleri özellikle kadınların ekonomik katılımı konusunda karamsar bir tablo ortaya koymuş ve kadınların işgücüne katılım oranını %34,2, istihdamdaki kadınların oranını ise %29,4 olarak açıklamıştır. TÜİK Kazanç Yapısı Araştırması sonuçlarına göre cinsiyete dayalı ücret farkının toplamda ve tüm eğitim düzeylerinde erkek ücretinin lehine gerçekleştiği görülmektedir.¹⁹

16 Yeşim Arat, “Toplumsal Cinsiyet ve Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Nedir, Ne Değildir?”, Sarkaç, 2020. Çevrimiçi: <https://sarkac.org/2020/02/toplumsal-cinsiyet-nedir-ne-degildir/>

17 Asmin Kavas, “Karşılaştırmalarla 81 İl için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Karnesi - 2018”, TEPAV, 2018. Çevrimiçi: https://www.tepav.org.tr/upload/files/1520402632-7.Karsilastirmalar-la_81_il_icin_Toplumsal_Cinsiyet_Esitligi_Karnesi_2018.pdf

18 “Global Gender Gap Report 2020”, World Economic Forum, 2020. Çevrimiçi: <https://www.weforum.org/reports/gender-gap-2020-report-100-years-pay-equality>

19 “İstatistiklerle Kadın - 2019”, Türkiye İstatistik Kurumu, 2020. Çevrimiçi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Kadin-2019-33732>

Toplumsal cinsiyet eşitliği kapsamında Türkiye’de kadınların siyasi katılımının güçlendirilmesi alanında da büyük bir eksiklik olduğu göze çarpmaktadır. İstanbul ölçeğinde bir değerlendirme yapıldığında, 39 ilçe belediyesinde sadece 8 eşitlik biriminin faaliyetlerini sürdürdüğü, belediye başkanları içinde kadınların temsil oranına bakıldığında ise yalnızca bir ilçe belediye başkanının kadın olduğu görülmektedir. İBB ve İstanbul’un ilçe belediyelerinde kadın meclis üyesi oranları incelendiğinde de benzer bir durumla karşılaşılmaktadır. İBB meclis üyeleri içerisinde %17, 39 ilçe belediyesinde ise %20 oranında kadın üyenin görev aldığı tespit edilmiştir. 2019 yılında gerçekleşen seçimlerden bu yana İBB bünyesinde kadın yöneticilerin sayısı üç kat artmış olsa da, İstanbul’daki 39 ilçe belediyesinin 22’sinde kadın başkan yardımcısı bulunmamaktadır. Türkiye’de yerel yönetişimde toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine yapılan tartışmaların *yönetişim* kavramının kapsamı dâhilindeki şeffaflık, hesap verilebilirlik, katılımcılık gibi mekanizma ve süreçlerden ayrı yürütülemeyeceği görülmektedir. Benzer şekilde, yerel yönetim süreçlerinde karşılaşılan sorunların çözümü amacıyla atılacak adımların toplumsal cinsiyete duyarlı bir perspektifle belirlenmesi gerekmektedir. Çözüm bekleyen alanların en başında ise yerel yönetimlerde kadın temsiline artırılması gelmektedir. Bu nedenle kadınların siyasal alana katılımlarının düşük olmasının arkasında yer alan toplumsal unsurların tespit edilmesi ve detaylı olarak incelenmesi gerekmektedir.²⁰

İstanbul genelinde işgücüne katılım ve istihdam verilerine bakıldığında, 15 yaş ve üzeri kadınların istihdam oranının %30,5 olduğu ve kadınların %74,2 oranıyla en çok hizmet sektöründe çalıştığı, bu oranı %24,6 ile sanayi ve %1,2 ile tarım sektörünün izlediği görülmektedir. Kadın istihdamına ilişkin veriler incelendiğinde Türkiye genelinde olduğu gibi İstanbul’da da kadın ve genç işsizliğinin oldukça yüksek olduğu anlaşılmaktadır. İstanbul’da kadınlar için işsizlik oranı %18,9 olarak tespit edilmiştir. İstihdam edilmeyi başarmış kadınlarla erkekler arasındaki ortalama ücret farkları ve üst düzey pozisyonlara çıktıkça kadın sayısının ciddi oranda az olması, işgücü piyasasında toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin farklı boyutlarda yaşandığını göstermektedir. Kadınların istihdam katılımının önünde engel olan nedenler arasında çoğunlukla kültürel etkenler, önyargılar, ayrımcılık, ev içindeki sorumluluklar, bakım yükü, çalışma saatleri, lojistik engeller ve politik engeller yer almaktadır. Ancak, kadınların çalışma hayatında yer bulmasını engelleyen etkenlerin başında ev işi sorumluluğu ve bakım yükünün geldiği unutulmamalıdır. DİSK Genel İş’in Mart 2020’de yayınladığı Türkiye’de Kadın Emeği

20 Ulaş Bayraktar, “Belediyelerde Kadın, Kadınlar için Belediye”, TESEV Yayınları, 2017. Çevrimiçi: <https://www.tesev.org.tr/research/belediyelerde-kadin-kadinlar-icin-belediye/>

Raporu'na göre, sadece 2019 yılı içerisinde 500.000 kadın ev içi bakım hizmetleri nedeniyle işinden ayrıldı ve 12 milyon kadın ev işleri nedeniyle çalışma hayatına giremedi.²¹ Eğitim düzeyi arttıkça medeni duruma bağlı olarak kadınların işgücüne katılmasındaki etkisinin azalmaya başladığını görülmektedir. Üniversite mezunu bekâr kadınlar ile üniversite mezunu evli kadınlar arasındaki işgücüne katılma farkı %14 olmuştur.²² Aynı durum erkekler üzerinden sorgulandığında, medeni durum ve eğitimi ne olursa olsun, erkeklerin çalışma yaşamına katılımında bir fark gözlenmemektedir.²³

Kadınların işgücüne katılımlarının düşük olması, istihdamın hayatlarına sunabileceği olanakların çok uzağında kaldıklarını göstermektedir. Oysa istihdam, dünya ölçeğinde kadın ve erkek arasındaki eşitsizliklerin giderilmesinde önemli bir araç olma özelliğine sahiptir. İstihdam olanaklarının kısıtlı olması kadınların ekonomik özgürlüğünü kısıtlamakta, toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin derinleşmesine ve keskinleşmesine sebep olmaktadır. Türkiye'de kadın istihdamının durumuna dair verilen tablodan ne yazık ki İBB de azade değildir. İBB, İSKİ, İETT ve İştiraklerde çalışan personelin cinsiyet dağılımına bakıldığında genel ortalamasının %16 olduğu, İSKİ'nin ise en yüksek kadın çalışan oranına sahip olan (%21) kurum olduğu görülmektedir. Bu tabloyu ancak güçlü bir siyasi kararlılık ile değiştirmek mümkündür.

Çocukların okul öncesi eğitime erişimini desteklemek için açılan kreşler aynı zamanda kadın istihdamını desteklemenin ve evde bakım veren kadınların yükünü azaltmanın da iyi bir aracıdır. Kadın emeğini ve çocukları aynı anda desteklemek için 150 mahallede 150 kreş hedefi doğrultusunda çalışmalar sürmektedir. Şu anda Pendik, Kartal, Sultanbeyli, Sancaktepe, Sultangazi, Küçükçekmece, Avcılar, Esenyurt, Arnavutköy, Silivri, Beylikdüzü, Başakşehir, Beyoğlu, Selimpaşa ve Silivri Yeni Mahalle'de olmak üzere toplam 16 Yuvamız İstanbul kreşi aktif olarak hizmet vermektedir. Ayrıca, 2020 yılı içerisinde Sulukule ve Örnektepe'de olmak üzere iki adet mahalle evi açılmıştır. Özellikle salgın koşullarında uzaktan eğitime erişimi olmayan çocukların internet ve bilgisayarları kullanabildiği, gelişim dönemlerine göre etkinlik ve oyunlara katılabildiği bu merkezler yeşil alanlar ve uygun oyun alanlarından mahrum olan dezavantajlı mahallelerde yaşayan çocukları gelişimsel olarak desteklemektedir. Aynı zamanda, mahalle içerisinde ücretsiz erişilebilen bir çocuk

21 Disk Genel İş Sendikası (2020), "Türkiye'de Kadın Emeği Raporu".

22 İpek İlkaracan, "Mor Ekonomi: Sürdürülebilir Kentler Yolunda Kadınların Eşit Ekonomik Katılımı için Bir Strateji", TESEV, İstanbul, 2017, s. 2.

23 İbid., s. 2.

etkinlik merkezinin olması kadınların çocuk bakım yükünü hafifletmekte, kadınların hareket alanını genişletmektedir. Mahalle evlerinden düzenli olarak yararlanan Sulukule Mahalle Evi'ne kayıtlı 50 çocuk, Örnektepe Mahalle Evi'ne kayıtlı 162 çocuk bulunmaktadır.

TÜİK İllerde Yaşam Endeksi, 2015 verilerine göre İstanbul'da okul öncesi eğitimde 3-5 yaş arası net okullaşma oranı %27,5 olarak tespit edilmiştir. Bu durum evde bakılan çocuk oranının yüksek olduğuna ve bu sorumluluğun daha çok kadınlar tarafından üstlenildiğine işaret etmektedir. İstanbul'da yalnız başına çocuk yetiştiren anne ve babaların sayılarına bakıldığında ise benzer bir tablo ile karşılaşılmaktadır. İstanbul'da tek başına çocuk büyüten 432.768 ebeveynin yaklaşık %80'ini (345.123) kadınlar oluşturmaktadır. Yine aynı verilere dayanarak, İstanbul ilçeleri arasında çocuklarının sorumluluklarını tek başına üstlenen kadın sayısına bakıldığında en yoğun ilçelerin başında nüfus büyüklüğü ile doğru orantılı olarak Esenyurt, Küçükçekmece, Bağcılar, Pendik, Ümraniye ve Sultangazi'nin geldiği görülmektedir. Ayrıca; TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi 2019 verilerine göre, İstanbul'da yaşayan ve bakım gerektiren 0-4 yaş arası çocuk sayısının elli bini aştığı ilk 5 ilçenin Esenyurt (94.640), Bağcılar (61.874), Küçükçekmece (60.693), Pendik (56.785) ve Ümraniye (53.775) olduğu görülmektedir. İBB'ye ulaşan kreş talebi verileri ise yapılan başvuruların %40'ının yalnız ebeveyn sayılarının görece daha yüksek olduğu Esenyurt, Üsküdar, Pendik, Sultangazi ve Bahçelievler gibi ilçelerden geldiğini göstermektedir. Bu duruma ek olarak, çalışma saatlerinin uzunluğu ve esnekliği, iş ve yaşam arasındaki dengenin sağlanamaması ve iş hayatının kadınların farklılaşan ihtiyaçlarını gözeterek farklı rollerin bir arada sürdürülmesine elverişli bir şekilde kurgulanmaması kadınların istihdamını engelleyen diğer faktörler olarak sıralanabilir. Kadınların ekonomik hayattaki rollerinin güçlendirilmesi ve çalışma yaşamında eşit koşullarda bulunabilmeleri toplumsal ve siyasi hayata katılım süreçlerini de büyük ölçüde etkilemektedir. Yoksulluk, bakım yükü ve ekonomik bağımlılık nedeniyle kadınların toplumsal yaşama katılımının zorlaştığı, toplumsal algılar ve beklentiler gibi çoğu zaman görünmeyen engellerin kadınların birçok alanda görünür olmasını kısıtladığı bilinmektedir.²⁴

İstanbul'da toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadınların durumunu tam anlamıyla yansıtabilmek için özellikle yoksul ve yoğun nüfuslu mahallelerde ikamet eden geçici koruma altındaki mülteci kadınların yaşam koşullarının da üzerinde durulması gerekmektedir. Göç İdaresi Genel

24 İtir Akdoğan, "Üst Düzey Karar Almada Kadın Katılımı", TESEV Yayınları, 2019. Çevrimiçi: <https://www.tesev.org.tr/tr/research/ust-duzey-karar-almada-kadin-katilimi/>

Müdürlüğü'nün verilerine göre, İstanbul'da 521.006 geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeli mülteci ikamet etmektedir.²⁵ Göç İdaresi Genel Müdürlüğü ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM) tarafından 24 Mayıs ve 19 Temmuz 2019 tarihleri arasında yürütülen saha çalışmasının sonuçları İstanbul'da toplam göçmen ve mülteci nüfusunun 1.624.676 olduğunu ve en fazla göçmen ve mülteciye Esenyurt, Fatih, Başakşehir ve Bağcılar ilçelerinin ev sahipliği yaptığını göstermektedir. Raporda yer alan bilgilere göre göçmen kadınların daha çok ev temizliği, hasta, yaşlı ve çocuk bakım işleri, evcil hayvan bakıcılığı, tekstil atölyelerinde ve hizmet sektöründe bulaşıkçılık, aşçılık ve garsonluk gibi iş alanlarında istihdam edildiği görülmektedir.²⁶ 2011 yılında Suriye'de başlayan iç savaştan kaçarak Türkiye'ye sığınan mültecilerin %92'si kentlerde yaşamaktadır.²⁷ Mülteci kadınların kentsel hizmetlere erişimden katılıma, toplumsal ve mekânsal hareketlilikten ekonomik güçlenmeye kadar birçok alanda çözülmeyi bekleyen problemleri bulunmaktadır. Yoksulluk, dil yetersizliği, dışlanma, taleplerini dile getirme olanaklarından yoksun olma sorunlarıyla mücadele etmeye çalışan mülteci kadınlar savaş ve zorunlu göçün yanı sıra cinsiyete dayalı şiddet ve cinsel suçların travmatik etkilerini de taşımaktadır. Bu nedenle, yerel yönetimler politika ve hizmet geliştirirken göçmen kadın ve kız çocuklarının temel haklara erişim sorununu da göz önünde bulundurmalıdır.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin, kadınların toplumsal ve ekonomik hayata katılımlarını kısıtlamanın ötesinde, bizzat yaşamları üzerinde yıkıcı etkilerinin de olduğu unutulmamalıdır. Kadınların yaşamını tehdit eden ve dayanağını toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde bulan kadına yönelik şiddet üzerine 2015 yılında Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü'nün Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı için hazırlamış olduğu araştırma raporunun sonuçlarına göre, İstanbul'da yaşayan ve hayatında en az bir kez evlenmiş kadınların %36,3'ünün yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldığı görülmektedir.²⁸ Covid-19 sal-

25 "Geçici Koruma", Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 2021. Çevrimiçi: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>

26 "Turkey - Baseline Assessment in Istanbul Province - Analysis Report", IOM, The Displacement Tracking Matrix (DTM), 2020. Çevrimiçi: <https://dtm.iom.int/reports/turkey-baseline-assessment-istanbul-province-analysis-report-may-july-2019>

27 Murat Erdoğan, Kopuştan Uyuma Kent Mültecileri: Suriyeli Mülteciler ve Belediyelerin Süreç Yönetimi:

İstanbul Örneği, Marmara Belediyeler Birliği Kültür Yayınları, 2017. Çevrimiçi: <https://marmara.gov.tr/UserFiles/Attachments/2017/05/09/2a50f712-6413-489f-9deb-56dc52de7264.pdf>

28 "Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması", Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, s. 84, 2015. Çevrimiçi: <http://www.hips.hacettepe.edu.tr/siddet2014/rapor/KK-SA-TRAnaRaporKitap26Mart.pdf>

gını nedeniyle alınan önlemler kapsamında insanlara yapılan evden çıkmama çağrısı ev içinde şiddet gören kadınların daha yüksek riske maruz kalmaları sonucunu doğurmuştur. Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (United Nations Population Fund - UNFPA), Covid-19 salgınının 2030 yılına kadar toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti sonlandırmaya yönelik kaydedilen ilerlemede üçte bir oranında gerileme olacağını öngörmektedir.²⁹ Bu açığın kapatılması için yerel yönetimlere büyük sorumluluk düştüğünün farkında olarak, İBB 25 Kasım 2020’de 7/24 ulaşılabilen ve çok dilli hizmet sunan Kadın Destek Hattı’nı açmıştır. Bu hat, şiddete maruz kalan ya da kalma tehlikesi olan kadınlar ile şiddet bildirimini dışında güçlenmeye dair talepleri olan kadınların 7 gün 24 saat süre ile çok dilli olarak psiko-sosyal ve hukuksal danışmanlık hizmeti alabilmesini sağlamaktadır. Bu kapsamda yaklaşık 600 kadına doğrudan destek sağlanmıştır.

Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında çözüm üretilmesi gereken bir diğer sorun da anne çocuk sağlığı, erken ve çocuk yaşta gerçekleştirilen evliliklerdir. Bebek ölümleri konusunda Türkiye genelinde nüfusu yüz binin üzerinde olan 238 ilçenin ortalamasına dair veri binde 8,72 olarak tespit edilmiştir. Ancak, konuya İstanbul özelinde bakıldığında, Türkiye ortalamasından çok daha kötü durumda olan ilçelerin mevcut olduğu görülmektedir. Erken doğum oranında binde 26,60, bebek ölümlerinde ise binde 9,83 oranı ile Arnavutköy bu ilçelerin başında gelmektedir. Erken ve çocuk yaşta evlilik oranları incelendiğinde ise kadınların sayısının erkeklerden on kat daha fazla olduğu ve İstanbul’un ilçeleri arasında en fazla Esenyurt’ta bu sorunun yaygın olduğu görülmektedir. Yoksulluk, toplumsal normlar, kız ve erkek çocuklarına toplum tarafından biçilen roller gibi iç içe geçmiş ve birbirini pekiştiren birçok etken erken ve çocuk yaşta gerçekleştirilen evliliklerin önünü açmaktadır.³⁰ Bu bağlamda, İstanbul 95 projesi kapsamında İSADEM birimleri üzerinden uygulanmakta olan 0-36 ay Ev Ziyareti Temelli Ebeveyn Rehberliği programında, 0-3 yaş arası çocuk sahibi olan dezavantajlı ailelerde kadınları güçlendirmeye ve erken çocukluğa yatırıma yönelik ev ziyaretleri gerçekleştirilmektedir. Dezavantajlı mahallelerde yaşayan kadınların hamileliklerinin 7. ayından itibaren düzenli olarak evlerinde ziyaret edilmesi; beslenme, sağlık, bakım, doğum sonrası stres ve depresyonla başa çıkma, çocuk ve beyin gelişimi, dil gelişimi, çocukla olumlu ilişkiler inşa etme

29 “COVID-19 Salgınının Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddeti, Kadın Sünnetini ve Çocuk Yaşta Evliliği Sona Erdirme Çabaları ile Aile Planlaması Üzerindeki Etkisi”, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, 2020. Çevrimiçi: https://turkey.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/COVID-19un_Dunyaya_Etkileri_Arastirma_Raporu.pdf

30 “Çocuk Yaşta, Erken ve Zorla Evliliklerin Sağlık Riskleri ve Sonuçlarına Çok Sektörlü Yaklaşım”, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu, 2020. Çevrimiçi: <https://turkey.unfpa.org/tr/news/%C3%A7ocuk-ya%C5%9Fta-erken-ve-zorla-evliliklerin-sa%C4%9Fl%C4%B1k-riskleri-ve-sunu%C3%A7lar%C4%B1na-%C3%A7ok-sekt%C3%B6rl%C3%BC-yakla%C5%9F%C4%B1m>

ve bağlanma gibi konularda kapsamlı bir şekilde bilgilendirilmesi hedefiyle Şubat 2021 itibariyle toplam 1910 ev ziyareti gerçekleştirilmiş, 614 aileye danışmanlık hizmeti verilmiştir.

TÜİK tarafından 2015 yılında açıklanan İllerde Yaşam Endeksi göstergelerine göre, İstanbul'daki hanelerin %45,4'ü temel ihtiyaçlarını karşılayamadığını beyan etmiş, İBB verilerine göre ise 2018 yılında kentteki yoksulluk oranı %21 olarak kayda geçmiştir. Salgın koşulları nedeniyle artış gösteren işsizlik ve beraberinde getirdiği derin yoksulluğun bu oranları büyük ölçüde artırdığı tahmin edilmektedir. İstanbul İstatistik Ofisi'nin açıkladığı rakamlara göre 2020 yılının Mart ayında işsizlik ödeneğine başvuranların sayısı bir önceki yılın aynı ayına kıyasla %40 artış göstermiştir. İstanbul nüfusunun %20'sinin yardım ihtiyacı bildirdiği ve bu ihtiyacı bildiren haneler adına başvuranların %57'sinin kadın, %24'ünün ise bekâr kadınlar olduğu göz önünde bulundurulduğunda, yoksulluğun ve yaşanan ekonomik bunalımın toplumsal cinsiyet eşitliği ile ne denli ilişkili olduğu çok daha net anlaşılmaktadır. Özellikle salgın sürecinde çalışma olanakları kısıtlananların başında ev içi işçiliği yapan, gündelik temizlik, çocuk, hasta ve yaşlı bakım işlerinde çalışan kadınların geldiği ve kadınların çoğunlukla kira ve fatura giderlerini karşılamakta zorlandıkları görülmüştür. Bu sorunların çözümü amacıyla İBB'nin başlatmış olduğu askıda fatura, askıda bebek destek ve askıda eğitim destek paketi gibi uygulamalar ile 2 Mart 2021 tarihi itibariyle toplam 221.745 hanenin, 31.018.167 lira değerindeki su ve doğalgaz faturası ödenmiş; 10.911 anne-bebek paketi, 13.277 aile destek paketi ve 5.391 eğitim destek paketi İBB aracılığı ile ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır. Salgının hane ekonomileri üzerindeki yıkıcı etkisini hafifletmeye yönelik başlatılan Birlikte Başaracağız kampanyası kapsamında desteklenenlerin %50,8'i kadınlardan oluşmaktadır. Ayrıca, muhtaçlık kriterlerine göre belirlenmiş düzenli sosyal yardım sistemimiz olan Sosyal ve Ekonomik Destek Programı (SEDEP) yararlananların %83,83'ü kadınlardır. Ayrıca, salgın önlemleri kapsamında uzaktan eğitim sistemine geçilmesi ile başta öğrenciler, öğretmenler ve veliler için önem kazanan bir diğer husus bilgi ve iletişim teknolojilerine erişim olmuştur. Mevcut veriler Türkiye'de hanelerin %20 oranında internete erişemediğini, kadınların ise sadece %31,1'inin internete erişim olanağına sahip olduğunu göstermektedir. Bu eşitsizliği yerel ölçekte gidermek amacıyla İBB önemli bir girişimde bulunarak, 40 bin öğrenciye tablet dağıtımını başlatmıştır.

4. BÖLÜM

PAYDAŞ ANALİZİ

VE AMAÇ/HEDEF/EYLEM/GÖSTERGELER

Yerel Eşitlik Eylem Planı'nın temel amaç, hedef ve stratejileri, İstanbul'da eşit haklara erişim sorununun çözümü için farklı seslerin ve ihtiyaçların plana yansımalarını sağlayan katılımcı bir süreçle oluşturulmuştur. Bu bölümde, yapılan toplantı ve görüşmeler sonucunda ortaya çıkan görüş ve öneriler YEEP'in ana temaları ile ilişkili olarak aktarılacaktır. Ancak, eşitliğin her bir yüzünün ve katmanının yerel yönetimlerin kaynakları, yapabilirlikleri, yetki sınırları, öncelikleri ve bürokratik yapısı ile arasındaki ritmin farklı olduğunu; bu nedenle katılımcı bir süreç ile alınan tüm görüş ve önerilerin plana birer gösterge olarak yansıtılmadığını belirtmek gerekmektedir. Paydaşların ifade ettiği öneri ve taleplerin her biri İstanbul'un eşitsizlik tablosunun farklı bir yüzü ve katmanını işaret etmesi sebebiyle oldukça önemlidir. Bu nedenle, bu bölümde, kent yaşamında eşitliğe dair düşünen, politika üreten, hizmet götüren, araştırma yapan, mahallelerde organize olan, inisiyatif alan herkes için paydaşlar tarafından getirilen tüm öneriler derlenmiştir.

PLAN ÇERÇEVESİ

Literatür taraması ve paydaş görüş ve önerileri çerçevesinde mevcut durum analizi sonuçları YEEP ekibi tarafından değerlendirilerek öncelikli alanlar tespit edilmiş, hedefler ve alınması gereken aksiyonlar kategorize edilerek plan çerçevesi çizilmiştir.

4.1. Katılımcılık

Yapılan görüşmelerde öne çıkan sorunların tümü katılımcılığın eşitlikçi politika ve hizmet üretme sürecinin her evresinde tekrar açılması gereken bir pencere olarak düşünülmesi gerektiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla; katılımcılık başlı başına bütçe, personel ve yatırım gerektiren bir politika alanı olmakla birlikte, diğer tüm alanlardaki politika ve hizmetlerin planlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve revize edilmesi aşamalarını da kesen alanlar arası bir prensip olarak da görülmelidir. Örneğin; hizmet ve politikalardan haberdar olmak katılımın ilk şartıdır ve bu alandaki bilgilendirmenin yetersiz olması hizmetlere erişimin önünde büyük bir engeldir. Bu nedenle; engellileri ve göçmenleri de kapsayacak şekilde çok dilli materyallerin üretilmesi ve hem metro billboardları gibi kentin uğrak noktaları hem de İSMEK, Halk Ekmek, Hamidiye Su gibi tüm belediye kanalları ile dağıtılması önerilmiştir. Ayrıca; özellikle kadınlara yönelik hizmetlerin ev ziyaretleri gibi yüz yüze iletişim olanakları kullanılarak yaygınlaştırılmasının önemi yapılan görüşmelerde sık sık vurgulanmıştır. Diğer yandan; duyuruların her yere ve herkese ulaştığından emin olmak için iletişim araçlarının da denetlenmesi gerektiği unutulmamalıdır. Ancak; katılımcılığın billboard ve broşürlere indirgenemeyeceğini hatırlatmak gerekmektedir! Bu noktada, açık, çok dilli ve toplumsal cinsiyete duyarlı vatandaş bütçelerinin hazırlanıp periyodik olarak paylaşılması veya kentli hakları konusunda mahallelerde kadın toplantıları yapılması gibi daha geniş perspektifli adımların atılması talep edilmiştir. Ayrıca; her alanda hayata geçecek plan ve programların toplumsal cinsiyete duyarlı verilerle desteklenerek paylaşılmasının kadınların ilgili politikalarla kendi hayatları arasındaki bağı kurabilmelerine yardımcı olacağına altı çizilmiştir. Bu bağın kurulması hem politikaların oluşturulması sürecinde kadınların katılımını hem de politikalar hayata geçtikten sonra toplumsal cinsiyet eşitliği etki analizinin yapılmasını anlamlı kılacaktır.

Diğer yandan; yapılan görüşmeler sonucunda katılımın en önemli kanallarından biri olan sivil toplum örgütleri ile yeterli düzeyde ve kurumsal ilişkiler geliştirmek için bir iletişim ve işbirliği modeli oluşturma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Örneğin; sivil toplum ve kadın örgütleri ile ilişkiyi yürütecek ayrı bir birimin kurulması veya her iki tarafta ilişkileri geliştirecek kontak kişilerin belirlenmesi mümkündür. Ancak; bu işbirliği modelinde kadın örgütlerinin sözünün şiddet veya bakım gibi spesifik politika alanlarına sıkıştırılmaması ve bütünlüklü bir perspektifle tüm sosyal politika alanlarına sirayet etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bunun için, stratejik planların hazırlık süreci ve kamu hizmetlerinin planlanması gibi kritik süreçlerde kadın örgütlerinin katılımının her türlü düzenleme (toplantı

saatleri, erişilebilirlik vb.) yapılarak sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Burada mahalle odaklı kadın örgütlenmeleri, kadın kooperatifleri, kadın komiteleri, cami dernekleri ve bu alanda çalışan kadın inisiyatifleri gibi yerel aktörlerin de kast edildiğinin altını çizmek gerekir. Faaliyetlerin mahalle ölçeğinde düzenli izlenip değerlendirilebilmesi için mahalle meclislerinin ve dayanışma gruplarının kurulması muhtarların etkin rolü ile mahalle odaklı afet iletişim kanallarının oluşturulması; düzenli sıcak yemek ihtiyacı gibi gündelik hayata dair spesifik ihtiyaçlar dâhil olmak üzere hizmet ve politikaları yönlendirecek mahalle odaklı bilgilerin yine muhtarlar aracılığıyla edinilmesi bu alanda getirilen başlıca önerilerdendir. Ayrıca; görüşmelerde mahallelerde yaygınlaştırılacak belediye erişim noktaları ile yurttaşların her konuda başvuru, şikâyet ve geri bildirimlerini iletebilmesinin mümkün olduğu fakat belediyede katılımcılık perspektifinin güçlendirilmesi için toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetildiği belediye meclis toplantılarına ve komisyonlarına yurttaşlar ve sivil toplum katılımını teşvik etmenin, belediye ile meslek odaları, kadın örgütleri ve kooperatifleri arasında yapılacak protokolleri yaygınlaştırmanın gerektiği belirtilmiştir. Son olarak; tüm birimlerden yetkili temsilcilerin, sivil toplum temsilcilerinin ve Kent Konseyi Kadın Meclisi'nin yer alacağı Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve YEOP Koordinasyon Birimi'nin kurulması ile hedeflenen eşitlik perspektifinin belediyenin bütün alanlarına sirayet etmesinin ve süreç içerisinde hangi alana ne kadar sirayet edebildiğinin izlenip değerlendirilebilmesinin çok daha kolay olacağı yinelenmiştir.

AMAÇ 1: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini Sağlamak için Politika Oluşturma, Planlama, Uygulama ve Değerlendirme Süreçlerinde Yaygın ve Etkin Katılımı Sağlamak

Tablo 1: Katılımcılık Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A1H1- Bilgilendirme araçlarını erişime uygun hale getirmek için hemşehrilerin ihtiyaçlarını gözetenek çeşitlendirmek ve yaygınlaştırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A1H1E1	Duyuru hizmetlerinin yaygın olarak yapılması	Rutin	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı		İştirakler, Bağlı Kuruluşlar, Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri
A1H1E2	Hizmet ve faaliyetleri duyurmak, farkındalık artırmak için etkin ve yaygın olarak mecraların kullanılması	Rutin	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler, Bağlı Kuruluşlar, Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri
A1H1E3	Kadınların, engellilerin, göçmenlerin erişimine uygun duyuru içeriklerinin çok dilli hazırlanması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı		Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri, Kadın Örgütleri, STK'lar
A1H1E4	Kadınların, engellilerin, göçmenlerin erişimine uygun duyuru mecralarının kullanılması	Rutin	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri,
A1H1E5	Hedef kitle odaklı bilgilendirme rehberinin oluşturulması	2021	2022	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İPA, Üniversiteler; STK'lar,
A1H1E6	Rehber kriterleri dikkate alınarak duyuruların yapılması	Rutin	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Tüm Daire Başkanlıkları			
A1H1E7	İBB hizmet duyurularının mahalle, sokak, hane bazlı gerçekleştirilmesi	Rutin	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı		Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri,
A1H1E8	Personele işaret dili eğitimi verilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			
A1H1E9	Belediye hizmet merkezlerinin göçmen kadın ve kız çocuklarına da hizmet vermesi	2021	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü; İl Göç İdaresi; Uluslararası Kuruluşlar, STK'lar
A1H1E10	Çok dilli personel istihdamının yapılması	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı				Uluslararası Kuruluşlar, STK'lar

Hedef. A1H1- Bilgilendirme araçlarını erişime uygun hale getirmek için hemşehrilerin ihtiyaçlarını gözeterek çeşitlendirmek ve yaygınlaştırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A1H1E11	Çok dilli yayın üretilmesi	2021	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			Uluslararası Kuruluşlar, STK'lar
A1H1E12	Kent konseyi kadın meclisi/çalışma grubunun oluşturulması	2021	2022	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi				Kadın Örgütleri, İlçe Kent Konseyleri, STK'lar
A1H1E13	Kent Konseyi etkinliklerinin kadınlara ve kadın kurumlarına duyurulması	2021	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, İlçe Kent Konseyleri, STK'lar
A1H1E14	Kentsel haklar ve hizmetlerle ilgili muhtarlarla birlikte mahalle bazlı toplantı yapılması	2021	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Muhtarlar, Meslek Odaları, STK'lar, Üniversiteler
A1H1E15	Belediye Performans Programı ile eş zamanlı vatandaş bütçesinin hazırlanması ve duyurulması	2022	2024	Mali Hizmetler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı			
A1H1E16	Gençlere yönelik bilgilendirme yapılması	Rutin	Rutin	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı			STK'lar

Hedef. A1H2- Politika oluşturma ve uygulamalarının katılımcı bir şekilde gerçekleşmesi için çeşitliliğe dayalı veri analiz sistemini geliştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A1H2E1	Personele veri bilimi eğitimin verilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı			İPA, Üniversiteler, STK'lar
A1H2E2	Hizmetlerin etki analizinin toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı şekilde yapılması	2021	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı			İPA, Üniversiteler, Kadın Örgütleri, STK'lar
A1H2E3	Yöneticilere toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme eğitimleri verilmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Mali Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		Üniversiteler, Kadın Örgütleri, STK'lar
A1H2E4	Katılımı sağlamaya yönelik çalıştaylar yapılması	2021	2023	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			İPA, Üniversiteler, STK'lar, Meslek Odaları, Kamu Kuruluşları
A1H2E5	Katılımcı dijital platform/uygulamalar gerçekleştirilmesi	2021	2023	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		
A1H2E6	Göçmenleri de kapsayan hizmetlerin koordinasyonu için ortak veritabanı oluşturulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı			Üniversiteler, Uluslararası kuruluşlar, STK'lar, İl Göç İdaresi, Üniversiteler, Aile alışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Sağlık İl Müdürlüğü, Milli eğitim İl Müdürlüğü

Hedef. A1H3- Kadın kuruluşları başta olmak üzere sivil toplum, meslek örgütü ve akademi işbirliğini artırarak katılımcılığı güçlendirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A1H3E1	İstanbul'daki kadın örgütlenmeleri ve STK'lar güncel envanterinin tutulması	2021	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi			İstanbul İl Sivil Toplumla İlişkiler Müdürlüğü; Vakıflar Genel Müdürlüğü
A1H3E2	STK'lar ile işbirliği yapılması	Rutin	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Tüm Daire Başkanlıkları			STK'lar, Sosyal Girişimler, İlçe Kent Konseyleri
A1H3E3	İşbirliği sürecinde yapılan toplantılara kadın örgütlerinin, Meslek Odaları, Sendika ve Üniversitelerin kadın birimlerinin dahil edilmesi	2019	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Tüm Daire Başkanlıkları			STK'lar, İlçe Kent Konseyleri, Üniversite, Meslek Odaları, Sendika
A1H3E4	Kadın girişimcilerle toplantı yapılması	2021	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Kooperatifleri, Özel Sektör
A1H3E5	Politika üretme ve planlama toplantılarına kadın örgütlerinin dahil edilmesi	2021	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Tüm Daire Başkanlıkları			Kadın Örgütleri, İlçe Kent Konseyleri, Üniversiteler
A1H3E6	Stratejik plan hazırlanması ve izlenmesinde kadın örgütlerinin dahil edilmesi	Rutin	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB				Kadın Örgütleri, İstanbul ve İlçe Kent Konseyleri, Üniversiteler
A1H3E7	Kadınların camilere erişimini kolaylaştırmak ve ihtiyaçlarının karşılanması için camii dernekleri ve kadın örgütleriyle toplantılar yapılması	2021	Rutin	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	STK'lar, Kadın Örgütleri
A1H3E8	Kadın örgütleri, kooperatifleri ve belediye arasında kurulacak işbirliklerin güvence altına alınması için protokoller yapılması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı		Kadın Örgütleri, Kadın Kooperatifleri
A1H3E9	Kadın kooperatifleri ile işbirliği yapılması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, Kadın Kooperatifleri
A1H3E10	Kadınlar için ortak mekânlar oluşturulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		Kadın Örgütleri, Kadın Kooperatifleri

Hedef. A1H3- Kadın kuruluşları başta olmak üzere sivil toplum, meslek örgütü ve akademi işbirliğini artırarak katılımı güçlendirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A1H3E11	Meslek örgütleri/ odaları ile çalışma komisyonları oluşturulması	2021	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Tüm Daire Başkanlıkları			Meslek Odaları ve Sendikalar
A1H3E12	İletişim mecralarının kadın kuruluşları dahil olmak üzere STK'lara kullanımının sağlanması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			STK'lar, Sosyal Girişimler, Medya Kuruluşları

Hedef. A1H4- Model/mekanizma kurarak katılımı en küçük yaşam birimlerine yaygınlaştırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A1H4E1	Kadın muhtarlarla toplantı yapılması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Tüm Daire Başkanlıkları		Muhtarlıklar, İlçe Kent Konseyleri
A1H4E2	İstanbul Kent Konseyine bütçe ayrılması	2021	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı	Mali İşler Daire Başkanlığı			
A1H4E3	Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe analizinin belli periyotlarla raporlanması	2022	2024	Mali Hizmetler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		
A1H4E4	Kadınlara mahalle ölçeğinde toplantılar yapılması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Deprem Risk ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- Kent Konseyi	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar, Kadın Örgütleri, STK'lar
A1H4E5	Mahallelerde afet bilgilendirme toplantıları yapılması	2021	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İtfaiye Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar, İlçe Kent Konseyleri, STK'lar
A1H4E6	Afete ilişkin muhtarlıklarla ortak mekanizma oluşturulması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İtfaiye Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar, İlçe Kent Konseyleri, STK'lar
A1H4E7	Afete ilişkin koordinasyon toplantıları yapılması	2021	2024	İtfaiye Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		Sağlık Müdürlüğü, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, STK'lar, Üniversiteler,
A1H4E8	Belediye yönetici ve personeline Vatandaş/ STK katılımı üzerine eğitim verilmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			Üniversiteler, STK'lar
A1H4E9	Meclis toplantılarının STK'lara duyurulması	2021	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi			
A1H4E10	Açık veri portalının oluşturulması	2021	Rutin	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			
A1H4E11	İlçe/mahalle düzeyinde çözüm merkezi oluşturulması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Etüt Projeler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		İPA

Hedef. A1H4- Model/mekanizma kurarak katılımı en küçük yaşam birimlerine yaygınlaştırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A1H4E12	Mobil iletişim merkezi sayısının artırılması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			
A1H4E13	Mobil Zabıta Merkezi araç sayısının artırılması	2022	2024	Zabıta Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			
A1H4E14	Kullanıcı dostu mobil uygulamalar geliştirilmesi	2021	2024	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			
A1H4E15	Belediye hizmetleri ile ilgili yurttaş anketlerinin oluşturulması	2021	Rutin	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı			
A1H4E16	Kentsel planlama alanında sivil toplum katılımlı çalışmalar yapılması	2021	Rutin	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi		STK'lar ve Sosyal Girişimler, İlçe Kent Konseyleri, Meslek Odaları, İPA
A1H4E17	İmar ve dönüşüm konusunda çözüm merkezleri oluşturulması	2021	2024	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		
A1H4E18	İmar ve dönüşüm konusunda kadın yurttaşların katılımını sağlayarak toplantılar düzenlenmesi	2021	Rutin	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler, İlçe Kent Konseyleri, Meslek Odaları
A1H4E19	Göçmen ve mültecilerin sorunları ile ilgili tematik işbirliği toplantıları yapmak	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi			İlçe Belediyeleri, STK'lar , Uluslararası kuruluşlar, İl Göç İdaresi, Üniversiteler, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Sağlık İl Müdürlüğü, Millî eğitim ,il Müdürlüğü, Uluslararası Kuruluşlar, Üniversiteler

Hedef. A1H5- Yerel Eşitlik Eylem Planının gerekli mekanizmaları kurarak iç ve dış paydaşlar tarafından izlenmesini sağlamak ve planı yaygınlaştırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A1H5E1	YEEP'in izleme ve değerlendirme sürecinin gerçekleştirilmesi için daire başkanlıklarınca raporlanması	2021	2024	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		
A1H5E2	YEEP'in yaygınlaştırılması için yayın üretilmesi	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	
A1H5E3	YEEP'e dair sorun ve ihtiyaçları güncellemek	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, STKlar, Üniversiteler, Muhtarlar, Meslek Odaları, Sendikalar
A1H5E4	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği konulu koordinasyon toplantıları yapılması	2021	2022	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
İBB'nin sağladığı hizmetlerin tanıtıldığı broşürlerin dağıtıldığı İBB hizmet noktaları sayısı
İBB'nin sağladığı hizmetlerin tanıtıldığı broşürlerin ulaştırıldığı muhtarlık sayısı
Muhtarlıklara ulaşan broşür ve diğer duyuru malzemesi sayısı
Bilgilendirme amaçlı kullanılan outdoor mecra kullanım oranı
Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratmayı amaçlayan projelerin listesi
Hizmet duyurularının erişilebilirliğinin denetlenmesi amacıyla yapılan araştırma sayısı
İBB hizmetlerinin yaygınlaştırılması için hane ziyaretlerinde görüşülen kadın sayısı
İBB hizmetlerinin yaygınlaştırılması için hazırlanacak çok dilli içerik (video, web sayfası, broşür vb.) sayısı
İşaret dili eğitimi verilen personel sayısı
İşaret dili ile hizmet alan kişi sayısı
Hizmet duyurularının ulaştırıldığı engelli sayısı
Braille Alfabeti ya da Sesli Tanıtım ile duyurulan İBB hizmetleri sayısı
Çok dilli personel istihdam edilen birim sayısı
Göçmenlere de hizmet veren merkez sayısı
Merkezlere başvuran kadınlar içinde göçmen kadın oranı
İBB Kent Konseyinde yer alan kadın oranı
Kentsel Haklarla ilgili gerçekleştirilen eğitim, seminer vb etkinliklere katılan yerel/mülteci kadın oranı/sayısı
Kadın muhtarlarla kadınların kent hakkı konusunda yapılan toplantı sayısı
Vatandaş bütçesinin yaygınlaştırılması için üretilen görsel yayın sayısı
Vatandaş bütçesinin yaygınlaştırılması için üretilen çok dilli görsel yayın sayısı
Sosyal Fayda için Veri Bilimi Programı kapsamında temel veri bilimi eğitimini tamamlamış personel sayısı
Toplumsal cinsiyet eşitliği etki analizi yapılan hizmet sayısı
BigData Programı verileri kullanılarak yapılan eşitlik etki değerlendirmesi analiz raporu sayısı
Bütçe konusunda karar verici konumda olan İBB yöneticilerinden toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme eğitimi alanların oranı
Katılımcı dijital platform ve uygulamaları kullanan katılımcılar içinde kadın oranı
İletişime geçilen kadın örgütü, STK vb sayısı
İBB'nin veri tabanında bulunan kadın örgütü ve STK'ların İstanbul'daki toplam STK'lar ve kadın örgütleri içindeki oranı
Kadın örgütleri/kadınlar ile toplantı yapan birim sayısı
STK ile yapılan toplantılara katılan kadın örgütü sayısı
Sivil toplum katılım ve işbirliği ilkeleri dokümanının oluşturulması
Kadın örgütleri/kuruluşları/birimlerinin dahil olduğu proje sayısı
Kadın girişimcilerle yapılacak toplantı sayısı
Camilerin kullanımı ile ilgili açığa çıkan toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve kadınların camilere eşit erişimi konusunda camii dernekleri ile yapılan toplantı sayısı
Sivil Toplum, Üniversite vb kurumlarla ilgili protokol işlemlerinin tamamlanma oranı
Satış yapılabilecek alanlardan yararlanan kadın sayısı
İşbirliği protokolü yapılmış kadın kooperatifi sayısı
Meslek örgütleri/odaları ile yapılacak toplantı sayısı

Gösterge
Kadın Kurumlarından/ STK'lerden gelen tanıtım taleplerinin karşılama oranı
Belediye bütçesinde Kent Konseyine ayrılan bütçe oranı
Kadın muhtarlarla gerçekleştirilecek toplantı sayısı
Hazırlanan toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe raporu sayısı
Gerçekleştirilecek mahalle bazlı kadın yurttaş toplantısı sayısı
Hizmet Merkezlerinin kadın kullanıcı sayısı/oranı
İtfaiye istasyonlarında bilgilendirme yapılan mahalle sayısı
Muhtarlar ile yapılacak toplantı sayısı
Vatandaş ve sivil toplum katılımına ilişkin yönetici ve personele verilen eğitim sayısı
Meclis toplantıları için yapılacak duyuru sayısı
Belediye meclisi toplantılarına katılan kadın STK oranı
Açık Veri Portalde yayınlanan veri seti sayısı
Açık veri portale bağlanan tekil kullanıcı sayısı
Açık veri portalde toplam erişim sayısı
Açık veri portalinde günlük ortalama istek sayısı
Mahalle bazlı iletişime geçilen kişi sayısı ve oranı
İlçe/mahalle bazlı çözüm merkezi sayısı
Mobil iletişim merkezi sayısı
Mahalle/belde zabıtası aracılığıyla ulaşılan kişi sayısı
İstanbul Senin uygulaması ile ulaşılan kişi sayısı
İstanbul Senin uygulaması ile ulaşılan kadın sayısı
Belediye hizmet/ politikalarına yönelik yapılacak anket sayısı
Belediye hizmet ve politikalarına yönelik yapılan anketlerde kadın katılımcı oranı
Kentsel planlama alanında yerel taleplerin alındığı proje yarışması sayısı
Kentsel Dönüşüm yapılan bölgelerde oluşturulan iletişim noktası sayısı
Şehir planlamasına yönelik yapılan toplantılara kadın katılımı oranı
Şehir planlamasına yönelik kadınlara özel toplantı sayısı
Kent konseyinde göç çalışma grubunun oluşturulması
Kent konseyine katılan göçmen sayısı
Göçmenlerin dahil olduğu etkinlik sayısı
Gençlere yönelik oluşturulan politika ve hizmetler ile ilgili gerçekleştirilen iletişim faaliyeti sayısı
Daire başkanlıkları ile YEEP sürecinin değerlendirilmesine yönelik yıllık toplantı sayısı
YEEP izleme sürecinde dış paydaşlarla yapılan toplantı sayısı
YEEP'in yaygınlaştırılması için üretilen görsel ve basılı yayın sayısı
Göç konusunda ilçe belediyeleri ile yapılan toplantı sayısı
Göç konusunda oluşturulan ortak veri tabanının tamamlanma oranı

AMAÇ 2: Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddeti ve Ayrımcılığı Önlemek

4.2. Toplumsal Cinsiyete Dayalı/Kadına Yönelik Şiddet ve Ayrımcılık

Yapılan görüşmeler sonucunda toplumsal cinsiyete dayalı/kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık konusunda öne çıkan önerileri özetlemek gerekirse; hizmet sunanların ve politika geliştirenlerin farkındalığının artırılması, toplumsal cinsiyet eşitliğine dair kurumsal tutum geliştirilmesi, bu tutumun duyurulması, savunulması ve iş süreçleri dâhil olmak üzere belediye içindeki her birimde uygulanması, tüm hizmetlerin toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle yeniden düzenlenmesi, toplumsal cinsiyete duyarlı veri ve mahalle temelli ihtiyaç haritaları ile hangi hizmetlerin nereye ve nasıl yönlendirilmesi gerektiğinin kadın ve çocukların lehine yönetilmesi, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve anayasanın eşitlik ilkesi de dayanak gösterilerek, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimin gözetilmesi, görüşmelerde ortaya konan diğer öneriler olarak sayılabilir. Dolayısıyla; personelin güçlendirilmesi, hizmetlerin yeniden düzenlenmesi ve kamuoyuna yönelik yapılacak savunuculuğun kurumsal kararlılıkla sürdürülmesi gibi üç temel talepten bahsedilebilir. Öncelikle; yapılan görüşmelerde toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili ulusal mevzuat ve Türkiye'nin de tarafı olduğu uluslararası sözleşmeler konusunda tüm personel ve yöneticilerin bilgilendirilmesi ve İBB iş süreçlerinin bu metinler uyarınca düzenlenmesi (çalışma yaşamında engellilik, inanç, yaş, cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim temelli ayrımcılık yapılmaması vb.) talebi iletilmiştir. Ancak; iş süreçlerinde eşitlikten sadece işe alım süreçlerinin anlaşılmaması, zorunlu babalık izni (sembolik olmayan bir periyotta, örneğin 4 aylık) gibi toplumsal cinsiyet rollerine dair dönüştürücü bir şekilde uygulanan istihdam politikalarının da gözetilmesi gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca; İBB meclis üyelerinin, personel ve yöneticilerinin tümünün ve evlendirme memurları başta olmak üzere işbirliği kurulabilen ilçe belediyeleri personelinin tümünün periyodik olarak toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alması; sağlık personellerinin, saha çalışanlarının, şiddet alanında çalışanların ve mahalle merkezlerinde çocuklarla çalışanların söz konusu eğitimleri öncelikli olarak alması getirilen diğer öneriler arasındadır. Böylece; sosyal inceleme veya evde sağlık hizmetleri sırasında hem şiddet belirtilerinin daha kolay fark edilmesinin hem de fark edilen şiddet işaretleri karşısında doğru adımların atılmasının mümkün olacağı düşünülmektedir. Ancak, eşitliğin bir kuruma yerleşmesi sadece kişilerin eğitim alması ile mümkün değildir. Yapılan görüşmelerde de bu görüş doğrultusunda öne çıkan bir öneri olarak, her hizmet alanında ayrımcılık karşıtı davranış kurallarını belirleyen yönergelerin oluşturulması

ve tüm personele duyurulması talep edilmiştir. Örneğin; İETT şoförleri otobüste taciz veya şiddet durumları yaşandığında hangi adımları atmaları gerektiğini bu yönergeler sayesinde bilecektir. Tıpkı yönergeler gibi, eşitlik birimi ve/veya işyerinde taciz, şiddet ve mobbing³¹ mücadele birimi gibi mekanizmaların kurulmasının da toplumsal cinsiyet eşitliğinin belediyenin bütününe nüfuz etmesini kolaylaştıracağı düşünülmektedir. Bu birimlerin hem ayrımcılık, şiddet ve taciz vakalarını yönetecek hem de bu vakaların nasıl yönetileceğine dair temel prensipleri ortaya koyacak; dolayısıyla hem politika geliştirecek hem uygulayacak hem de diğer birimlerce uygulanmasını sağlayacak mekanizmalar olması mümkündür. Ayrıca, söz konusu prensiplerin bir tutum belgesi olarak kamuoyu ile paylaşılması, belediye iletişim araçlarının ve mekânsal planlamasının ayrımcı içeriklerden (yerleşmiş toplumsal cinsiyet rollerini pekiştiren vb.) arındırılması, hatta bu araçların toplumsal cinsiyet eşitliği savunuculuğu için kullanılması da öne çıkan talepler arasındadır.

Son olarak; yapılan görüşmelerde İstanbul'un eşitsizlik dinamiklerini ortaya serecek verilerin toplanması, farklı kadınlık durumlarına (engelli, çocuklu, göçmen, kırsal mahallelerde yaşayan, yaşlı, bakım yükü olan vb.) yönelik ihtiyaç haritalarının çıkartılması ve İBB hizmetleri kullanıcı verileri dâhil olmak üzere tüm verilerin anonimleştirilmiş veriler olarak derlenmesinin uygun hizmet ve politikaların geliştirilmesine katkı sunacağı iletilmiştir. Örneğin; nerelerde hangi yönde bir şiddet destek mekanizması kurulması gerektiği gibi politik kararların isabetli bir şekilde verilebilmesi için İstanbul'da toplumsal cinsiyet temelli/kadına yönelik şiddet istatistiği gibi verilere ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir. Diğer yandan; sağlık hizmetleri başta olmak üzere tüm hizmetlerin toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle yeniden düzenlenmesi talep edilmiştir. Ayrıca, yoksul bölgelerin iyileştirilmesinin bir toplumsal cinsiyet eşitliği yüzünün olduğu vurgulanmıştır. Getto³² olarak bilinen mahallelerin kadın ve çocukların farklılaşan ihtiyaçları gözetilerek iyileştirilmesinin söz konusu bölgeleri kadınlar için daha "yaşanılır" kılacağına altı çizilmiştir. Özellikle bu mahallelerde uluslararası sözleşmelerin tarif ettiği nitelikte danışma/dayanışma merkezlerinin yaygınlaştırılması, merkezlere gele-meyecek kadınlar için gezici kadın danışma noktaları oluşturulması; 7/24 hizmet verecek şiddet, taciz ve tecavüz kriz merkezlerinin kurulması; en yakın İSMEK ve İSADEM gibi eğitim merkezlerinde 6284 sayılı yasa

31 Mobbing: Bezdiri. Kişinin veya kişilerin bireysel veya grup olarak, kişiye veya başka bir gruba sosyal kabadayılık yapması. Latince kökenli olan bu sözcük; psikolojik şiddet, baskı, kuşatma, taciz, rahatsız etme veya sıkıntı vermek anlamlarına gelir; yıldırma veya iş yerinde psikolojik terör anlamları taşır –e.n.

32 Getto: Kentin bir azınlıkça yerleşilen kısmına verilen ad –e.n.

ve haklar konusunda eğitimlerin ve kadınları güçlendirmeye yönelik içeriklerin artırılması; kentsel hizmetlere dair periyodik bilgilendirme yapılması; sığınak, kreş, gündüz bakım evi ve çamaşırhanelerin kurulması önerileri getirilmiştir. Ancak; öz savunma kursları ve sığınak açmak, ücretsiz kilit değiştirme vb. ev içi güvenlik önlemlerinin alınmasını sağlamak gibi şiddetin kendisiyle baş etmeye yönelik desteklere paralel olarak mesleki eğitim, psikolojik destek vb. hizmetlerle şiddet ve/veya boşanma sonrası güçlenmeyi merkeze alan bütüncül bir sosyal politika yaklaşımını hayata geçirmek gerektiği, yapılan görüşmelerde sık sık hatırlatılmıştır.

AMAÇ 2: Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddeti ve Ayrımcılığı Önlemek

Tablo 2: Toplumsal Cinsiyete Dayalı/Kadına Yönelik Şiddet ve Ayrımcılık Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A2H1- Toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve ayrımcılıkla etkin mücadele için kurumsal kapasiteyi geliştirmek.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A2H1E1	Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konusunda farkındalık çalışmalarının yapılması	2020	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İletişim Koordinatörlüğü		STK'lar, Kadın Örgütleri
A2H1E2	İletişim çalışmalarının toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi ile yapılması	2021	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar ve Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A2H1E3	Toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinin, kadınların farklılaşan ihtiyaçlarını kapsayacak şekilde İBB iş süreçlerine entegre edilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Daire Başkanlığı	Hukuk Müşavirliği	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Üniversiteler ve STK'lar, Kadın Örgütleri ve Meslek Odaları
A2H1E4	Personel ve yöneticilerin periyodik olarak toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alması	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A2H1E5	Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve YEOP Koordinasyon Biriminin Kurulması	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Daire Başkanlığı		STK'lar ve Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A2H1E6	İş yaşamında taciz ve mobbinge karşı politika tutum belgesi ve yönergesinin oluşturulması ve paylaşılması	2021	2022	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		Üniversiteler, İPA, Sendikalar
A2H1E7	Çalışma yaşamında ve hizmete erişimde taciz, şiddet ve mobing durumlarında başvuru yapılabilecek ve süreci yönetecek kurulun/komisyonun oluşturulması	2021	2021	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Hukuk Müşavirliği	STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler, Sendikalar

Hedef. A2H2- Toplumsal cinsiyet eşitliğine duyarlı ve çeşitliliği gören verileri oluşturarak belediye hizmetlerine erişimi artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A2H2E2	Birimlerin ürettikleri hizmetlere dair toplumsal cinsiyete duyarlı veri toplanması	2021	2024	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Daire Başkanlığı	Tüm Daire Başkanlıkları		
A2H2E3	Farklı ihtiyaçları, sorun alanlarını ve eşitsizlik dinamiklerini açığa çıkaracak araştırma, veri toplama ve raporlama çalışmalarının yapılması	2021	2024	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İPA, STK'lar ve Kadın Örgütleri, Üniversiteler, İlçe Kent Konseyleri
A2H2E4	İstanbul'a dair toplumsal cinsiyete duyarlı veri toplanmasını sağlayacak mekanizmaların kurulması	2021	2022	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Kadın Örgütleri, Üniversiteler, İlçe Kent Konseyleri
A2H2E5	İstanbul'da kadına yönelik şiddete dair veri toplanması, analiz edilmesi ve raporlanması	2021	2024	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Md- İPA		İl Emniyet Müdürlüğü, STK'lar, Kadın Örgütleri, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
A2H2E6	Dezavantajlı mahallelerde katılımcı planlama çalışmalarının yapılması ve iyileştirme çalışmalarında kadınların ihtiyaçlarının gözlemlenmesi	2020	2024	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Muhtarlar, STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler ve İlçe Kent Konseyleri
A2H2E7	Tüm mahallelerde yer alan kentsel donatı alanlarının toplumsal cinsiyet perspektifi ile fizibilite çalışmalarının yapılması	2020	2024	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Park ve Bahçeler Daire Başkanlığı		İlçe Belediyeleri

Hedef. A2H3- Şiddetle mücadele için gerekli kaynakları artırmak ve hizmetleri yaygınlaştırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A2H3E1	Kadınların şiddet karşısında yasal hakları konusunda bilgilendirilmesi	2020	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A2H3E2	Kadın Danışma Birimi ve Kadın Destek Hattının İşletilmesi	2020	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı		
A2H3E3	Yeni Kadın Dayanışma Evlerinin (sığınak) açılması ve kapsayıcı hizmetlerin sağlanması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		Kadın Örgütleri, Üniversiteler, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
A2H3E4	Sığınak personellerinin kadın örgütleri işbirliği ile eğitimi, süpervizyon desteği sağlanması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A2H3E5	Yeni Mahalle evleri ve İSADEM merkezlerinin kurulması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		
A2H3E6	Mahallelerde gezici kadın danışma noktalarının kurulması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İlçe Belediyeleri, Muhtarlıklar
A2H3E7	7/24 çalışacak Şiddet Taciz Tecavüz Kriz Merkezlerinin kurulması	2022	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İl Sağlık Müdürlüğü, STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A2H3E8	Kadınların geçici barınma ihtiyaçlarına yönelik uygun mekânların oluşturulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
A2H3E9	Kadınların şiddet karşısında yasal hakları konusunun İSMEK içeriklerine dahil edilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Hukuk Müşavirliği			Kadın Örgütleri
A2H3E10	İSMEK ve İSADEM'lerde toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini yaygınlaştıracak içeriklerin oluşturulması	2021	2022	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A2H3E11	Şiddet ve/veya boşanma sonrası güçlenmeyi merkeze alan hizmetlerin verilmesi	2020	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri,

Hedef. A2H3- Şiddetle mücadele için gerekli kaynakları artırmak ve hizmetleri yaygınlaştırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A2H3E12	Çocuk yaşta ve zorla evlilik karşıtı kamuoyu oluşturacak faaliyetlerin yapılması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
A2H3E13	Toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve ayrımcılık Kadına yönelik şiddet hakkında kamuoyu oluşturacak faaliyetlerin yapılması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar, Kadın Örgütleri, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
A2H3E14	İstanbul'un kırsal mahallelerinde yaşayan kadınların şiddet karşısında yasal hakları konusunda bilgilendirilmesi	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler, Muhtarlıklar
A2H3E15	Toplumsal cinsiyet eşitliği ve kadına yönelik şiddet konusunda erkeklere yönelik farkındalık çalışmalarının yapılması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri, Muhtarlıklar
A2H3E16	Şiddet tehdidi altında olan kadınların buldukları yerde güvenliklerini artıracak hizmetlerin sağlanması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			İl Emniyet Müdürlüğü, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
A2H3E17	Çok dilli kadın danışma hattının hizmetlerinin sürdürülmesi	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı				Üniversiteler, STK'lar, Kadın Örgütleri
A2H3E18	Yaş ayrımcılığını engellemek için farkındalık çalışmaları yürütmek	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı			Üniversiteler, STK'lar

Hedef. A2H4- Çocuk istismarına karşı kurumsal tutuma dayalı ve korumaya yönelik kurumsal kapasiteyi geliştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A2H4E1	Çocuk istismarına karşı politika belgesinin hazırlanması	2021	2022	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		Üniversiteler, STK'lar, Kadın Örgütleri
A2H4E2	Çocuk koruma ve koordinasyon biriminin kapasitesinin artırılması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			
A2H4E3	Çocuk Koruma ve Koordinasyon Birimi hizmetlerinin sürdürülmesi	2019	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Zabıta Daire Başkanlığı			Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü, İstanbul Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Uluslararası Kuruluşlar, STK'lar
A2H4E4	Çocuk Hakları ile ilgili etkinlik yapılması	2019	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Zabıta Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı		Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü, İstanbul Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Uluslararası Kuruluşlar, STK'lar
A2H4E5	Çocuk ihmal ve İstismarı ile ilgili bildirim kanallarının geliştirilmesi	2019	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Zabıta Daire Başkanlığı			Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü, İstanbul Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Uluslararası Kuruluşlar, STK'lar
A2H4E6	Çocuk ihmal ve istismarını engellemek için farkındalık çalışmaları yürütmek	2021	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		Üniversiteler, STK'lar

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Toplumsal cinsiyet eşitliği mevzuat eğitimi almış yönetici sayısı
İş yaşamında ayrımcılık, şiddet ve mobbing ile ilgili yönerge oluşturulma oranı
İş yaşamında ayrımcılık, şiddet ve mobbing ile ilgili komisyonun kurulma oranı
Kadına yönelik şiddet temalı yapılan farkındalık çalışmalarında ulaşılan kişi sayısı
Ayrımcılık karşıtı yürütülen kamuoyu bilgilendirme çalışması sayısı
Hizmet içi toplumsal cinsiyet eşitliği eğitim Sayısı
Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimine katılan üst düzey yönetici sayısı
Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimine katılan çalışan sayısı
Bağlı Kuruluş ve İştiraklerde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilen üst düzey yönetici oranı /çalışan oranı
Çalışma yaşamında ve hizmete Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Eşitliği Politika Metninin hazırlanma oranı
Çalışma yaşamında ve hizmete Erişimde Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Eşitliği Politika belgesinin paylaşıldığı personel sayısı
Toplumsal Cinsiyet Eşitlik Biriminde yer alan personel sayısı
Cinsel Taciz ve Saldırısı Önleme Biriminin Kurulma oranı
Birim bazında yeni işe alınan personel içinde kadınların oranı
İş yaşamında ayrımcılık, şiddet ve mobbing ile ilgili komisyona gelen vaka sayısı
Politika metnini benimseyen iştirak sayısı
Toplumsal Cinsiyet Eşitlik tutum belgesinin yayımlanması
İş mülakatlarına giren kadınların istihdam edilme oranı
Şirket bazından Kadın Çalışan sayısı
Kadın çalışan sayısının toplam personel sayısına oranı
İştirakler bazında yeni istihdam kapsamında işe alınanlar içinde kadın oranı
Çocuk istismarını önlemeye yönelik politika ve strateji belgesi hazırlanması
Tanıtım malzemelerinde yer alan eşitlikçi görsel oranı
Erişime uygun hale getirilen hizmet binası/sayısı
TCE eğitimi almış personel sayısı
Yapılacak binaların engelli erişimine uygunluk oranı
İBB Bünyesinde çalışan Kadın teknik personel oranı
İstanbul demografisini anlamak üzere toplanan datadan yapılan analiz sayısı. -Yoksunluk özelinde yapılan araştırma sayısı
İstanbul demografisini anlamak üzere toplanan datadan yapılan analiz sayısı. -Yerel eşitlik üzerine hazırlanan rapor sayısı
Daire Başkanlıkları Bazında belediye hizmetlerinden faydalanan engelli kadın/erkek oranı
İstanbul'un Bakım Haritasının çıkarılma oranı
İstanbul Yaşlılık İhtiyaç Haritasının hazırlanması
İstanbul'un Kentsel Erişim Haritasının çıkarılma oranı
İstanbul Senin içerisinde gönderilen anketlerden; kadın katılımcı oranı
Yıl bazında kapsam dahilinde hazırlanan rapor sayısı
Kadına yönelik şiddetin haritalandırılarak raporlanma oranı
Çalışma Yaşamında ve Hizmet Erişimde TCE Eşitliği Politika Metninin Hazırlanması
İlçe belediyeleri ile gerçekleştirilmiş toplumsal cinsiyet eşitliği temelli şiddet ve ayrımcılık konulu toplantı sayısı
Belediye hizmet binalarının erişilebilirlik kriterlerine uygunluk oranı
Birlikte proje geliştirilen ilçe belediyesi sayısı

Gösterge
İlçe belediyeleri ile yapılan koordinasyon toplantısı sayısı
Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eğitimi Alan Sağlık Çalışanı Oranı
Daire Başkanlıkları bazında Yoksulluk haritası esas alınarak belirlenen bölgelerde uygulanan hizmet sayısı
Mahalle ihtiyaç analizlerine göre açılan İBB birimi sayısı
Mahalle ihtiyaç analizlerine göre açılan İBB birimlerinden yararlanan kadın sayısı
Mahalle ihtiyaç analizine göre etkinlik yapılan mahalle sayısı
Yerel halkın taleplerinin alındığı katılımcı planlama çalışması yürütülen mahalle sayısı
Danışmanlık desteği verilen kişi sayısı
Hakları konusunda bilgilendirilen kadın sayısı
Sığınma Evine yönlendirilen kadın sayısı
Kadın Danışma Birimi ve Destek Hattına sığınak talebi ile başvuran kadınlar içinde sığınma evine yönlendirilenlerin oranı
Açılan İSEM Sayısı
Sığınma evi sayısı
Sığınma evi personeline verilen süpervizyon sayısı
Gezici kadın danışma noktalarında ulaşılan kadın sayısı
Cinsel Şiddet Kriz Merkezi Kurulması
Geçici barınma binalarında kadın personel oranı
TCE konulu sunum içeren eğitim sayısı oranı
Danışmanlık verilen kadın sayısı
Savunma Sanatları branşlarına katılan kadın sayısı/ oranı
Çocuk yaşta ve zorla evlilikle mücadele için çalışma yapılan mahalle sayısı
Çocuk yaşta ve zorla evlilikle mücadele için kamuoyuna yönelik yapılan farkındalık kampanyası sayısı
Kadına yönelik şiddetin önlenmesine yönelik Yapılan kampanya sayısı
Merkez dışı mahallelerde Medeni haklar konusunda eğitim verilen kadın sayısı
Verilen babalık eğitimi sayısı
Erkeklerin TCE konusunda farkındalığını artırmaya yönelik yapılan proje sayısı
Şiddet başvurularının taleplerinin ihtiyaç özelinde karşılanma oranı
Açılan yaşlı gündüz bakım evi sayısı
Düzenlenen yaşlılığa hazırlık eğitimi sayısı
Yaşlılığa Hazırlık Eğitimi Verilen 40 yaş üstü Personel Sayısı
Yaşlılığa Hazırlık Eğitici Eğitimi Verilen Personel Sayısı
Tüm eğitim branşlarında yaş kırılımlı kadın katılımı sayısı/ oranı
65 yaş üstü kişilerin dijital ortamı etkin kullanması için web uygulaması tasarımının tamamlanması
Yaşlılara Yönelik Gerçekleştirilen Dijital okuryazarlık eğitim sayısı
Yaşlılara Yönelik Dijital okuryazarlık eğitici eğitimi verilen personel sayısı
Dijital okuryazarlık eğitimi verilen 65 yaş üstü vatandaş sayısı
65+ vatandaşlardan gelen erişim şikayet ve taleplerinin cevaplanma oranı
Toplumsal Eşitlik Biriminin kurulması
YEOP Koordinasyon kurulunun oluşturulması
Toplumsal eşitlik birimi ile diğer birimler arasında gerçekleştirilen koordinasyon toplantısı sayısı
Toplumsal eşitlik biriminin önerilerinin birimlerin programlarına dahil edilme oranı
Destek verilen çocuk sayısı

AMAÇ 3: Sağlık Hakkının Tam Kullanılmasını Sağlamak için Sağlık Hizmetlerini, Hiçbir Ayrım Yapılmadan Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini ve Çeşitliliği Gözeterek Erişilebilir Kılmak

4.3. Sağlık

Yapılan görüşmeler sonucunda, sağlık hizmetlerine erişimin toplumun her kesimi için kolaylaştırılması ve sağlık hizmetlerine dair bilgilendirmelerin yaygınlaştırılması gerektiği ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda; sağlık hizmetlerinin çok dilli bir şekilde en küçük yaşam birimlerine kadar yaygınlaştırılması, İstanbul'un kırsal mahalleleri dâhil olmak üzere tüm dezavantajlı mahallelere diyetisyen ve psikolog dâhil olmak üzere tüm uzman kadrolarla hizmet verilmesi ve gezici sağlık ekiplerinin artırılması erişilebilirlik problemini çözmeye önemli bir adım olacaktır. Ayrıca; gezici sağlık ekiplerinde göçmen kadınların da görevlendirilmesi ve bu ekiplerin özellikle kadın sağlığı bilgisi ile güçlendirilmesi talebi iletilmiştir. Özellikle kırsal mahallelerde yaşayan kadınların kritik sağlık hizmetlerine erişimleri için ulaşım desteği sağlanması, çevredeki SAHAM ve KETEM'lere düzenli taşıma hizmeti verilmesi gerektiği belirtilmiştir. Örneğin; köylerden taşınacak kadınlar için çevredeki SAHAM ve KETEM'lerle belirli günler çerçevesinde protokol yapılması mümkündür. Gezici sağlık hizmetlerinin yanı sıra, merkezlere erişemeyen kadınlar için evde sağlık tarama hizmetinin yaygınlaştırılması, kadınlara yönelik sağlık hizmetlerinde mevcut yetkinlik ve kapasitenin artırılması, sağlık kuruluşlarının çevresinin güvenli hale getirilmesi, hastane ve sağlık ocaklarının çevresinde kör nokta kontrolü ve gerekli iyileştirmelerin yapılması öne çıkan diğer öneriler arasındadır.

Ayrıca, mahallelerde ilkyardım merkezlerinin açılması ya da kadınlara yönelik merkezlerde ilk yardım, cinsel sağlık ve üreme sağlığı eğitimlerinin periyodik olarak verilmesinin kadınların kendileri için kritik olan önleyici sağlık bilgileri ile güçlenmelerine katkı sunacağı vurgulanmıştır. Ancak; özellikle üreme sağlığı ve aile planlamasına yönelik eğitimlerin erişim problemini çözemediği unutulmamalıdır. Bu nedenle; kadınların doğum kontrol yöntemlerine ve güvenli cinsellik malzemelerine erişimlerinin sağlanması, her ilçede kadın sağlığı başvuru noktasının olması, kadınların sağlık hizmetlerine erişiminin kısıtlı olduğu mahallelerin belirlenmesi ve buralara hizmet yönlendirilmesi talepleri çokça dillendirilmiştir. Yapılan görüşmelerde öne çıkan bir diğer husus ise İSADEM'lerin (İstanbul Aile Danışma ve Eğitim Merkezleri) sadece aile odaklı değil kadını da merkeze alarak ve anayasanın eşitlik ilkesi gereğince cinsiyet kimliği/cinsel yönelimi gözeterek şekilde yeniden düzenlenmesi, bu

merkezlerde erken teşhisi kolaylaştıracak eğitimlerin verilmesi ve taramaların yapılması olmuştur. Bu hizmetlerin sadece sunulması değil, ilgili merkez ve kurumlarca savunulması için de kamuoyu kampanyalarının düzenlenmesi talep edilmiştir. Son olarak; menopoza kliniklerinin açılması ve kadın kamplarının düzenlenmesi, yeni doğum yapmış yalnız anneler için çok yönlü sosyal destek sağlanması ve bakım veren kadınlar için (özellikle evde demans ve alzheimer hastasına bakım veren kişilere) hem eğitim hem psikolojik destek verilmesi odak grup görüşmelerinde sunulmuş diğer öneriler arasındadır. Tüm bunlar; sağlık hizmetlerini düzenlerken bakım ilişkileri, annelik, yaşlılık, kadınların evle, dışarıyla ve aileyle kurduğu ilişkiler gibi tam da toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifinden ele alınması gereken toplumsal roller ile kadın sağlığı problemleri arasındaki ilişkiyi görmek gerektiğini göstermektedir.

AMAÇ 3: Sağlık Hakkının Tam Kullanılmasını Sağlamak için Sağlık Hizmetlerini, Hiçbir Ayrım Yapılmadan Toplumsal Cinsiyet Eşitliğini ve Çeşitliliği Gözeterek Erişilebilir Kılmak

Tablo 3: Sağlık Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A3H1- Farklı koşulları ve çeşitliliği göz önünde bulundurarak sağlık hizmetlerinin erişilebilirliğini artırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A3H1E1	Kadın sağlığı ve psikolojisine yönelik hizmetlerin mahalle bazında gerçekleştirilmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri, Muhtarlıklar
A3H1E2	Kadın ve çocuk sağlığına yönelik gerçekleştirilen hizmetlerin ücretsiz verilmesi	2020	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		İl Sağlık Müdürlüğü, STK'lar, Kadın Örgütleri, Meslek Odaları
A3H1E3	Sağlık hizmetlerine erişimde ulaşım desteğinin sağlanması	Rutin	Rutin	Sağlık Daire Başkanlığı	Ulaşım Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İl Sağlık Müdürlüğü, STK'lar, Kadın Örgütleri, Meslek Odaları
A3H1E4	Evde sağlık hizmetlerinin verilmesi	2020	2021	Sağlık Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			İl Sağlık Müdürlüğü
A3H1E5	Sağlık hizmetleri çalışmalarının çok dilli sunulması	2022	2022	Sağlık Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri, Meslek Odaları, İl Sağlık Müdürlüğü
A3H1E6	Anonim test ve tanı, danışmanlık merkezlerinin oluşturulması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı				İl Sağlık Müdürlüğü, STK'lar, Kadın Örgütleri, Meslek Odaları
A3H1E7	Sağlık kuruluşları ve çevresinin kadınlar için güvenli hale getirilmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Etüt ve Projeler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	İl Sağlık Müdürlüğü
A3H1E8	Anne ve yeni doğan sağlık hizmetlerinin verilmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İl Sağlık Müdürlüğü, STK'lar, Kadın Örgütleri, Meslek Odaları

Hedef. A3H2- Kadınlara yönelik sağlık hizmetlerinde mevcut yetkinliği ve kapasiteyi geliştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliliği Birim	İşbirliliği Birim	İşbirliliği Birim	İşbirliliği Paydaş
A3H2E1	Sağlık hizmetlerinde görev alan kadın personel sayısının artırılması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirak Koordinasyon Müdürlüğü		Bölgesel İştihad Ofisleri, İşKUR
A3H2E2	Sağlık personeline her türlü ayırmacılığa karşı farkındalık ve eğitim alışmaları	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri, niversiteler
A3H2E3	reme sağlığı ve aile planlaması hizmetlerinin yeniden yapılandırılması ve geliştirilmesi	Rutin	Rutin	Sağlık Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		İl Sağlık Müdürlüğü, Meslek Odaları, STK'lar, niversiteler
A3H2E4	İBB sağlık birimlerinde yaş, engellilik, etnisite, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine duyarlı sağlığa erişimin sağlanması ve ayırmacılığa maruz kalmadan danışmanlık hizmeti alınabilmesi	Rutin	Rutin	Sağlık Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Odaları, niversiteler
A3H2E5	Demans ve alzheimer hasta yakınlarına, bakıma yönelik eğitim, psikolojik destek ve rehabilitasyon hizmeti verilmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Odaları, niversiteler
A3H2E6	Sağlık hizmetlerinde çalışan kadın personel oranının artırılması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		
A3H2E7	Sağlıkta Eşitlik Etik Komisyonunun kurulması için çalışma başlatılması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			

Hedef. A3H3- Kadınların sağlıklı yaşam ve sağlık hizmetlerine yönelik farkındalığını artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A3H3E1	Sağlık Hizmetlerini nitelik ve nicelik bakımından geliştirmek üzere eğitimler verilmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Odaları, Üniversiteler
A3H3E2	Kadın sağlığı ve ilk yardım eğitimlerinin verilmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İtfaiye Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Odaları, Üniversiteler
A3H3E3	Yeni doğum ve gebelik sürecinde danışmanlık hizmeti verilmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İl Sağlık Müdürlüğü, Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Odaları, Üniversiteler
A3H3E4	Mevcut merkezlerde yeni eğitim alanları oluşturulması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			İl Sağlık Müdürlüğü, Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Odaları, Üniversiteler
A3H3E5	Güvenli gıda tüketimi konusunda kadınlara ve çocuklara yönelik bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		İl Sağlık Müdürlüğü, Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Odaları, Üniversiteler
A3H3E6	İklim değişikliğinin insan sağlığına doğrudan ve dolaylı etkileri konusunda kadınlara ve çocuklara yönelik bilinçlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yapılması	2021	2024	Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İl Millî Eğitim Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Odaları, Üniversiteler
A3H3E7	Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (HIV, HPV, Bel soğukluğu vb.) konusunda bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarının yapılması	2020	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı			STK, İl Sağlık Müdürlüğü

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Kadın sağlığına yönelik çalışmalardan yararlanan kadın sayısı
Kadın psikolojisine yönelik çalışmalardan yararlanan kadın sayısı
Kadın sağlığına yönelik çalışmalardan yararlanan kadınlar içerisinde göçmen kadınların oranı
Tarama merkezlerinden yararlananlar içerisinde kadınların oranı
Sağlık hizmetlerinden yararlananların içerisinde çocukların oranı
Gerçekleştirilen kanser tarama sayısı
Gerçekleştirilen diyabet tarama sayısı
Diyabet otobüsü ile ulaşılanlar içerisinde kadınların oranı
Obezite otobüsü ile ulaşılanlar içerisinde kadınların oranı
Tarama hizmetlerinden yararlanan kadınlar içinde göçmen kadınların oranı
Sağlık Hizmetlerine Erişim için Ulaşım Hizmeti Sağlanan Kadın Sayısı (Destek Hizmetleri)
Evde sağlık hizmeti verilenler içinde kadın oranı
Sağlık hizmetlerinde çalışan kadın oranı
Çok dilli hizmet verilen sağlık birimlerinin oranı
Anonim Test uygulamasına geçilen Sağlık Merkezi sayısı
Sağlık kuruluşlarının çevresindeki yerlerin aydınlatma talep/ihtiyaç karşılama oranı
Sağlık hizmetlerinde görevli sosyal hizmet uzmanı ve psikolog sayısındaki artış oranı
Sağlık hizmetlerinde görevli kadın personel sayısındaki artış oranı
Sağlık hizmeti personellerinin alacağı hizmet içi eğitim sayısı
Sağlık hizmeti sunulan yerlerde sağlık hizmetleri memnuniyet oranı
Sağlıklı Adımlar haritası ile İstanbul'un keyifli ve güvenli yürüyüş güzergâhlarında kadınlar ve engelliler gözetilerek yapılacak etkinlik sayısı
Üreme sağlığı, cinsel sağlık ve aile planlaması hizmetlerinin yeniden yapılandırılması ve geliştirilmesi
Verilen ilkyardım eğitim sayısı
İlk Yardım eğitimleri verilen İBB birimi sayısı
İlk yardım eğitimlerine katılanlar içinde kadın oranı
Sağlık hizmetlerinde kadın sağlığı eğitimi alan kadınların sayısı
Üreme ve cinsel sağlık hakkında yapılan bilgilendirme için çok dilli basılan görsel ve basılı yayın sayısı
Sağlıkta Eşitlik Etik Komisyonu ile yapılan değerlendirme toplantılarının sayısı
Gebelere verilecek lohusa danışmanlığı sayısı
Lohusa danışmanlığı sürecine dâhil olan ve lohusa bakımı eğitimi verilen erkek sayısı
Yeni doğan takibinde yeni doğan bakımı eğitimi alan baba sayısı
Sağlık Hizmetleri ile ilgili farkındalık ve bilgilendirme yapılan kişi sayısı
Sağlık hizmetlerinin duyurulması için yapılan çok dilli yazılı ve görsel yayın sayısı
Güvenli gıda tüketimi konusunda farkındalık ve bilgilendirme çalışmaları kapsamında ulaşılan kişi sayısı
Güvenli gıda tüketimi konusunda yapılacak kampanya sayısı
Güvenli gıda tüketimi hakkında çok dilli olarak görsel ve yazılı yayın sayısı
Kentte tarım çalışmaları yapan kooperatifler ile toplantı sayısı
İSADEM'lerde verilen sağlıklı beslenme eğitimlerine katılan kadın sayısı
İklim değişikliğinin insan sağlığına etkileri ile ilgili yapılan bilgilendirme çalışması sayısı
İklim değişikliğinin insan sağlığına etkileri ile ilgili yapılan bilgilendirme faaliyetlerinden faydalanan kadın oranı
İklim değişikliğinin insan sağlığına etkileri ile ilgili yayınlanan görsel ve yazılı yayın sayısı
Cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar (HIV, HPV, Belsoğukluğu vb.) konusunda hazırlanan bilgilendirme içeriği sayısı
Sağlık hizmetlerinde görevli personellerde kadın oranı

AMAÇ 4: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifi ile Mekanizmalar Geliştirerek Yoksullukla Mücadele Etmek

4.4. Yoksulluk

Yapılan görüşmelerde yoksulluğa toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifiyle bakmanın İstanbul’da kent yoksulluğu ile mücadele etmenin ayrılmaz bir parçası olduğu görüşü öne çıkmıştır. Bu alanda geliştirilen önerileri şu üç çözüm başlığı altında özetlemek mümkündür: (1) sosyal desteklerin farklı kadınlık durumlarını gözetererek erişilebilir ve kapsayıcı kılınması, (2) ilgili birimlerin personel ve yöneticilerinin kadınların farklılaşan ihtiyaçları ve toplumsal cinsiyet eşitliği temelli sosyal politika konusunda güçlendirilmesi, (3) yoksulluğun nesilden nesile aktarılmasının önüne geçecek eğitim, istihdam ve gelir desteklerinin sağlanması.

Öncelikle; kadın yoksulluğunu derinleştiren teknolojiden yoksunluk, engellilik, yaşlılık, bakım yükü vb. faktörlerin aynı zamanda kadınların sosyal destek mekanizmalarından dışlanmalarına da sebep olduğu vurgulanmıştır. Bu nedenle; mahallelerde ücretsiz Wi-Fi alanlarının, kadın dostu kamusal mekânların, park, durak, sosyal tesis, İSMEK, İSADEM ve İSEM gibi merkezlerin yaygınlaştırılması talep edilmiştir. Özellikle dezavantajlı mahallelerdeki haberleşme ve iletişim ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve iyileştirilmesinin bu mahallelerde şiddetle mücadelenin önemli bir parçası olduğu belirtilmiştir. Söz konusu mahallelerde cep telefonu, telefon hattı, internet ve televizyon erişimi olmayan kadınların tespit edilmesinin ve bu ihtiyaçların karşılanmasının kadınların sosyal destek mekanizmalarına erişmesi için oldukça önemli olduğu yinelenmiştir. Ayrıca; bu mahallelerde yapılacak ihtiyaç tespitlerinde, engelli kadınların erişim kısıtlılıkları da gözeteilmesi gerektiği sık sık hatırlatılmıştır.

Diğer yandan; sosyal inceleme personellerinin hane ziyaretlerinde çok yönlü analiz yapabilmesi için gerekli becerileri kazanması, sosyal yardım kriterlerini karşılamayan kadın yoksulluğu hallerinin de kapsanacağı bir sosyal destek sisteminin oluşturulması için sosyal yardım/destek koşullarının yeniden gözden geçirilmesi, özellikle salgın vb. kriz durumlarında yaşanan mağduriyetlerin önüne geçilmesi, görüşmelerde dile getirilen öneriler arasındadır. Ayrıca; İstanbul’da yoksulluğun temel ihtiyaçlara erişimden yoksunluk olarak yaşanmaması için barınma ve gıda gibi temel ihtiyaçların karşılanacağı güvencesinin verilmesi ve bu güven duygusunun kent yoksulları arasında yayılması için iletişim çalışmalarının yapılması talep edilmiştir. Örneğin; öğrenci evlerine ücretsiz Hamidiye Su desteği sağlanması, temel ihtiyaçlar sorununa yönelik kolayca atılabilecek somut adımlardan biri olarak önerilmiştir. Temel ihtiyaçlardan

yoksun kalmama güvencesinin göçle gelen yoksulları, göçmen kadın ve çocukları da kapsamayı, yoksulluğun nesilden nesile aktarılmasının önüne geçmenin en etkili yollarından biri olan eğitime devamlılığın özellikle göçmen kız çocukları için desteklenmesi, göçmen çocukların belediye merkezlerinden ekstra ücretsiz kurslara erişebilmesi özellikle bu alanda çalışan sivil toplum kuruluşlarınca sık sık dile getirilmiştir. Yine göçmen kadın ve kız çocuklarının hizmetlere erişimini kısıtlayan ve yoksulluğu derinleştiren dil bariyeri gözetilerek periyodik olarak düzenlenecek çok dilli eğitimlerde hak ve hizmetlere dair bilgilendirme yapılması, sosyal desteklere başvuru imkânı olmayan göçmen kadınlara doğrudan başvuru imkânı sağlanması gerektiği belirtilmiştir. Başta göçmen çocuklar olmak üzere çalışmaya zorlanan ve dilendirilen çocukların takip edilmesi, çocuk işçiliği ile mücadele için bütüncül ve çocuğun üstün yararı ilkesi temelinde çözümler üretebilecek sosyal destek mekanizmalarının oluşturulması bu alanda dile getirilen diğer öneriler arasındadır. Ayrıca; yapılan görüşmelerde temel eğitime erişemeyen çocukların tespit edilmesi, okula devam etmelerinin sağlanması ve Okul Sosyal Hizmeti modeli ile düzenli olarak takip edilmesi talep edilmiştir. Son olarak; özellikle kadın örgütleri ile yapılan görüşmelerde üniversite öğrencisi kadınlara akademik başarı kriterinden bağımsız eğitim desteği verilmesi gibi performans odaklı olmayan toplumsal cinsiyet eşitliği temelli sosyal politikalar üretilmesi gerektiğinin altı çizilmiştir.

AMAÇ 4: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Perspektifi ile Mekanizmalar Geliştirerek Yoksullukla Mücadele Etmek

Tablo 4:Yoksulluk Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A4H1- Kadın yoksulluğu ile mücadele için gerekli düzenlemeleri yapmak ve mekanizmaları geliştirmek.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A4H1E1	Sosyal desteğin mahalle evleri gibi hizmet alanlarında kadın yoksulluğunu odağa alan erişilebilir hizmetler sunulması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim DB	Sağlık Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar
A4H1E2	İBB Wifi hizmetinin, kadın ve çocuklara hizmet verilen alanlarda öncelikli olarak sunulması	2021	Rutin	Bilgi İşlem DB	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	
A4H1E3	Kadınların kent içi ulaşım erişimlerini artıracak önlemler geliştirilmesi	2020	Rutin				
A4H1E4	Eğitim yardımlarında kadın öğrencilerin sosyo-ekonomik durumunun öncelikli olarak göz önünde bulundurulacak şekilde yapılandırılması	2019	Rutin				
A4H1E5	Engelli kadınların farklılaşan ihtiyaçlarına özel hizmet çözümleri geliştirilmesi, hizmetlere erişimlerinin artırılması	2019	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, STK'lar

Hedef. A4H2- Sosyal politikalar alanında hizmet veren belediye birimlerinin, karar verici, yönetici ve çalışanları güçlendirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A4H2E1	Sosyal inceleme personeline engellilik, istihdam, eğitim gibi alanlarda tespit yapılabilmesi için gerekli yetkinliklerin kazandırılması ve ilgili altyapının hazırlanması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		STK'lar, Üniversiteler
A4H2E2	SEDEP programının geliştirilerek, Sistem Mezuniyeti ile entegrasyonunun tamamlanması	2020	RUTİN	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	
A4H2E3	Derin yoksulluk koşulları gözetilerek sosyal inceleme çalışmalarında sigortalıların da sosyal destekten yararlanabilmesinin sürdürülmesi	2020	RUTİN	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			
A4H2E4	İBB'nin çeşitli birimlerinden sahada çalışma yürüten personellerine yönelik vaka yönlendirme uygulamasını geliştirilerek acil ihtiyaç durumunda iç veya dış paydaşlara yönlendirme yapılabilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı		İl Aile Sosyal Politikalar Müdürlüğü, İl Emniyet Müdürlüğü, Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri
A4H2E5	Sosyal inceleme yapılacak hane sayısının artırılarak çok dilli tercüme ile desteklenmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar, Uluslararası Kuruluşlar
A4H2E6	Yoksullukla mücadele kapsamında geliştirilen araçların, verilen hizmetlerin çok dilli bir şekilde yaygınlaştırılması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar, Uluslararası Kuruluşlar
A4H2E7	Yoksullukla mücadelede gerçekleştirilen çalışmaların özellikle yoksul mahallelerde farklı araçlar ve işbirlikleri ile yaygınlaştırılması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		Muhtarlıklar İlçe Belediyeleri STK'lar

Hedef. A4H5- Çocuk yoksulluğunu ortadan kaldıracak etkin ve sürdürülebilir politikaları oluşturmak, mekanizmaları geliştirmek.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A4H5E1	Yoksulluk ve toplumsal cinsiyet nedeniyle çoklu ayrımcılığa uğrayan kadın ve kız çocuklarının sorun ve ihtiyaç analizinin yapılarak özel çözümler geliştirilmesi	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar , Muhtarlıklar
A4H5E2	İhtiyaç sahibi çocuklar için tablet, kırtasiye yardımı gibi desteklerin geliştirilmesi	2020	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		Muhtarlıklar, STK'lar, İlçe Belediyeleri
A4H5E3	Kütüphane, mahalle evi gibi çocukların ders çalışabilecekleri mekânların artırılması,	2020	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	
A4H5E4	Okul gıda programının uygulanması	2022	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		İl Milli Eğitim Müdürlüğü
A4H5E5	SEDEP ile tespit edilen çocuk işçiliği riski bulunan ailelere sosyal ve ekonomik güçlendirme mekanizmalarının geliştirilmesi	2020	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		MEB
A4H5E6	ISADEM, Mahalle Evleri vb. merkezlerde ebeveynler ve çocukların düzenli katılımını teşvik edici okula yardımcı etkinlikler düzenlenmesi	2021	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	STK'lar
A4H5E7	Okula kaydı olmayan çocukların sosyal inceleme ve hane ziyaretleri ile tespit edilerek bildirilmesi	2020	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		Muhtarlıklar, Emniyet Çocuk Şube Müdürlüğü, İstanbul Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü

Hedef. A4H6- Mülteci kadın ve kız çocuklarının sosyal ve kültürel yaşamına katılımını desteklemek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A4H6E1	Göçmen ve mültecilerin kentin kültürel ve tarihi alanlarını, sunulan hizmetleri ve güncel etkinlikleri bulabilecekleri çok dilli kent haritasının hazırlanması,	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar, İl Göç İdaresi
A4H6E2	Kültürel ve sanatsal etkinliklerin çok dilli ve kapsayıcı bir biçimde sunulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar
A4H6E3	İBB tarafından üretilen dijital ve basılı materyaller dâhil olmak üzere hizmet sunumunda çok dilliliğin sağlanması	2020	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar
A4H6E4	Yerel düzeyde, çok dilli ve kolay erişilebilir iletişim kanalları oluşturulması	2020	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı			STK'lar
A4H6E5	Mültecilere yönelik danışmanlık hizmetlerinin geliştirmek	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar, Uluslararası Kuruluşlar, İl Göç İdaresi

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Sosyal Destek Hizmetlerinde kullanılan başvuru mekanizması sayısı
Mahalle evleri aracılığıyla ulaşılan kadın sayısı
Ücretsiz ulaşım kartından faydalanan yaş kısıtlı kadın sayısı
Eğitim desteklerinde bölüm ve başarıdan ziyade muhtaçlık durumunun değerlendirilmesi
Genç Üniversiteli Desteği verilen kişi sayısı
Askıda Eğitim Destek Paketi'nden faydalanan kişi sayısı
Şiddet başvurularının taleplerinin ihtiyaç özelinde karşılanma oranı
Sosyal Destek talebinde bulunan engelli kadın sayısı
Sosyal destek talebi karşılanan engelli kadın sayısı
Engelli kadınların yararlanabildiği engelli hizmetleri sayısı
Engelli kadınların ihtiyaçları gözeticilerle düzenlenmiş toplumsal cinsiyet odaklı çalışma sayısı
Aynı ve nakdi destek alan kadın sayısı
Anne- bebek paketi desteği alan kişi sayısı
Personellere verilen hizmet içi eğitim/ seminer sayısı
Karar alıcı ve personellere yönelik geliştirilen farkındalık eğitimi sayısı
Çok yönlü incelemenin gerçekleştirilebilmesine imkân veren sistem iyileştirmesi sayısı

Gösterge
SEDEP' in sosyal destekler ile entegre edilme oranı, sistemden mezun edilen kişi sayısı
Sosyal desteklerden yararlanan sigortalı kişi sayısı
Hizmet içi eğitim alan personel sayısı
Hizmet içi eğitim alan yönetici sayısı
Yıllık hizmet içi eğitim sayısı
Mesleki süpervizyon desteği alan personel sayısı
Yoksullukla Mücadele amacıyla bilgilendirilen Kişi Sayısı
Çok dilli olarak geliştirilen bilgilendirici dijital ve basılı materyal sayısı,
Gerçekleştirilen ihtiyaç analizi sayısı
Tespit edilen ihtiyaçların çözüme ulaştırılma oranı
İSMEK'lerde çok dilli hale getirilen eğitim içeriği sayısı,
İçeriği geliştirilen İSMEK Kursu sayısı,
Mahalle evleri ve Göç ve Uyum Merkezi'nde düzenlenen okula yardımcı kurs sayısı
Çocuk Hakları ile ilgili yapılan etkinlik sayısı
Çocuk İhmal ve İstismarı ile ilgili bildirim yapılan vaka sayısı
Çocuk İhmal ve İstismarı ile ilgili tüm talep karşılama oranı
İhmal istismar konusunda Zabıta Daire Başkanlığı ile ortaklaşa desteklenen çocuk sayısı
Tablet dağıtılan ihtiyaç sahibi çocuk sayısı
Kırtasiye malzemesi dağıtılan ihtiyaç sahibi çocuk sayısı
Kütüphanelerden yararlanan çocuk sayısı
Mahalle evlerinden faydalanan çocuk sayısı
Okul gıda programından faydalanan çocuk sayısı
Okulu terk ettiği tespit edilen çocuklara yönelik yapılan bildirim sayısı
Tespit edilerek okula geri dönmesi sağlanan çocuk sayısı
Mahalle Evleri gibi merkezlerde çocuklara verilen hizmet sayısı
Hizmet Verilen Çocuk Sayısı
ISADEM, Mahalle Evleri gibi merkezlerde ebeveynlere yönelik eğitim sayısı
Eğitime katılan ebeveyn sayısı
İndirimli satılan su miktarı
Düzenlenen bilgilendirme çalışması sayısı
Tanıtım faaliyetlerinden faydalanan kişi sayısı
Üretilen çok dilli bilgilendirici materyal sayısı
Farklı dillerde hizmet sunan personel sayısı
Çok dilli olarak duyurusu yapılan hizmet sayısı
Danışmanlık Hizmeti Verilen Yabancı Turist Sayısı
Kurulan tercüme destek hattı sayısı
Tercüme destek hattına gelen başvuru sayısı
153 tarafından alınan göçmen başvuru sayısı
Yoksullara yönelik sağlanan desteklerde yararlanıcı kadın oranı
Danışmanlık desteği verilen mülteci sayısı

AMAÇ 5: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Sosyal Adalet Temelinde Sağlıklı Barınma Hakkına Tam Erişim Sağlamak

4.5. Barınma ve Konut

Yapılan görüşmeler sonucunda barınma ve konut alanında öne çıkan öneriler; herkes için elverişli koşullarda barınma ve konut hakkının tesis edilmesi, bu hakkın savunulması ve hem kişilerin hayatlarında yeni ihtiyaçlar doğuran kriz dönemleri hem de Covid-19 gibi toplumun içinden geçtiği kriz dönemleri gözetilerek alternatif çözümler üretilmesi olarak özetlenebilir. Bunun için öncelikle İstanbul'da barınma ihtiyacına yönelik çok boyutlu bir araştırma ve veri çalışmasının yapılması, temel sorun ve önceliklerin tespit edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Özellikle yoğun nüfuslu ve dezavantajlı bölgelerde yaşayan kadınlara barınma desteğinin sağlanması, yalnız ebeveyn, yalnız yaşayan, engelli, yaşlı, evden atılan ya da ev içi şiddet nedeniyle evden ayrılmak zorunda kalan, cezaevinden çıkan kadınlara ve göçmen kadınlara öncelik verilmesi; bu kişilere belediye konutlarından uygun fiyata kiralık konut için kota ayrılması bu alanda sunulan bazı önerilerdir. Ayrıca; kadınların dönüşümlü kaldığı geçici barınma olanaklarının sağlanması, acil durumlar için günlük kiralanılan ve kadınların bir arada yaşayabileceği kadın dostu mekânların planlanması, can güvenliği tehdidi olmasa dahi sığınak ve yetiştirme yurtlarından ayrılan kadınlar için güvenli ve özgür alanlar olacak yaşam evlerinin açılması, şiddet veya şiddet tehdidi altında olan kadınlara kira desteği sağlanması, sığınaklarda kalma şartını sağlamayan 12 yaş üstü erkek çocuğu olan kadınlara uygun dayanışma evlerinin oluşturulması, kadınların sadece yoksulluk sebebiyle geçici olarak ikamet edebilecekleri sosyal evlerin açılması, cezaevinden çıkan, İstanbul'a tedavi amacıyla gelen veya yurda giriş saatini kaçıran kadınlara geçici barınma desteği verilmesi talep edilmiştir. Tüm bu öneriler insanların şehrin dışındaki spor merkezlerinde toplu olarak barındırıldığı, dolayısıyla kişilerin farklılaşan ihtiyaçlarını göz ardı eden modelden farklı bir perspektife işaret etmektedir. Şehrin merkezinde açılacak esnek ama güvenli kız öğrenci yurtları; kadınlara öncelik veren, Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve anayasanın eşitlik ilkesi gereği cinsiyet kimliği ve cinsel yönelimi temelli ayrımcılıktan uzak belediye misafirhanelerinin açılması yapılan görüşmelerde öne çıkan diğer öneriler arasındadır. Görüşülen kişi ve kurumlarca söz konusu hak ihlallerinin kentsel dönüşüm süreçlerinde de çok yoğun bir şekilde yaşandığı hatırlatılmış, yerinde kentsel dönüşümle mahalle sakinlerinin (özellikle kadın ve çocukların) ihtiyaçlarının gözetilmesi ve yenileme çalışmasından sonra bu kişilerin mahallelerine geri dönmelerinin sağlanması talep edilmiştir. Son olarak; nasıl ki şiddet, boşanma ve işsizlik gibi durumlar kişilerin barınma hakkını tehdit ediyorsa, salgın gibi toplumsal kriz dönemlerinin de barınma ve konut hakkı bakımından hane ekonomileri üzerinde yıkıcı etkisi olduğu vurgulanmış; bu süreçlerde özellikle yalnız anneler, yalnız yaşayan kadınlar ve geçici olarak desteklenmeye ihtiyaç duyan kadınlara aynı ve nakdi yardımlar daha fazla sunulması önerilmiştir.

AMAÇ 5: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Sosyal Adalet Temelinde Sağlıklı Barınma Hakkına Tam Erişim Sağlamak

Tablo 5: Barınma ve Konut Alanı Eylem Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A5H1- Elverişli koşullarda konut ve barınma hakkını herkes için tesis etmek.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A5H1E1	Yaşam koşullarına uygun olmayan ve deprem riski içeren konut alanlarının belirlenmesi	2021	2023	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Meslek Odaları, İPA
A5H1E2	Veri tabanına girilen sağlıklı ve yaşamaya elverişsiz konutların risk durumunun önceliklendirilerek uygulama planı hazırlanması	2021	2023	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü, Meslek Odaları, İPA
A5H1E3	Riskli veya sağlıklı konutlarda barınan kişilere yönelik araştırma yapılarak ihtiyaç analizinin belirlenmesi	2021	2023	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar, Meslek Odaları, İPA
A5H1E4	Riskli yapılarda oturan kişilerin yaşam koşulları iyileştirilerek sosyal destek mekanizmasına dahil edilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar, Meslek Odaları, İPA
A5H1E5	Üretilen sağlıklı, dayanıklı ve karşılanabilir konutlardan mülk sahibi veya kiracılar belirlenirken yalnız, engelli, şiddete maruz bırakılan vb. kadınlara öncelik verilmesi	2022	2024	Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	STK'lar, İPA
A5H1E6	Sosyal konutların barınma ihtiyacına uygun olarak üretilmesi	2022	2024	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		İPA
A5H1E7	Konutların kiralama veya mülk edinme kriterlerinin toplumsal cinsiyet perspektifi ve bütüncül sosyal politika kapsamında belirlenmesi	2022	2024	Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	STK'lar, İPA
A5H1E8	Sağlıklı ve güvenli barınma hakkına ulaşamayan dezavantajlı grupların önceliklendirilmesi	2022	2024	Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	STK'lar, İPA

Hedef. A5H1- Elverişli koşullarda konut ve barınma hakkını herkes için tesis etmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A5H1E9	Pandemi, afet, şiddet, kriz vb. acil ihtiyaçlar durumunda konutların barınmaya açılması yönünde esnek uygulamaların hayata geçirilmesi	2022	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı		
A5H1E10	Başta evsizlere yönelik olmak üzere, bütüncül sosyal politikalarla desteklenen, toplumsal cinsiyete duyarlı misafirhane ve geçici barınma merkezlerinin açılması	2022	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	STK'lar, İlçe Belediyeleri
A5H1E11	Mülkiyet ve barınma hakkı konusunda bilgilendirici çok dilli materyallerin geliştirilmesi	2020	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		
A5H1E12	Mahalle evlerinde ve İBB'nin ilgili alanlarında mülkiyet ve barınma hakkı konusunda eğitimlerin ve farkındalık artıran etkinliklerin düzenlenmesi	2020	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	STK'lar, Meslek Odaları
A5H1E13	Toplumsal cinsiyete duyarlılık perspektifi ile öğrenci yurtlarının açılması	2022	2024	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		Kadın Örgütleri, STK'lar

Hedef. A5H2- Kapsayıcılık ve katılım temelli sürdürülebilir yerinde dönüşüm politikalarının geliştirmek.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A5H2E1	Toplumsal cinsiyete duyarlı katılımcı bir süreçle belirlenmiş kapsayıcı kentsel dönüşüm stratejilerinin uygulanması	2020	2024	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Kadın Örgütleri, STK'lar, Meslek Örgütleri
A5H2E2	Kentsel dönüşüm alanı olarak belirlenen yerlerde, yerelin ihtiyaçlarını gözeten analiz çalışmalarının yapılması	2020	2022	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Muhtarlıklar, İlçe belediyeleri, STK'lar, Meslek Odaları, İPA
A5H2E3	Kentsel dönüşüm bölgelerinde iletişimin sağlanması için irtibat noktalarının oluşturulması	2020	2024	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	STK'lar, Meslek Odaları, İPA
A5H2E4	Kentsel dönüşümün bölgede yaşayanların ihtiyaçlarının eşit katılım temsili ile belirlendiği hazırlık sürecinin işletilmesi	2020	2022	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İlçe Belediyeleri, STK'lar, Muhtarlıklar

Hedef. A5H3- Sosyal destek mekanizmalarını, barınma ve diğer kentsel hizmetleri afet, kriz, salgın vb. acil ve kitlesel ihtiyaç durumu gözetilerek, toplumsal cinsiyete duyarlı olarak geliştirmek.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini	Tahmini	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği
		Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi				Paydaş
A5H3E1	Barınmaya yönelik sosyal destek mekanizmalarının acil ihtiyaçlara cevap verecek şekilde geliştirilmesi	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İstanbul Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, İlçe Belediyeleri, STK'lar, Muhtarlıklar, İPA
A5H3E2	Yalnız anneler başta olmak üzere barınmaya yönelik aynı-nakdi destek sağlanması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İlçe Belediyeleri, STK'lar, Muhtarlıklar

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
İlçe bazında sağlıklı konut adedi tespit çalışması tamamlanma oranı
Tespit edilen riskli ve yaşam koşullarına uygun olmayan konut sayısı
Veri tabanına girilen sağlıklı konut sayısı
Barınma koşulları iyileştirilen kişi sayısı
Sağlıklı konutlarda yaşayan kişi sayısı
Sosyal destek mekanizmasına dahil edilen kişi sayısı
Sağlıklı ve riskli konutlarda yaşayanlara yönelik gerçekleştirilen araştırma sayısı
Düşük ücretli kiralama verilen kişi sayısı
Üretilen konutlarda kadınlara kiraya verilen konut oranı
Üretilen konutlarda kadınların mülk sahipliği oranı
Barınma hizmetinden yararlanan kadın sayısı
Danışma hizmeti verilen kadın sayısı
Evsizler Misafirhanesi Kurulma Sayısı
Evsizlere yönelik hizmetlerden yönelik yaş, etnisite, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ayrımı gözetmeksizin geçici barınma olanakları sağlanan kişi sayısı
Mülkiyet Hakkı Bilincine Yönelik Verilen Eğitim Sayısı
Mülkiyet Hakkı Bilincine Yönelik Eğitim Verilen Kişi Sayısı
Barınma hakkı konusunda farkındalık yaratmak için düzenlenen etkinlik sayısı
Hizmete açılan yurt sayısı
Öğrenci Yurtlarından faydalanan kadın öğrenci sayısı
Kentsel Dönüşüm yapılan bölgelerde sağlanan iletişim noktası sayısı
İlçe bazlı kısa-orta-uzun vadeli belirlenen Kentsel Dönüşüm Stratejilerinin sayısı
Kentsel Dönüşüm kapsamında çözüm yaratılmış proje sayısı
Kentsel dönüşüm kapsamında çözüm yaratılmış kişi sayısı
Kentsel dönüşüm bölgelerinde hazırlık ve planlamada işletilen katılımcı süreçlere dahil olan kişi sayısı
Katılımcı yöntemlerle gerçekleştirilen etkinlik sayısı
Kentsel dönüşüm hazırlık sürecinde gerçekleştirilen ihtiyaç analizi sayısı
Barınma hizmeti sağlanan kişi sayısı

AMAÇ 6: Kadınların Farklı Koşullarından ve Çeşitliliğinden Kaynaklanan İhtiyaçları Gözetilerek, Ekonomik Güçlenmelerini Sağlamak

4.6. Ekonomik Güçlenme ve İstihdam

Yapılan görüşmeler sonucunda, ekonomik güçlenme ve istihdam alanında öne çıkan öneriler şu çözüm başlıkları ile özetlenebilmektedir: belediye içerisinde eşitlikçi ve kadınların farklılaşan ihtiyaçlarını gözetilen istihdam politikalarını tesis etmek; belediyenin istihdam alanında doğrudan ve dolaylı hizmet veren merkezlerini eşitlikçi ve istihdam yaratıcı bir şekilde yeniden düzenlemek; kadın kooperatifleri, kadın girişimciler, ev işçileri, kırsal mahallelerde tarım işçiliği yapan kadınlar, beyaz yakalı kadınlar ve küçük üreticiler başta olmak üzere kadınlar için sürdürülebilir, iş yaşam dengesinin sağlandığı ve güvenceli istihdamı desteklemek. Öncelikle, belediye içerisindeki istihdam politikalarının toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi ile oluşturulması, geleneksel olarak erkeklere atfedilen iş alanlarında kadın istihdamının desteklenmesi, kadın yönetici sayısının artırılması, kadın istihdamının %50'ye çıkarılması ve bu hedefin bir tutum belgesi ile kurumsallaştırılarak iştirakler ve işbirliği yapılan kurumların önüne koyulması talep edilmiştir. Ayrıca; çalışanlar için kreş desteği, süt sağma odaları ve güvenceli bir şekilde esnek çalışma imkânı sağlanması, gece mesaisine kalan kadınlar için ekstra güvenlik önlemlerinin alınması, kadın çalışanların kariyerlerini destekleyecek hizmet içi eğitim fırsatlarının artırılması, ihalelerde kadın tedarikçilere teşvik uygulanması, eşit değerde işlerde çalışan kadın ve erkeklerin eşit ücret almasının garanti altına alınması, işe alım süreçlerinde anayasanın eşitlik ilkesi gereği medeni hal, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim, engellilik durumu yaş vb. faktörlerle ayrımcılığa maruz kalmanın önüne geçilmesi öne çıkan diğer talepler arasındadır.

Diğer yandan; İSMEK içeriklerinin hem geleneksel toplumsal cinsiyet rollerini pekiştirmeyecek hem de piyasanın ihtiyaçlarına cevap vererek ve istihdam yaratacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Örneğin, evden çalışmak zorunda olan veya bunu tercih eden kadınlar için dijital araç ve programlar üzerine eğitimlerin verilmesi önerilmiştir. Özellikle kurslara katılan kadınlar için takip sisteminin kurulması ve etki analizlerinin yapılması gerektiğinin altı çizilmiş, mesleki eğitimin kadınların istihdam edilebilirliklerini arttıracak diğer fırsatlarla (özgeçmiş hazırlama eğitimi, staj olanakları, iş görüşmesi danışmanlığı vb.) güçlendirilmesi talep edilmiştir. Ancak; kadınların çalışma hayatına katılımı için istihdam edilebilirliklerini arttırmak ve onlara iş sağlamak yeterli değildir, bunlarla birlikte erişilebilir kurumsal bakım hizmetlerinin de sunulması gerekmektedir. Yapılan görüşmelerde farklı programlar ile farklı bakım ihtiyaçlarına cevap veren alternatiflerin yaratılmasının kadın istihdamını dolaylı olarak

destekleyeceğinin altı çizilmiştir. Ayrıca, özel sektörde kadın istihdamını teşvik için “Mor Bayrak” benzeri uygulamaların hayata geçmesi ve vergi indirimlerinin yapılması önerilmiştir. Ayrıca; Kamu Yararına Çalışma Uygulaması gibi kadın istihdamını arttırmayı ve kadınların bakım yükünü azaltmayı aynı anda başarabilen modellerin tatbik edilmesinin de mümkün olduğu, bu model ile uzun süre işgücü piyasası dışında kalmış kadınların bir ön eğitime tabi tutularak bakım sektöründe istihdam edilebileceği iletilmiştir.

Tüm bunların yanında, dezavantajlı mahallelerde kadınlar için üretim alanlarının açılması, özellikle yoksul ve göçmen kadınlar için sürdürülebilir iş modellerinin geliştirilmesi, beyaz yakalı kadınlardan kentsel tarımda çalışan veya küçük üretim yapan kadınlara kadar tüm kadınlar için istihdamı destekleyici mekân ve malzemelerin sunulması, üretici pazarlarda gelir kazanabilmeleri için kadın üreticilere ulaşım desteği verilmesi ve bakım hizmeti sunulması gerektiği görüşmelerde çokça dile getirilen talepler arasındadır. Ayrıca; özellikle kriz dönemlerinde, İBB’ye ait arazilerin kadın üreticilere açılması ve kadın girişimcilere işyeri ruhsatında indirim yapılması da atılabilecek somut adımlar olarak iletilmiştir. Yapılan görüşmelerde öne çıkan bir diğer talep ise Türkiye’nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler ve anayasanın eşitlik ilkesi gereği cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği sebebiyle işgücü piyasasından dışlanmış kişilerin istihdamının desteklenmesidir. Sadece istihdamdan dışlananların istihdamının desteklenmesi değil, kayıt dışı çalışan ev işçisi kadınlar için kamuoyuna yönelik çalışmaların da yapılması gerektiği belirtilmiştir. Diğer yandan; kadın kooperatiflerinin idari ve ekonomik açıdan sürdürülebilirliklerinin desteklenmesi, bu doğrultuda kadın kooperatiflerine mekân ve kaynak sağlanması, belediyeye ait hizmet merkezlerinde ve diğer kamusal alanlarda alan açılması, belediyenin mal ve hizmet alımlarında öncelik verilmesi, belediyeye ait park, büfe ve çay bahçelerinin işletilmesine fırsat verilmesi, her mahallede kadın üreticiler için satış alanı oluşturulması talep edilmiştir. Son olarak, Kadın Kooperatifleri İletişim ve Dayanışma Ağı’nın kurulması ile kooperatiflerin birbirinin pazarı olmasının desteklenebileceği veya tüketiciye daha kolay ulaşmalarının sağlanabileceği vurgulanmıştır.

AMAÇ 6: Kadınların Farklı Koşullarından ve Çeşitliliğinden Kaynaklanan İhtiyaçları Gözetilerek, Ekonomik Güçlenmelerini Sağlamak

Tablo 6: Ekonomik Güçlenme ve İstihdam Alanına İlişkin Eylemler

A6H1- Belediyenin istihdam politikalarında toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifini geliştirmek.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A6H1E1	Bütün birimlerde kadın çalışan sayısının artırılması	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		
A6H1E2	Engelli istihdamının sağlanması	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar
A6H1E3	Çalışanlara kreş hizmetinin verilmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		Sendikalar
A6H1E4	Hizmet binalarına süt sağma odası yapılması	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Sendikalar
A6H1E5	Kadın çalışanlara liderlik eğitimi verilmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A6H1E8	Engelli çalışanlara yönelik çalışma hayatını kolaylaştırıcı politika ve hizmetler geliştirilmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar, Üniversiteler, Sendikalar

Hedef. A6H2- Kadın istihdamının önündeki engelleri kaldıracak araçları geliştirerek, kadın istihdamını artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A6H2E1	İSMEK aracılığıyla kadınlara dijital eğitimler verilmesi	2020	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A6H2E2	Kayıt dışı çalışan kadınları güvenli ekonomik sistemlere dahil etmek için projeler geliştirilmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A6H2E3	Bölgesel İstihdam Ofisleri aracılığıyla kadın istihdamına öncelik sağlanması	2020	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		Sosyal Girişimler, Özel Sektör
A6H2E4	İstihdamı sağlanan kadınların iş takibini sağlanması	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		Sosyal Girişimler, Özel Sektör
A6H2E5	Kadınlara yönelik istihdam eğitim politikalarının sürekli geliştirilmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		Kadın Örgütleri, STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler, Meslek Odaları, Sendikalar
A6H2E6	Kadınların sosyo-ekonomik durumlarına ilişkin araştırma yapılması	2021	2023	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	İPA, STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A6H2E7	Kadın istihdamı veri tabanı oluşturması	2021	2023	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	İPA, STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A6H2E8	Yaşlı ve hasta bakım evlerinin açılması ile kadın istihdamının desteklenmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü
A6H2E9	Kadınlara istihdam sağlamak için danışmanlık hizmeti verilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			Özel Sektör, Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Sendikalar
A6H2E10	Kadınlara staj imkanı sunulması	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	İştirakle Koordinasyon Müdürlüğü		Özel Sektör
A6H2E11	Kadın sanatçıların desteklenmesi	2021	2024	Kültür Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		Meslek Odaları, Sendikalar
A6H2E12	Kadınlara ortak çalışma mekânları, atölyeler açılması	2021	2024	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Üniversiteler
A6H2E13	Kadınların üretim yapabilmesi için teknik destek sağlanması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları,

Hedef. A6H3- Kadın kooperatifçiliği ve kadın girişimciliğini desteklemek ve güçlendirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A6H3E1	Kadın kooperatiflerine eğitim, teknik destek vererek ve iş modeli geliştirmesi	2021	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	Özel Kalem Müdürlüğü (İstanbul Gönüllüleri)	Kadın Kooperatifleri, Uluslararası Kuruluşlar
A6H3E2	Göçmen kadınların kooperatiflere katılımının desteklenmesi	2021	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı		Kadın Kooperatifleri, Uluslararası Kuruluşlar
A6H3E3	Kadınların ürünlerini satabilmeleri için kadın emeği pazarı kurulmasının İstanbul genelinde kolaylaştırılması ve işbirlikleri yapılması ile satış kanallarının güçlendirilmesi	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Özel Kalem Müdürlüğü (İstanbul Gönüllüleri)	Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri, STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları,
A6H3E5	Kadın girişimciler ve kooperatiflerine kamu ihalesi eğitimleri sağlanması	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Satın Alma Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Sendikalar
A6H3E6	Girişimciliğin desteklenmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon	Kadın Örgütleri, İPA, Özel Sektör

Hedef. A6H4- İstanbul'un kırsalında yaşayan üretici kadınları güçlendirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A6H4E1	İstanbul'un kırsal kesimlerinde yaşayan ve üretim yapan kadınların Kadın Emegi Pazarları'na entegre edilmesi	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	Zabıta Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, İlçe Belediyeleri, Muhtarlıklar
A6H4E2	Kırsalda üretim yapan kadınlara talep ve ihtiyaçlarına göre eğitim verilmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, İlçe Belediyeleri, Muhtarlıklar
A6H4E3	Üretici kadınların ihtiyaçlarının tespit ve analizinin yapılması	2022	2023	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		İPA, Meslek Örgütleri, Kadın Kooperatifleri
A6H4E4	Yeni üretici pazarları kurulması	2021	Rutin	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı			STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları
A6H4E5	Kadın kooperatifleri ile işbirliği yapılması	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları
A6H4E6	Üreticilere ulaşım desteği sağlanması	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri
A6H4E7	Küçük üreticilere eğitim ve gıda sertifikasyon desteği verilmesi	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri
A6H4E8	İBB'nin arazilerini kadınların üretimine cüzi bedellere kiralamak için model geliştirilmesi	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Tarım Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	İPA, İSKİ, STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları,

Hedef. A6H5- Ev işçileri başta olmak üzere güvencesiz çalışan kadınları desteklemek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A6H5E1	Ev işçisi kadınların çalışma şartlarına iyileştirmeye yönelik kamu spotu ve görseller hazırlanması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Sendikalar
A6H5E2	Kayıt dışı çalışan kadınlara eğitim verilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Sendikalar
A6H5E3	Kadınlara meslek eğitimleri vererek beceri ve kapasitelerini geliştirilmesi	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Sendikalar
A6H5E4	Kayıt dışı çalışan kadınları güvenli ekonomik sistemlere dahil olabilmeleri için desteklenmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Meslek Odaları, Sendikalar, Uluslararası Kuruluşlar, Muhtarlıklar
A6H3E6	Girişimciliğin desteklenmesi	2021	Rutin	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon	Kadın Örgütleri, İPA, Özel Sektör

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Birimlere göre kadın çalışan sayısı
Birimlere göre kadın çalışan oranı
Birimlere göre engelli çalışan oranı
Birimlere göre kadın yönetici sayısı
Çocuk Etkinlik merkezinden faydalanan İBB çalışanı sayısı
Kadın yönetici sayısının %40'a yükseltilmesi
Birim Bazında kadın çalışan oranı
Hizmet içi eğitimlere katılan kadın çalışan oranı
Hizmet binalarında süt sağma ve ortak bebek bakım odası oranı
İştirakler bazında yeni istihdam kapsamında işe alınan kadın oranı
İştirakler bazında yeni istihdam kapsamında işe alınan engelli vatandaş oranı
İştirakler bazında yeni istihdam kapsamında işe alınan kadın yüzdesi
İştirakler bazında yeni istihdam kapsamında işe alınan engelli vatandaş sayısı
İştirakler bazında engellilere çalışanlara yönelik çalışma hayatını kolaylaştırıcı uygulamalar listesi
Kadın çalışan sayısının toplam personel sayısına oranı
Dijital eğitime katılan kadınların yaşa göre oranları
Yüz yüze eğitim dalı sayısı
Yüz yüze eğitime katılan kadınların yaşa göre oranları
BİO'lar aracılığı ile istihdam edilen kadın oranı
Destek verilen kadın sanatçı sayısı
Oluşturulan ortak çalışma alanı sayısı
Ortak çalışma alanını kullanan kadın oranı
Kooperatifçilik eğitimi verilen kadın sayısı
Danışmanlık verilen kooperatif sayısı
Kadın kooperatifleri ile geliştirilen iş modeli sayısı
Kadın kooperatifleri ile ortak yapılan toplantı sayısı
Göçmen kadınların dahil olduğu kooperatif sayısı
Kadın girişimci ve kooperatiflerine verilen kamu ihalesi etiği sayısı
Kuruluşu desteklenen Kooperatif sayısı
Girişimciliğin desteklenmesine yönelik çalışma sayısı
Düzenlenen çok dilli mesleki eğitim sayısı
Düzenlenen Türkçe kursu sayısı
Eğitilmeye katılan göçmen sayısı
Fide, fidan ve tohum desteği verilen kadın sayısı
Üretici pazarlarında yer sağlanan kadın üretici sayısı
Üretici Pazarı Sayısı
Eğitim ve sertifikasyon desteği verilen küçük üretici sayısı
Yapılan tahsis işlemi sayısı
Ev işçisi kadın hakları konusunda gerçekleştirilen etkinlik sayısı

AMAÇ 7: Bakım Politikaları ve Hizmetlerini Yeniden Düzenleyerek Kamusal Hizmetleri Geliştirmek

4.7. Bakım Hizmetleri

Yapılan görüşmelerde bakım hizmet ve politikalarının kadın yoksulluğu ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilişkili olarak ve farklı bakım dinamiklerini gözeterak oluşturulması; bunun için öncelikle İstanbul'daki bakım ilişkilerini ve hizmetlerini ortaya koyacak verilerin derlenmesi ve bu verilere dayanarak ihtiyaç tespitlerinin yapılması gerektiği vurgulanmıştır. Örneğin; bir yoksullukla mücadele aracı olarak bakım hizmetlerinin özellikle dezavantajlı mahallelerde yaşayan ve çalışan kadınlara yönlendirilmesi, buralarda ucuz, erişilebilir ve nitelikli kreşler açılması önerilmiştir. Diğer yandan; birçok mahallede kadınlara hem istihdam ve güçlenme olanağı sunan hem de mahalle temelli bakım hizmeti sağlayan mahalle anneleri uygulamasının hayata geçmesi talep edilmiştir. Ayrıca; farklı zaman aralıklarında kreş veya gündüz bakımevi alternatiflerinin geliştirilmesi, kadın kooperatiflerinin bakım sektöründe etkin rol oynamaları için desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Her mahalleye bir kreş ve/veya gündüz bakım evinin açılması; kadınların mahallelerindeki bakım hizmetlerinden haberdar olmaları için çok dilli materyallerin yaygınlaştırılması ve tüm personelin bu bilgiyi hizmet alanlarına taşınması görüşmelerde öne çıkan diğer öneriler arasındadır.

Tüm bunların yanında; yaşlı ve engellilerin gündüz bakımları için Aktif Yaşam Merkezi oluşturulması, 7/24 hizmet veren Yaşlı Bakım Merkezi açılması özellikle yaşlı hakları alanında çalışan sivil toplum kuruluşları tarafından sık sık dile getirilen talepler olmuştur. Özellikle yaşlı kadınların sosyalleşebilecekleri mekânların yaratılması, mahalle temelinde kuşaklararası dayanışmanın desteklenmesi ve bakım alanında kadın kooperatiflerinin aktifleştirilmesi ile yerinde bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması önerilmiştir. Hizmet ve politikalar oluşturulurken bakım ihtiyacı kadar bakım vermenin getirdiği dezavantajların da gözeteilmesi, engelli ve yaşlı bakımı veren kadınlara psiko-sosyal destek sağlanması, İSEM'lerin sayısının artırılması, alzaymır ve demans hastaları için kısa süreli bakım merkezlerinin organize edilmesi talep edilmiştir. Son olarak; tüm bakım hizmetlerinin kriz dönemlerinde dahi sağlanmaya devam etmesi için gerekli önlemlerin alınması; bakım hizmetlerinde çalışan personelin motivasyonlarını, yapılan işin görünürlüğünü ve tanınmasını arttıracak çalışmaların arttırılması gerektiği üzerinde durulmuştur.

AMAÇ 7: Bakım Politikaları ve Hizmetlerini Yeniden Düzenleyerek Kamusal Hizmetleri Geliştirmek

Tablo 7: Bakım Hizmetleri Alanı Eylem Tablosu

Hedef. A7H1- Farklı bakım ihtiyaçları gözetilerek (çocuk, engelli, yaşlı) bakım ihtiyacı olan ve bakım veren kişilere yönelik hizmetleri yaygınlaştırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A7H1E1	Erişilebilir kreş sayısının artırılması	2019	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	İlçe Belediyeleri, İl Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, İPA , Özel Sektör
A7H1E2	Bakım hizmetlerinin duyurulması ve savunulması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		Kadın Örgütleri, Uluslararası Kuruluşlar, Sendikalar
A7H1E3	Kreş programlarının farklı çalışma biçimlerine (vardiyalı vb.) ve ihtiyaçlara uygun olarak çeşitlendirilmesi	2020	2022	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı				Kadın Kooperatifleri, Özel Sektör
A7H1E4	Mahallelerde kuşaklararası dayanışma ve gönüllülük sistemlerinin desteklenmesi	2020	2024	Özel Kalem Müdürlüğü (İstanbul Gönüllüleri)	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Tüm Daire Başkanlıkları	STK'lar
A7H1E5	Yaşlılara yönelik hizmetlerin ve alandaki iş birliklerinin yaygınlaştırılması	2020	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İlçe Belediyeleri, İl Sağlık Müdürlüğü, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, STK'lar
A7H1E6	Yaşlılara hizmet veren merkezlerin kapasitesinin ve günlük hizmet verme sürelerinin artırılması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			
A7H1E7	İBB'nin bakım merkezlerinde kuşaklararası dayanışmayı güçlendirmek	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Özel Kalem Müdürlüğü (İstanbul Gönüllüleri)	Kurumsal Gelişim ve Yönetim Sistemleri DB- İst. Kent Konseyi	STK'lar
A7H1E8	65 yaş üstü kadınlar için sosyalleşme olanaklarının artırılması	2023	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	
A7H1E9	Bakım hizmetlerinin kriz dönemlerinde dahi kesintiye uğramaması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı			

Hedef. A7H1- Farklı bakım ihtiyaçları gözetilerek (çocuk, engelli, yaşlı) bakım ihtiyacı olan ve bakım veren kişilere yönelik hizmetleri yaygınlaştırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A7H1E10	Bakım veren kadınları güçlendirecek hizmetlerin sağlanması (eğitim, danışmanlık, psikolojik destek, lojistik destek vb)	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		İlçe Belediyeleri, STK'lar, Üniversiteler, Sosyal Girişimler
A7H1E11	Yeni İSEM'lerin kurulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		İPA, Üniversiteler, STK'lar, Kadın Örgütleri
A7H1E12	Yeni gündüz bakım evlerinin açılması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		İPA, Üniversiteler, STK'lar, Kadın Örgütleri
A7H1E13	Alzheimer ve demans hastaları için gündüz bakım evlerinin açılması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı		İPA, Üniversiteler, STK'lar, Kadın Örgütleri

Hedef. A7H2- Bakım hizmet ve politikalarının kadın yoksulluğu ile ilişkilendirerek toplumsal cinsiyet eşitline duyarlı bir şekilde geliştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A7H2E1	Bakım hizmetleri alanında sağlanan çeşitlendirilmiş verilerin entegre edilmesi ve hizmetlere yön vermesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Müdürlüğü	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	STK'lar, Üniversiteler, İPA
A7H2E2	Kreşlerin kadınlar için bir istihdam alanı olarak işlevlendirilmesi	2019	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			Kadın Kooperatifleri, Kadın Örgütleri
A7H2E3	Mahalle anneleri uygulamasının hayata geçmesi	2022	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı				Muhtarlıklar, Kadın Kooperatifleri, Kadın Örgütleri
A7H2E4	Ulaşım imkanları kısıtlı olan kreş ulaşım desteğinin sağlanması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			Özel Sektör
A7H2E5	Bakım alanında kadın kooperatiflerinin desteklenmesi	2022	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı			Kadın Kooperatifleri, Kadın Örgütleri
A7H2E6	Kreşler çocuklarına ve personellerine toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi verilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, STK'lar, Üniversiteler

A7H3- Bakım hizmetleriyle ilgili birimlerde çalışan personelin motivasyonu ve iyi olma halini destekleyici önlemler almak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A7H3E1	Bakım hizmetlerinde çalışan personellerin çalışma koşullarını iyileştirmek	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	STK'lar,
A7H3E2	Evde sağlık hizmetlerinde ve yaşlılara yönelik hizmetlerde çalışan personellere süpervizyon sağlanması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı		STK'lar, Üniversiteler

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Darülaceze Otomasyon programında kurum sakinlerinin nüfus, yaş, cinsiyet ve engellilik durumlarını göre oranları
Bakım hizmetleri konusunda Gerçekleştirilen Etkinlik Sayısı
Bakım hizmetlerini duyurmak için basılan çok dilli broşür sayısı
Bakım hizmetleri konusunda bilgilendirme ve danışmalık amaçlı saha çalışması yapan personel sayısı
7/24 hizmet veren birim sayısı
Yaşlılara yönelik açılan merkez sayısı
Engelliler yönelik yeni açılan merkez sayısı
Gönüllülerin yaş ve cinsiyet oranı
Mahalle Evleri'nde kuşaklararası dayanışmaya odaklanan etkinlik sayısı
Mahalle evlerinin hizmet verdiği Roman Kadın Sayısı
Yaşlı hakları alanında çalışan STK'lar ile yapılan toplantı sayısı
Yaşlı hakları ile ilgili olarak çok dilli hazırlanan yazılı ve görsel yayın sayısı
Mevcut Yaşlı Bakım Merkezlerinde kapasitenin artırılma oranı (%)
Yuvamız İstanbul İle Yaşlı Bakım Merkezleri sakinlerinin birlikte gerçekleştireceği etkinlik sayısı
İsademlerden faydalanan yaş kırılımına göre kadın oranı
Mahalle evlerinden faydalanan yaş kırılımına göre kadın oranı
Yaşlı kadınlara yönelik gerçekleştirilecek organizasyon sayısı
Tıp merkezleri başta olmak üzere İBB'nin sağlık merkezlerinde açılan kafeterya sayısı
Engelli bakımları üstlenen kadınlara verilen psiko-sosyal destek oranı
Engelli bakımları üstlenen kadınlar için açılan bir mola merkez sayısı
Engelli merkezlerine, engellileri ücretsiz taşıma hizmeti verilen kişi sayısı
Evde Demans ve Alzheimer bakan kadınlara hasta bakımı ile ilgili olarak verilen eğitim, danışmanlık hizmet oranı
Engelliler Müdürlüğüne bağlı İSEM sayısı
Alzheimer ve demans hastalarına bakmak için açılacak gündüz bakım evi sayısı
Kreşlerde istihdam edilen kadın sayısı
Kreşlerden ücretsiz yararlanan çocuk sayısı
Çocukların bakımının sağlandığı ve mahalle annelerinin çalıştığı, hizmet bina sayısı
Ulaşım desteği verilen kreş sayısı
Belediyenin desteklediği, erken çocukluk eğitim modelini uygulayan kooperatif sayısı
Kooperatiflerde istihdam edilen kadın sayısı
Kreşlerde çocuklara ve personele verilecek insan hakları ve TCE eğitim sayısı
Bakım hizmetlerinde çalışan personel için yapılacak motivasyon etkinlik (Gezi, toplu tiyatro oyununa gitmek vb.) sayısı
Stüpervizyon sağlanan evde sağlık personel sayısı
Darülaceze çalışanlarının motivasyonunu artırmaya yönelik etkinlik (gezi, tiyatro oyunu vb) sayısı

AMAÇ 8: Kent Tasarımı ve Planlamasında Herkes için Erişilebilir ve Güvenli Bir Kent Oluşturmak

4.8. Kentsel Planlama, Tasarım, Erişilebilirlik, Güvenli Kent

Yapılan görüşmeler sonucunda; kentsel mekânların sadece kadınların ihtiyaçlarına, erişilebilirlik ve kapsayıcılık kriterlerine göre değil, kadınların birbiriyle karşılaşmalarına imkân tanıyacak şekilde de düzenlenmesi (örneğin okul çıkışlarında açık alan veya bank düzenlemesi); kentte hareket eden her kadının kadınları güçlendiren ve toplumsal cinsiyet eşitliği savunuculuğu yapan unsurlarla karşılaşabilmesi; kent planlaması ve tasarımında katılımcı ve toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten yöntemlerin kullanılması gerekliliği öne çıkmıştır. Bu kapsamda; öncelikle tüm İBB binalarının fiziksel erişilebilirliğini ölçen envanterin çıkarılması, buna göre iyileştirmeler yapılması; kadınların kent mekânı ve kentsel hizmetlere erişimini ölçecek nitel ve nicel araştırmaların yapılması; engelliler, yaşlılar, bakım verenler ve ebeveynler için kent erişilebilirliğini arttırmaya yönelik altyapı iyileştirmelerinin (kaldırımlarda yükseklik ve genişlikler ile rampaların denetlenip iyileştirilmesi, durakların yaya geçitlerinin, trafik ışıkları, otoparkların, kör taşları, Braille alfabesi, görsel, işitsel uyarılar ile engelsiz hale getirilmesi vb.) yapılması; kadınların kentte yoğun hareketlilik güzergâhlarının (ilkokullar, toplu ulaşım ana arter ve durakları, kreş, hastane, alışveriş merkez ve açık-kapalı Pazar yerlerine bağlanan kaldırım ve yürüme güzergâhları ve etrafı vb.) tespit edilmesi ve gerekli iyileştirmelerin önceliklendirilmesi önerilmiştir.

Ayrıca; kent planlaması ve tasarımında katılımcı ve toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeten yöntemlerin kullanılması; kentsel dönüşüm projelerinin toplumsal cinsiyete duyarlı bir şekilde, hak temelli ve yerinde dönüşüm modeli çerçevesinde yürütülmesi; kent mobilyalarının herkes tarafından kullanılabilir malzemeler ve tasarım ile üretilmesi; yayalar için yol gösteren levhaların herkes tarafından okunabilir ve anlaşılabilir olması; kamusal mekânlar tasarlanırken (kaldırım, sokak, meydan, parklar, camiler, tuvaletler, aydınlatmalar) kadın örgütlerinin de dâhil olacağı danışma kurullarının kurulması; mekânsal planlamalarda kadınların kent güvenliğinin gözetilmesi; muhtarlık binalarının katılımcı toplantılara imkân sağlayacak şekilde modernize edilmesi ve sokak isimlerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin gözetilmesi gibi geniş bir yelpazede eşitlikçi kentsel tasarım adımlarının atılması talep edilmiştir.

AMAÇ 8: Kent Tasarımı ve Planlamasında Herkes İçin Erişilebilir ve Güvenli Bir Kent Oluşturmak

Tablo 8: Kentsel Planlama, Tasarım, Erişilebilir Güvenli Kent Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A8H1- Kadınların ve ayrımcılığa uğrayan grupların güvenle kullanabileceği mekânları tasarlayarak artırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A8H1E1	Kadınların sosyal yaşama katılımını destekleyici kentsel tasarım projelerinin yapılması	Rutin	Rutin	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Park, Bahçeler ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	STK'lar, Kadın Örgütleri
A8H1E2	Park ve Bahçelerin farklı koşullardaki kadınların kullanılabilmesi açısından analizlerin yapılması	2021	Rutin	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri, STK'lar, Kadın Örgütleri
A8H1E3	Vizyon 2050 planlama çalışması kapsamında toplumsal cinsiyet politikalarının belirlenmesi	Rutin	Rutin	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İlgili diğer daire başkanlıkları		İPA, STK'lar, Üniversiteler, Kadın Örgütleri
A8H1E4	Mekânsal tasarımda ve kent mobilyaları tasarımında herkes için (engelli, yaşlı vb.) eşitlikçi ve erişilebilir tasarımlar gerçekleştirilmesi	2021	2024		İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		İPA, Meslek Odaları, Üniversiteler, STK'lar
				Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı				
A8H2E5	İstanbul Genel Meydan Düzenlemeleri yapılması	Rutin	Rutin	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	İPA, İlçe Belediyeleri, Meslek Odaları, STK'lar, Üniversiteler

A8H2- Toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi ile kentsel erişilebilirliği artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A8H2E1	İstanbul Ulaşım Platformu kurulması	2021	2022	Ulaşım Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Park Bahçeler ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	STK'lar, Meslek Odaları
A8H2E2	Muharlık binalarının erişilebilir hale getirilmesi	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		Muharlıklar, STK'lar, Kadın Örgütleri
A8H2E3	İBB Bina Erişilebilirlik Envanteri Hazırlanması	2021	2022	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar
A8H2E4	İBB ve İştirak Hizmet Binalarının erişilebilir hale getirilmesi	2021	2024	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar
A8H2E5	Toplumun her kesiminin erişilebilirliğini sağlayacak parklet tasarımlarının gerçekleştirilmesi	2021	2021	Ulaşım Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Genel Müdürlüğü	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı		STK'lar, Üniversiteler,
A8H2E6	Kentsel dönüşüm projelerinde toplumun her kesimine yönelik ihtiyaçların belirlenmesi	2021	2022	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri
A8H2E7	Kentsel dönüşüm bölgelerinde alana özel yaşanan problemlere dair talep ve şikayetleri almak üzere çözüm ofislerinin kurulması	2021	2022	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri
A8H2E8	İBB'nin düzenlediği kent mekânı planlama yarışmalarında, yarışma seçici kurulda TMMOB Şehir Plancıları Odası Kadın Komisyonu'nun yüksek oranda temsil edilmesi	2020	2022	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	İPA, Meslek Odaları, Üniversiteler, STK'lar
A8H2E9	Kent tasarımına ilişkin katılımcı yöntemlerle toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili sorunların tespit edilerek politika ve stratejilerin geliştirilmesi	2020	2022	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri
A8H2E10	İstanbul Geneli Yürüyüş Yollarının Düzenlenmesi	2019	2024	Yol Bakım ve Altyapı Koordinasyon Daire Başkanlığı	Ulaşım Daire Başkanlığı	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	İPA, İlçe Belediyeleri, Meslek Odaları

Hedef. A8H3- Kadınlar başta olmak üzere herkes için güvenli bir kent oluşturmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A8H3E1	Kent tasarımında ve parklarda kullanılan materyallerin halk sağlığı açısından alandaki Meslek Odaları ve STK'larla birlikte denetlenmesi ve iyileştirilmesi	2021	2024	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Yol Bakım ve Onarım Daire Başkanlığı	Zabıta Daire Başkanlığı	İPA, İlçe Belediyeleri, Meslek Odaları, STK'lar, Üniversiteler
A8H3E2	Kent estetiğine yakışmayan mezbele haldeki parklar, köprü altları, ışıklar vb. alanların rehabilite edilmesi amacıyla saha denetimlerinin artırılması, ilgili birimlerle koordinasyonun sağlanması	2021	2024	Zabıta Daire Başkanlığı	İPA, İlçe Belediyeleri, Meslek Odaları, STK'lar, Üniversiteler	Yol Bakım ve Onarım Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	İPA, İlçe Belediyeleri, Meslek Odaları, STK'lar, Üniversiteler
A8H3E3	Aydınlatma sektör temsilcileri ile çalıştay ve seminerler yapılması suretiyle kent geneli aydınlatma beklentilerinin belirlenmesi çalışmalarının planlanması	2019	2024	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	İPA, İlçe Belediyeleri, Meslek Odaları, STK'lar, Üniversiteler
A8H3E4	Parklara kamera sistemleri kurulması	2020	2021	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		İlçe Belediyeleri	

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Erişilebilirlik açısından denetlenen durak sayısı
Demografik analizlere dayalı olarak geliştirilen çok amaçlı hizmet merkezi sayısı
Kadınların erişilebilirliğinin sağlandığı park sayısı
Erişilebilir hale getirilen muhtarlık binası sayısı
Belediye hizmet binalarının erişilebilirlik kriterlerine uygunluk oranı
İstanbul ulaşım platformu kurulum çalışmaları tamamlanma oranı
Erişilebilirlik konusunda alınan talep sayısı
Erişilebilirlik konusunda karşılanan talep sayısı
Yayınlanan doküman sayısı
Kadınların kent mekânı ve kentsel hizmetlere erişimleri ile ilgili ihtiyaç ve beklentilerini öğrenmeyi sağlama amacıyla yapılan nicel/nitel araştırma sayısı
Belediye hizmet binalarının erişilebilirlik kriterlerine uygunluk oranı
İbadethanelerin erişilebilirliği ile ilgili gelen taleplerin karşılanma oranı
Erişilebilirlik çalışmalarında iş birliği yapılan kadın örgütü sayısı
Erişilebilirlik çalışmalarında iş birliği yapılan cami derneği sayısı
Şehir planlama, toplu konut ve kentsel dönüşüm projelerinin oluşturulmasına yönelik yapılan çalışmalarda kadın katılımı oranı
Şehir planlama, toplu konut ve kentsel dönüşüm projelerinin oluşturulmasına yönelik yapılan çalışmalara katılan kadınların taleplerinin karşılanma oranı
Şehir planlama, toplu konut ve kentsel dönüşüm projelerinin oluşturulmasına yönelik yapılan çalışmalarda engelli katılımı oranı
Şehir planlama, toplu konut ve kentsel dönüşüm projelerinin oluşturulmasına yönelik yapılan çalışmalara katılan engellilerin taleplerinin karşılanma oranı
Yeşil kentte Kadın Emeği Pazarı Projesi tamamlanma oranı
Şehir planlama, toplu konut ve kentsel dönüşüm projelerinin oluşturulmasına yönelik yapılan çalışmalarda kadın katılımı oranı
Şehir planlama, toplu konut ve kentsel dönüşüm projelerinin oluşturulmasına yönelik yapılan çalışmalara katılan kadınların taleplerinin karşılanma oranı
Kentsel Dönüşüm yapılan bölgelerde sağlanan imar ve mülkiyet çözüm ofisleri sayısı
Kentsel dönüşüm bölgelerindeki imar ve mülkiyet çözüm ofislerine yapılan başvuru sayısı
Kentsel dönüşüm bölgelerindeki imar ve mülkiyet çözüm ofislerine yapılan başvuruların sonuçlanma oranı
İBB'nin düzenlediği kent mekânı planlama yarışmalarında, yarışma seçici kurulda TMMOB Şehir Plancıları Odası Kadın Komisyonu'nun temsil oranı.
Toplum görüşü alınan plan oranı
Mekânsal planlamada toplumsal cinsiyet eşitliği gözetilerek kapsayıcılığın artırılmasına yönelik gerçekleştirilen faaliyet sayısı
Faaliyetler sonucunda elde edilen taleplerin uygulanma oranı
İstanbul Geneli Meydan Düzenleme Projesi Sayısı
Aydınlatma talep edilen başvuru sayısı
Cevaplanan aydınlatma talebi sayısı
Güvenli mekânsal düzenleme yapılırken aydınlatma yeterliliğine ve kör nokta içermemesine dikkat edilerek yapılan plan sayısı.
Yapım, Bakım ve Onarımı Gerçekleştirilen Yaya Alanı (m2)
Kentsel altyapı ve tasarımında kullanılan materyallerin halk sağlığına etkisini değerlendirmek üzere STK'larla yapılan toplantı sayısı
Kentsel tasarımda insan hayatına olumsuz etki eden materyal olduğu tespit edilerek dönüştürülen mekân-alan sayısı
Kentsel tasarımda insan hayatına olumsuz etki eden materyal olduğu tespit edilerek dönüştürülen alan sayısının toplam alan sayısına oranı
Geri dönüştürülen ürün miktarı

Gösterge
Ekolojik malzemeye geçiş yapmış site sayısı
Sağlıklı malzeme kullanılan çocuk oyun grubu oranı
Park bahçeler düzenlenirken yerel halkla yapılan toplantı sayısı
Park bahçeler düzenlenirken bu alanda çalışan STK'larla yapılan toplantı sayısı
Hazır beton taşıyan inşaat araçlarına yönelik yapılan denetim sayısı
Hazır beton taşıyan araçların şoförlerine yönelik yapılan eğitim sayısı
Eğitime katılan şoför sayısı
Denetimi yapılan inşaat alanı sayısı

AMAÇ 9: Eşit Haklara Ulaşamayan Toplumsal Gruplar için Nitelikli Sosyal Yaşam Olanakları Sağlamak

4.9. Sosyal Destek

Yapılan görüşmelerde sosyal destek alanında öne çıkan öneriler alandaki temel sorunlara da işaret eden şu dört çözüm başlığı altında özetlenebilir: kadınların hizmetlere erişiminin mahalle temelli ve kadınlar arasındaki farklılıkları gözeten modeller ile desteklenmesi, belediye imkânlarının kadın örgütlerini güçlendirmek için kullanıma açılması, yaşlılara yönelik hak temelli sosyal politikaların yaygınlaştırılması, hem hane düzeyindeki sosyoekonomik farklılıklar hem kent mekânının eşitsiz yapısı sebebiyle çocuklar arasında çocukluğu yaşama biçimi açısından derinleşen uçurumu kapatmaya yönelik destekleyici hizmetlerin sağlanması.

Öncelikle; hak ve hizmetlere erişim noktasında farklı sebeplerle (engellilik, göçmenlik, teknolojiyen yoksunluk, kırsalda yaşamak, okuryazar olmamak vb.) sorun yaşayan kadınların mahallelerde açılacak belediye temsilcilikleri gibi yerel araçlar aracılığıyla tespit edilmesi ve bu kadınların haklara erişimlerini kolaylaştıracak özelleştirilmiş politikaların geliştirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Bu doğrultuda; kadın dayanışma merkezlerinin yaygınlaştırılması, mahallelerde kadınların sıradan gündelik hayat akışına dair bilgilerin kadınlara erişmek için bir fırsat olarak değerlendirilmesi (mahallede pazar kurulduğu gün yakındaki parkta avukatlar ile şiddet konulu söyleşi düzenlemek vb.), kırsal mahallelerde sosyal merkezlerin açılması ve farklı kadınların ihtiyaçlarını gözeterek çeşitlilikte içerik üretilmesi (tarım eğitimi, muhasebe, yabancı dil, sepet örgüsü vb.) önerilmiştir. Ayrıca; kadınlar için mahallelerde para harcamayı gerektirmeyen çocuk dostu sosyalleşme alanları yaratılması, çok işlevli mahalle merkezlerinin açılması (çocuk oyun odası, çamaşırhane ve ütü odası, kütüphane, kurs derslikleri, üretim alanları, ortak kullanımlı mutfak ve keyifli vakit geçirmeye yönelik spor alanlarını içeren) ve İSADEM'lerin sayısının artırılmasının da benzer bir etki yaratacağı iletilmiştir. Diğer yandan, kadınların eşit yurttaşlığını desteklemenin kadınların eşit yurttaşlık hakkı için savunuculuk yapan sivil toplum örgütlerinin de desteklenmesini gerektirdiği vurgulanmıştır. Bu bağlamda, kadın örgütlerinin mekân problemlerinin çözümü için Belediye mekânlarının kadın örgütleri ve STK'lara açılması talep edilmiştir. Söz konusu örgütlerin online olarak takip edebileceği oda/salon envanteri ile şeffaf ve katılımcı bir şekilde etkinlik, toplantı, eğitim vb. faaliyetlerin programlanmasının sağlanabileceği iletilmiştir.

Görüşmelerde sosyal destek teması ile öne çıkan bir diğer öneri ise yaşlılara yönelik sosyal politika tasarlarken yaşlılığın tek bir şekilde yaşandığı ezberinin unutulması gerektiğidir. Dolayısıyla; yaşlılığın çeşitliliği ve farklılaşan ihtiyaçları hakkında veri derlenmesi ve ihtiyaç analizlerinin yapılması gerektiği belirtilmiştir. Bu doğrultuda, İBB personelinden başlayarak yaygınlaştırılacak farkındalık çalışmaları ile yaşlılara yönelik hak temelli politikalar için temel oluşturulabileceği üzerinde durulmuştur. Ayrıca; hasta, yalnız ve refakatçisi olmayan yaşlıların tespit edilip ihtiyaçlarının giderilmesi, yaşlılığa hazırlık eğitimleri ile bu yaşam evresinin riskleri ve ihtiyaçları ile normalleştirilmesi, yaşlılar için sosyalleşme imkânlarının artırılması gerektiği iletilmiştir. Köyüne dönmek isteyen yaşlılara hemşehri dernekleri ile işbirliği içerisinde destek verilmesinin, trafik düzenlemelerinde yaşlıların kent içinde güvenli bir şekilde hareket etmesi için alınması gereken önlemlerin göz önünde bulundurulmasının bu alanda atılabilecek somut adımlar olduğu yinelenmiştir. Son olarak; çocuk yoksulluğu ile etkin mücadele için mahalle temelli bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması, yoksul ailelerin çocuklarına okul materyali, okul gıdası ve mahallelerde uygun ders çalışma ortamlarının sağlanması, çocukların sosyo-psikolojik gelişimini destekleyecek spor ve rekreasyon olanaklarının genişletilmesi talep edilmiştir.

AMAÇ 9: Eşit Haklara Ulaşamayan Toplumsal Gruplar için Nitelikli Sosyal Yaşam Olanakları Sağlamak

Tablo 9: Sosyal Destek Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A9H1- Farklı koşullarda yaşayan kadınlara ulaşmak için uygun yöntemler geliştirmek.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A9H1E1	Farklı koşullarda yaşayan kadınlara ulaşmak amacıyla, erişim sorunu yaşayan kadınların belirlenmesi	Rutin	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İl Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A9H1E2	Farklı koşullarda yaşayan kadınlara ulaşmak amacıyla, yeni hizmet türleri oluşturulması	Rutin	Rutin	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			İl Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A9H1E3	İBB' ye ait mekânları kadın örgütlerine, STK'ların kullanımına açarak mekânlarda etkinlik gerçekleştirmesini desteklemek	Rutin	Rutin	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A9H1E4	Kırsal bölgelerde açılan İSMEK'ler ile bu bölgelerde yaşayan kadınların ihtiyaçlarına yönelik eğitimler ve programlar sunulması	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı				İPA, STK'lar, Kadın Örgütleri

Hedef. A9H2- Yaşlılık alanında çalışmalarında çeşitliliği gören, bütüncül yaklaşım ile politika ve hizmet geliştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A9H2E1	Yaşlılık çalışmalarını veriye dayalı gerçekleştirerek, sunulan hizmetrin iyileştirilmesi	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar, Üniversiteler
A9H2E2	Yaşlı ve yaşlılık algısına yönelik kurum içi ve kurum dışı eğitimler gerçekleştirilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı			İl Sağlık Müdürlüğü, STK'lar, Üniversiteler
A9H2E3	Hastanelerde kalan yaşlı vatandaşların ihtiyaçlarına yönelik hizmetler sunulması	2021	2024	Sağlık Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			İl Sağlık Müdürlüğü, STK'lar
A9H2E4	Yaşlı vatandaşların sosyalleşme ihtiyaçlarını karşılayacak faaliyetler gerçekleştirilmesi	2021	2024		Kültür Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	STK'lar Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri
A9H2E5	Yaşlı vatandaşlara yönelik tersine göç hizmeti sunulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı			
A9H2E6	Yaşlı vatandaşlar için kentsel alanlarda erişilebilirlik faaliyetleri gerçekleştirilmesi	2021	2024	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		İPA, Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri,, STK'lar, Üniversiteler

Hedef. A9H3- Çocukların gelişimlerine yönelik sunulan katkıyı mahalle düzeyinde yaygınlaştırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A9H3E1	Yeni Kreşlerin açılması	2020	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar İlçe Belediyeleri, STK'lar, Üniversiteler
A9H3E2	Spor alanı açılması	Rutin	Rutin	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			Muhtarlıklar İlçe Belediyeleri, STK'lar
A9H3E3	İhtiyaç sahibi çocuklara Eğitim Seti, Halk Süt, tablet, okul öğün desteği, mahalle evi, doğum günü kutlamaları gibi çeşitli ve kapsayıcı Sosyal Destek uygulamaları sunulması	2019	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			STK'lar, Meslek Odaları
A9H3E4	Çocukların talepleri göz önünde bulundurularak gezi faaliyetleri gerçekleştirilmesi	2020	2024	Kültür Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İlçe Belediyeleri, STK'lar, Üniversiteler

Hedef. A9H4- Uyuşturucu/madde bağımlılığı sorunlarına yönelik çalışmalarını iyileştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A9H4E1	Bağımlılıkla mücadele konusunda faaliyetler gerçekleştirilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	İl Sağlık Müdürlüğü, İl Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, İlçe Belediyeleri, STK'lar, Üniversiteler
A9H4E2	Bağımlılıkla mücadele amacıyla mahalle bazlı merkezler açılması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı		İl Sağlık Müdürlüğü, İl Aile ve Sosyal Politikalar Müdürlüğü, İlçe Belediyeleri, STK'lar, Üniversiteler

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Mahallerde İBB'yi temsil eden birim sayısı
Kadına yönelik şiddet ile ilgili danışmanlık desteği verilen birim sayısı
İSADEM'lerden yararlanan kadın sayısı
İSADEM'lerden yararlanan çocuk sayısı
STK'ların mekân kullanım taleplerinin karşılanma oranı
İSMEK'lerin İstanbul'un kırsal bölgelerinde açtığı merkez sayısı
İSMEK'lerin İstanbul'un kırsal bölgelerinde açmış olduğu merkezlerdeki kurs sayısı
İSMEK'lerin İstanbul'un kırsal bölgelerinde açmış olduğu merkezlerdeki kurslardan yararlanan kadın sayısı
İSMEK'lerin İstanbul'un kırsal bölgelerinde açmış olduğu merkezlerdeki kurslardan için çok dilli olarak yapılan görsel ve yazılı basın sayısı
Darülaceze'de hizmet alan sakinlerin memnuniyet oranı
Yaşlılığa Hazırlık Eğitimi alan personel sayısı
Mahalle Evlerinde gerçekleştirilecek Yaşlılığa Hazırlık ve Farkındalık eğitimi sayısı
Refakat hizmeti verilen 65 yaş üstü kadın sayısı
Yaşlıların sosyalleşmesi için açılacak açık ve kapalı mekân sayısı
Yaşlıların kamusal mekânlara erişebilmesi için yapılan ulaşım hizmet oranı
Tersine göç desteğinden yararlanan 65+ üstü kişi sayısı
Açılan kreş sayısı
Kreş hizmetlerinden faydalanan çocuk sayısı
Yaşlı dostu alanlarda zamanlama konusunda düzenleme yapılan trafik ışığı sayısı
Açılacak spor alanları (basket, voleybol sahası) sayısı
Halk Süt dağıtılan çocuk sayısı
İhtiyaç sahibi çocuklara dağıtılan tablet sayısı
İhtiyaç sahibi öğrencilere verilen eğitim kiti sayısı
Okul öğün desteği verilen çocuk sayısı
Açılan mahalle evi sayısı
İSADEM'lerde kutlanan doğum günü sayısı
Çocuklar için yapılan gezi sayısı
Çocuklar için açılan kültür, spor ve rekreasyon alan sayısı
Çocuklar için yapılan yaz kampı sayısı
Çocuklar için yapılan HOP sayısı
Açılan spor merkezi sayısı
Açılan gençlik merkezi sayısı
Bağımlılık konusunda farkındalık yaratmak için düzenlenen etkinlik sayısı
Bağımlılıkla mücadelede bilgilendirme amacıyla yapılan çok dilli görsel ve yazılı yayın sayısı
Açılan Bağımlılıkla Mücadele Birimi Sayısı
Bağımlılıkla ilgili verilen eğitimlerden yararlanan kadın oranı
Bağımlılıkla ilgili verilen eğitimlerden yararlanan genç oranı
Bağımlılıkla mücadele konusunda bilgilendirme yapılan muhtar sayısı
Bağımlılıkla mücadelede bilgilendirme ve farkındalık konusunda işbirliği yapılan muhtar sayısı
Açılan Bağımlılıkla mücadele merkez sayısı

AMAÇ 10: Çeşitli İhtiyaçlara Yönelik Kapsayıcı Ulaşım Politikasını Hayata Geçirmek

4.10. Hareketlilik ve Ulaşım

Ulaşım hizmetlerinin kapsayıcılığı ve erişilebilirliği başlı başına bir sosyal politika alanı olmakla birlikte, diğer tüm hizmetlere erişimin ve kent hayatına katılımın desteklenmesine de dolaylı olarak etki ettiğini akılda tutarak yapılan görüşmelerde ulaşım alanında ortaya çıkan çözüm başlıkları şunlardır: Özellikle kadınlar için kent güvenliğini arttıracak düzenlemelerin yapılması, kent içi hareketlilik ve kent hayatına katılımın desteklenmesi, ulaşım hizmetlerinin diğer hizmetlere erişimi arttırmak için güçlendirilmesi. İlk olarak, kent güvenliğini arttırmak için durakların standart, güvenli ve aydınlatılmış olması, duraklarda kadınların 155 Acil Yardım Hattı ve 444 80 86 İBB Kadın Destek Hattı'nı arayabilecekleri butonların yerleştirilmesi gibi düzenlemelerin kolayca uygulanabilir olduğu birçok kadı örgütü tarafından dile getirilmiştir. Toplu ulaşımında taciz ve şiddet ile mücadele için şoför ve güvenlik görevlilerine düzenli olarak toplumsal cinsiyet eşitliği, toplumsal cinsiyet temelli ve kadına yönelik şiddet hakkında eğitimler verilmesi; toplu ulaşımında karşılaşılan taciz ve şiddet vakalarında izlenmesi gereken yolu tarif eden yönerge niteliğinde bir rehber hazırlanması önerilmiştir. Yine de taciz ve şiddet vakalarına dair farkındalığı artmış ve hazırlanan rehber sayesinde ne yapması gerektiğini bilen personelin vakalardan en hızlı şekilde haberdar olabilmesi için toplu ulaşımında taciz bildirim butonlarının bulunması, durakları gösteren anons ve ekran sisteminin düzenli olarak denetlenmesi talep edilmiştir. Ayrıca; kadınların kış aylarında hava karardıktan sonra, diğer aylarda saat 22.00'dan sonra durak dışı inebilme haklarını ifade eden ara durak uygulamasının bilinirliğinin ve uygulanırlığının artırılması gerektiği iletilmiştir.

Tüm bunların yanında, kadınların kent içi hareketliliğini teşvik etmek ve kolaylaştırmak amacıyla özel indirimlerin ve gün, saat, bölge bazında önceliklendirmelerin yapılması önerilmiş; toplu ulaşımında akıllı sistemin ve güzergâh-saat programlarının engelliler, dil bariyeri olan göçmenler ve çocuklu kadınlar için yeniden düzenlenmesi talep edilmiştir. Ayrıca; başta kadın-doğum ve çocuk hastaneleri olmak üzere tüm hastanelere giden toplu taşıma araçlarında indirim uygulanması, özellikle tüm evrelerdeki kanser hastaları ve yakınlarına ücretsiz ulaşım desteği sağlanması, göçmen kadınların kent içi hareketliliklerinin desteklenmesi, özellikle göçmen kız çocuklarının okul erişimi için ücretsiz servis hizmeti sağlanması görüşmelerde öne çıkan diğer öneriler arasındadır.

AMAÇ 10: Çeşitli İhtiyaçlara Yönelik Kapsayıcı Ulaşım Politikasını Hayata Geçirmek

Tablo 10: Hareketlilik ve Ulaşım Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A10H1- Ulaşımda akıllı teknoloji kullanımını ve erişilebilirliği artırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A10H1E1	Genç nüfusun yoğun olduğu semtlerde geç saatlere kadar sefer planlamasının yapılması	2021	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler, İlçe Belediyeleri
A10H1E2	Kadınların kent içi hareketliliklerini artırmak amacıyla toplu taşıma araçlarında kadınlara özel indirimler uygulanması	2021	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			İETT
A10H1E3	Toplu ulaşımında hasta ve hasta yakınlarına yönelik uygulamaların yapılması	2021	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı			İETT
A10H1E4	İstanbul Boğazında 24 saat süreli seferler düzenlenmesi	2021	2024	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Ulaşım Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler, İlçe Belediyeleri
A10H1E5	Toplu ulaşımında 24 saat esaslı hizmet sunumunun yapılması	2021	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			İETT
A10H1E6	Toplu ulaşım araçlarının engelli kullanımına uygun hale getirilmesi	2021	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			İETT , STK'lar,
A10H1E7	Kadın, genç, çocuk ve engellileri öncelleyen toplu ulaşım planı yapılması	2021	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		İETT, STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler, İlçe Belediyeleri
A10H1E8	Toplu ulaşımında verilen hizmetlerin çok dilli verilmesi	2020	2021	Ulaşım Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem DB			İETT, STK'lar, Üniversiteler, İlçe Belediyeleri
A10H1E9	Toplu ulaşımında verilen hizmetlerde engelliliğe uygun sisteme geçilmesi	2020	2022	Ulaşım Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem DB			İETT, STK'lar, Üniversiteler, İlçe Belediyeleri

Hedef. A10H2- Ulaşım hizmetlerinde güvenliği artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A10H2E1	Toplu ulaşımında görev alan personele yönelik kadın hakları ve tacizle mücadele konusunda eğitim verilmesi	2022	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Ulaşım Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	İETT, STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A10H2E2	Toplu ulaşımında panik butonu uygulamasına geçilmesi	2022	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			İETT
A10H2E3	Kadın yolcuların akşam saatlerinde durak dışı iniş uygulamasının sürdürülmesi	2016	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı			İETT
A10H2E4	Toplu ulaşım duraklarında güvenliği sağlayacak aydınlatmaların yapılması	2021	2024	Ulaşım Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı		İETT

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Genç nüfus odaklı sefer planlamasının yapılma oranı
Genç nüfusu dikkate alınarak yapılan sefer planlama sayısı
Gençlerin toplu ulaşımdan memnuniyet oranı
Engelli erişimine uygun otobüs sayısı
Engelli erişimine uygun otobüs sefer sayısı
Engellilerin toplu ulaşımdan memnuniyet oranı
Aydınlatma talep edilen başvuru sayısı
Cevaplanan aydınlatma talebi sayısı
Güvenli mekânsal düzenleme yapılırken aydınlatma yeterliliğine ve kör nokta içermemesine dikkat edilerek yapılan plan sayısı.
Kadın, çocuk ve genç odaklı arama konferansı sayısı
Çok dilli yapılan otomatik anons sistemine geçilen hat sayısı

AMAÇ 11: Kadın ve Çocuklar Öncelikli Olmak Üzere Herkes için Kültür, Sanat ve Spor Faaliyetlerine Kolay Erişim Olanakları Sağlamak

4.11. Kültür Sanat Rekreasyon, Spor ve Yeşil Alan

Yapılan görüşmeler İstanbul’da her yaş ve sosyal konumdan kadınlar için mahalle düzeyinde erişilebilir spor olanaklarının yetersiz olduğunu, park ve spor salonlarının kadın, engelli ve ebeveyn gözüyle yeniden tasarlanması gerektiğini ve çocukların merdiven altı yapılara teslim edilmemesi için alternatif mekân ve programlara ihtiyaç duyulduğunu ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla; bu alanda hem bir eşit erişim problemi hem de farklı katmanlarda eşitsizlikleri derinleştirecek yapılar karşısında alternatif yaratma ve çözüm üretme gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu nedenle; kadınlar için mahalle düzeyinde erişilebilir spor mekânlarının yaygınlaştırılması, salonların duyularının çok dilli yapılması, spor okullarına kadın savunma sporlarının eklenmesi, çocuk oyun alanları ile ebeveynler için hazırlanmış sosyalleşme mekânlarının bir arada tasarlanması, çocukları merdiven altı yapılanmalardan koruyacak alternatif mekân ve programların yaratılması, parkların güvenli, kör noktalardan arındırılmış, engelliler ve ebeveynlerin farklılaşan ihtiyaçlarına cevap verir nitelikte olması önerilmiştir.

Diğer yandan; park tasarımlarının kadın örgütleri ve alanda uzman kişilerin görüşleri ışığında toplumsal cinsiyet eşitliği ve kapsayıcılık perspektifi ile yeniden düzenlenmesi gerektiği iletilmiştir. Örneğin; çevresi yüksek duvarlarla çevrili veya tam tersi sadece çocukları korumak amaçlı çitleme yapılmış fakat yetişkinler için her noktadan girilebilir olan parkların hem kadınlar hem de çocuklar için güvenlik riski oluşturduğu belirtilmiştir. Ayrıca; parkların içinde yer alan kafelerin erkeklerin yoğun kullanımı ile kahvehanelere dönmesinin önüne geçmek için bütünlüklü bir perspektif ile cinsiyet eşitlikçi tasarımların yapılması ve bu işletmelerin kadın kooperatifleri/örgütlerine açılması önerilmiştir.

Tüm bunların yanı sıra, kadınlara yönelik kültür sanat politikaları geliştirilmesi için kültür sanat alanında toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe çalışmalarının yapılması gerektiğinin altı çizilmiştir. Bu kapsamda, İstanbul’da kadınların kent mekânı ile ilişkisini güçlendirecek gezilerin düzenlenmesi, kadınların tarihini ortaya koyan hafıza mekânlarının bilinirliğinin artırılması, İstanbul’un tarihini kadınların deneyimleri ile zenginleştirecek kültür sanat etkinliklerinin planlanması, İSMEK’lerde toplumsal cinsiyet odaklı film gösterilerinin yapılması, Kültür A.Ş.’nin kadın eserlerini basması ve yaygınlaştırması, müze, sinema ve tiyatroların belirli gün ve saatlerde kadınlar için ücretsiz hizmet vermesi bu alanda atılabilecek somut adımlar olarak önerilmiştir. Kadınların kültür, sanat faaliyetlerine erişim olanakla-

rının artırılması için güvenli, erişilebilir ve sosyalleşmeye imkân tanıyan mahalle kütüphanelerinin kurulması, gezici kütüphanelerin oluşturulması, dijital kitap aboneliği sisteminin kurulması, mahallelerde sinema gösterimlerinin yapılması, toplu ulaşım araçlarında online kütüphane ve sesli kitap dinleme sisteminin geliştirilmesi görüşmelerde dile getirilen diğer öneriler arasındadır. Son olarak, tüm kültür sanat merkezlerinin engelliler ve ebeveynler için erişilebilir hale getirilmesi, telsiz kulaklık sistemi ve işaret dili tercümanı ile periyodik olarak kültür sanat etkinliklerinin düzenlenmesi, online bilet alımının kolaylaştırılması gibi kapsayıcılığa ve erişilebilirliğe dair talepler yinelenmiştir.

AMAÇ 11: Kadın ve Çocuklar Öncelikli Olmak Üzere Herkes için Kültür, Sanat ve Spor Faaliyetlerine Kolay Erişim Olanakları Sağlamak

Tablo 11: Kültür Sanat Rekreasyon, Spor ve Yeşil Alana İlişkin Eylem Tablosu

Hedef. A11H1- Yenilikçi ve katılımcı süreçlerle kütüphane sayısını ve kapasitesini artırmak.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A11H1E1	Sosyal olanaklara erişim imkanı olmayan dezavantajlı 20 mahallede yeni nesil kütüphane kurulması	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri
A11H1E2	Sesli kütüphane ve kitap platformu oluşturarak online sesli kitap kullanımının geliştirilmesi	2022	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Kültür Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A11H1E3	Yenilikçi, erişilebilir ve çok dilli içeriğe sahip gezici kütüphaneler oluşturulması	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Ulaşım Daire Başkanlığı	STK'lar, Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A11H1E4	Erişilebilir ve çok dilli dijital kitap aboneliği sistemi kurulması	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler
A11H1E5	Otobüslerde bulunan İBB Wifi hizmetin kapsamında, vatandaşlara daha geniş içerikli online kütüphane hizmeti sunulması	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İETT
A11H1E6	Online kütüphanelerin tanıtımıyla ilgili iletişim çalışmaları yapmak.	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler

Hedef. A11H2- Kültür ve sanat politikalarını toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi ile geliştirmek.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A11H2E1	Kadınlar için önemli tarihi mekânlarda kültürel faaliyetler gerçekleştirilmesi	2021	2024	Kültür Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A11H2E2	Kadınlara yönelik ücretsiz sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlenmesi	2021	2024	Kültür Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A11H2E3	Kadın eserlerinin çok dilli olarak basımını gerçekleştirmek ve yaygın bir biçimde duyurulması	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Kültür Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler, Uluslararası kuruluşlar
A11H2E6	Toplumsal cinsiyet odaklı kültürel faaliyetlere İSMEKlerin de faaliyet göstermesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	STK'lar, Üniversiteler

A11H3- Kadınların ve çocukların kent ve kültürel miras ile bağıni güçlendirmek.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A11H3E1	Kadınların ve çocukların kültürel miras ilişkisini güçlendirecek hedef kitleye uygun farklı yöntemlerin geliştirilmesi	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A11H3E1	İBB'nin kadın çalışmalarının dijital ortama taşınması	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A12H3E2	Kadın Eserleri kütüphanesi ile kadınlarla ilgili yayınların paylaşılması	2021	2024	Yazı İşleri ve Kararlar Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Kadın Örgütleri, Üniversiteler

Hedef. A11H4- Herkes için kültürel etkinliklerin erişilebilirliğini artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini	Tahmini	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
		Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi				
A11H4E1	Kültürel etkinliklerin düzenlendiği mekânlara erişimde çeşitli ve yenilikçi yöntemlerin araştırılması	2022	2024	Kültür Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler
A11H4E2	İstanbulkart hizmeti ile ilgili mobil uygulama, internet sitesi, başvuru noktaları ve biletmatiklerin erişilebilir hale getirilmesi	2021	2022	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Kültür Daire Başkanlığı	
A11H4E3	Mobil ve dijital kültürel etkinliklerin çeşitlendirilmesi	2022	2024	Kültür Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		
A11H4E4	Çocukların gelişim süreçlerini dikkate alarak yapılan faaliyetlerin; çocukların ilgi alanlarını ve taleplerini içermesinin sağlanması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A11H4E5	Çocuklar için kültür, spor ve rekreasyon alanlarının oluşturulması	2020	2024	Kültür Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı, STK'lar, Üniversiteler

Hedef. A11H5- Spor mekânları ve sosyal tesislerin kadın ve çocuklar için erişilebilirliğini artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini	Tahmini	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
		Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi				
A11H5E1	Yeni okul spor salonları ve kadın spor merkezlerinin açılması	2021	2024	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	İl Milli Eğitim Müdürlüğü
A11H5E2	Uzakdoğu ve savunma sporlarının spor müfredatına eklenmesi	2021	2024	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	STK'lar, Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A11H5E3	Çocuk oyun alanlarının tasarımında ebeveynlerin sosyalleşmesini, engeli çocukların kullanımını sağlayacak rehberin oluşturulması	2021	2023	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		İPA, Üniversiteler
A11H5E4	Spor Tesislerinde İBB Spor Okulları Açılması	Rutin	Rutin	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			İl Milli Eğitim Müdürlüğü
A11H5E5	Okul Spor Salonlarında Yaz/Kış Spor Okulları hizmeti verilmesi	Rutin	Rutin	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			İlçe Belediyeleri
A11H5E6	İBB Yıldız Tarama Projesinin uygulanması	2020	Rutin	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		İlçe Belediyeleri
A11H5E7	Kamusal mekânların toplumsal cinsiyet eşitliğine uygun tasarlanmasına yönelik kriterlerin belirlenmesi	2021	2023	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		İpa, Meslek Odaları, STK'lar ve Sosyal Girişimler

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Açılan mahalle kütüphanesi sayısı
Engelli erişimine uygun kütüphane sayısı
Çok dilli yayın bulunduran kütüphane sayısı
Açılacak gezici kütüphane sayısı
Gezici Kütüphanenin Ulaştığı İlçe Sayısı
Gezici Kütüphanenin Ulaştığı Mahalle Sayısı
Dijital Kitap Aboneliği Proje Gerçekleşme Oranı
Wi-Fi yayını olan araç sayısı
Wi-Fi kullanım oranı
Online kütüphaneye erişen kişi sayısı
Online kütüphanede çok dilli olarak hazırlanmış yayın (kitap) sayısı
Online kütüphaneden haberdar olmak için hazırlanan görsel ve yazılı yayın sayısı
Toplu ulaşımında online kütüphane ve sesli kitap dinleme projesinin gerçekleşme oranı
Çocukların ilgi ve yönelimlerini öğrenmek için çocuklar ve çocuk hak temelli çalışan STK'larla yapılan toplantı sayısı
Çocuklarla birlikte organize edilen etkinlik sayısı
Çocuklara yönelik gerçekleştirilen etkinlik sayısı
Çocuklar için yapılacak etkinliklerin duyurulması için çok dilli yapılan görsel ve yazılı yayın sayısı
Kadınlara yönelik yapılan kültür sanat etkinlikleri sayısı
Kadınlara yönelik yapılan kültür sanat etkinliklerine kadınların katılım oranı
Kadınlara yönelik yapılan kültür sanat etkinliklerini duyurmak için yapılan çok dilli görsel ve yazılı yayın sayısı
İstanbul'un kadınlar için hafıza mekânları" olan alanlara yapılan gezi sayısı
İstanbul'da kadınlar için önemli tarihi mekânlarda yapılan etkinlik sayısı
İstanbul'un tarihi mekânlarına yapılan gezi sayısı
İstanbul'da kadınların kültürel ve tarihi mirasını görünür kılacak Kültürel Etkinlik Sayısı
Kadınlara özel ücretsiz yapılan müze gezisi, tiyatro ve sinema gösterim sayısı
Kadınlar için yapılan açık hava etkinlik sayısı.
Yayınlanan kadın eserleri sayısı
Çok dilli olarak basılan kadın eserleri sayısı
Yayınlanan kadın eserlerinin tanıtımı için yapılan çok dilli görsel ve yazılı yayın sayısı
Yapılan kültürel ve sanatsal etkinliklerin duyurulması için görsel ve yazılı yayın sayısı
Yapılan kültürel ve sanatsal etkinliklere İstanbul'un çeperlerinden kadınların gelebilmesi için koyulan ulaşım aracı sayısı
Yapılan kültürel ve sanatsal etkinlikleri yapılan mahalle sayısı
Yapılan kültürel ve sanatsal etkinliklere katılan kadın oranı
Mahalle Bazlı Gerçekleştirilen Kültürel Etkinlik Sayısı
Mahalle bazlı gerçekleştirilen etkinliklere katılım oranı
Mahalle Bazlı Gerçekleştirilen Kültürel Etkinliklerde Artış Oranı
İSMEK'ler de yapılan film gösterim sayısı
İSMEK'ler de yapılan film gösterimine katılan kadın sayısı

Gösterge
Toplumsal Cinsiyet odaklı film gösterimlerini sayısı
Kültürel miras ilişkisini kurmak için kadınlarla yapılan farkındalık atölye sayısı
Kültürel miras ilişkisini kurmak için kadınlarla yapılan farkındalık atölyesine katılım sayısı
İşitme Engelliler için betimleme yapılan tiyatro oyun sayısı
İşitme engelliler için hazırlanan tiyatro oyunlara katılım oranı
Görme engelliler için seslendirilen tiyatro oyun sayısı
Görme engelliler için yapılan tiyatro oyunlara katılım oranı
Görme ve işitme engellilere hazırlanan tiyatro oyununun duyurulması için hazırlanan çok dilli görsel ve yazılı yayın sayısı
Erişilebilir hale gelen uygulama sayısı
Planlanan proje sayısı
Yararlanan kişi sayısı
Çevrimiçi Bilet Satışındaki Artış Oranı
Kültürel etkinlikler kapsamında uygulanan faaliyet sayısı
Kültürel etkinliklerden yararlanan yaş, cinsiyet kırılımlı kişi sayısı
Spor işlevi eklenen merkez sayısı
Mahallelerde düzenlenen açık hava spor aktivitesi sayısı
Spor aktivitelerine katılan kadın oranı
Wendo eğitimi verilen merkez sayısı
Savunma sporu eğitimlerine kadın katılımcı oranı
Çok dilli hazırlanan spor kursu duyuru sayısı
Ebeveyn dostu hale getirilen kamusal mekân sayısı
Engelliler için erişilebilir hale getirilen oyun alanı sayısı
Çocuklara yönelik açılan program sayısı
Çocuklara yönelik açılan merkez sayısı
Yaz ve kış okulları ile ulaşılan çocuk sayısı
Parklara kurulan kamera sayısı
Parklarda görevlendirilen güvenlik görevlisi sayısı
Katılımcı tasarlanan park sayısı

AMAÇ 12: Halkla İlişkiler, Bilgilendirme ve Tanıtım Araçlarını Çeşitlendirmek

4.12. Halkla İlişkiler, Bilgilendirme ve Tanıtım

Yapılan görüşmelerde belediyelerin halkla ilişkiler birimleri diğer tüm birimlerce hazırlanan hizmet ve politikaların vatandaşa hangi dil ve yaklaşım ile aktarılacağı üzerinde oldukça etkili olduğu, bu nedenle halkla ilişkiler alanında ayrımcılıktan uzak, kapsayıcı ve çeşitliliği gören bir dilin hâkim olmasının vatandaşların hizmetlerden haberdar olması ve o hizmetlere erişimini büyük ölçüde belirleyeceği vurgulanmıştır. Görüşülen kişi ve kurumlar sadece hizmetlerin değil, hizmetlerin tanıtımının da kapsayıcı olması; anayasanın eşitlik ilkesi gereği dil, din, inanış, etnik köken, yaş, engel, cinsiyet, cinsiyet kimliği, cinsel yönelim temelli ayrımcılıktan arındırılması taleplerini iletmiştir. Örneğin; Beyaz Masa'nın çok dilli aramalara da cevap vermesi, işitme engelliler için Beyaz Masa Mesaj ve Whatsapp hattı gibi olanakların olması, İBB'nin halkla ilişkiler noktalarında danışma hizmetlerinin farklı dillerde verilebiliyor olması (Arapça, Kürtçe, İngilizce, işaret dili vb.), hizmetlerin erişilebilirliğini doğrudan arttıracak adımlar olarak önerilmiştir. Ancak; halkla ilişkiler kanallarının sadece ayrımcılıktan uzak bir şekilde hizmet duyurmasının yerel eşitlik vizyonu açısından yeterli olmadığı, tüm iletişim kanallarının (metrobüs ve metro ekranları, billboardlar vb.), sosyal medya ve geleneksel iletişim araçlarının toplumsal barış ve eşit yurttaşlık konusunda farkındalık için aktif olarak kullanılması gerektiği birçok sivil toplum kuruluşu tarafından yinelenmiştir. YEEP'in bir dizi hedef ve eylemlerden oluşan parçalı bir metin olarak değil, dili ve perspektifi ile bütünlüklü bir vizyon olarak sahiplenilmesi gerektiği görüşmelerde çokça dile getirilen taleplerden biri olmuştur. Bu bağlamda, örneğin toplumsal cinsiyet eşitliği alanında çalışma yapan dünya kentlerinin yönetici ve icracılarının deneyim paylaşımını ve güç birliğini olanaklı kılacak buluşmaların belediye başkanları düzeyinde organize edilmesi; İBB'de kadınlarla ilgili yapılan tüm çalışmaların belgelerinin arşivlenmesi ve dijitalleştirilmesi; tüm yayın, afiş, haber vb. görsel malzemelerin Kadın Eserleri Kütüphanesi ile paylaşılması; İstanbul'da kadınların ve yerel eşitlik politikalarının hafızasının kaybolmaması için tüm bu işleri koordine edecek bir komisyonun oluşturulması önerilmiştir.

AMAÇ 12: Halkla İlişkiler, Bilgilendirme ve Tanıtım Araçlarını Çeşitlendirmek**Tablo 12:** Halkla İlişkiler, Bilgilendirme ve Tanıtım Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A12H1- Kurumsal iletişim dilinin kapsayıcılığını artırmak.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A12H1E1	Paydaş iletişimde hizmet verilen dil sayısının artırılması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar,
A12H1E2	Toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili bilgilendirme materyalleri hazırlanması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Kadın Örgütleri, STK'lar Üniversiteler
A12H1E3	Karar alıcılar, yöneticiler ve saha çalışanlarına yönelik göç alanında kapsayıcı iletişim ve farkındalık eğitimleri verilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Kadın Örgütleri, STK'lar Üniversiteler

Hedef. A12H2- Çeşitliliği gören, kapsayıcı bir iletişim ağı kurarak ulusal/uluslararası işbirlikleri ile toplumsal cinsiyet eşitliğine katkı sunmak.							
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A12H2E1	TCE alanında uluslararası kurumlarla işbirliği yapılması	2021	2024	Dış İlişkiler Daire Başkanlığı			Uluslararası Kuruluşlar
A12H2E2	TCE alanında uluslararası kurumlarla işbirliği kapsamında etkinlik yapılması	2021	2024	Dış İlişkiler Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	STK'lar, Uluslararası kuruluşlar

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimine katılan iletişim personeli sayısı (tasarımcı, metin yazarı vb.)
Kullanılan billboard sayısı
Kullanılan toplu taşıma ekran sayısı
Personele yönelik kapsayıcı iletişim eğitimi sayısı
Kapsayıcı iletişim eğitimlerine katılan personel sayısı
Yabancı dillerde gelen hizmet taleplerinin karşılanma oranı
Toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili oluşturulan yazılı, görsel içerik sayısı
İletişim noktalarında hizmet verilen yabancı dil sayısı
Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında protokol yapılan uluslararası kurum sayısı
Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında dünya kentleri ile yapılan ortak etkinlik sayısı
Dijitale taşınan kadın eserleri/çalışmaları sayısı

AMAÇ 13: İstanbul’u Yaşanası Bir Kent Haline Getirmek

4.13. Yaşanası Kent

Yapılan görüşmelerde farklı dinamiklerden beslenen dezavantajlı olma durumları ve belediyenin politikalarının bu dinamikleri besleyen veya görmezden gelen dizaynını değiştirmeye yönelik önerileri aşan; bir kent hayali olarak herkes için yaşanabilir bir İstanbul tarif eden öneriler ortaya çıkmıştır. Örneğin; yeşil alanlara erişim ve toprağa değme hakkını da içeren yaşanabilir bir kent için kent bostanlarının yaygınlaştırılması, balkon ve kent bahçeciliğinin desteklenmesi, şehir içlerinde orman bahçelerinin oluşturulması önerilmiştir. Ayrıca; temiz hava, temiz gıda, su, insan onuruna yakışır barınma koşulları gibi temel hakların savunuculuğunun yapılması; kentteki üretim ve tüketim ilişkilerine dair kararlara etki edecek katılım mekanizmalarının (tarım kooperatifleri, meslek odaları, üretici ve tüketiciler vb. gruplar dâhil edilerek) kurulması; güvenli gıdaya erişim için kadınların eşit katılımı ile konsey oluşturulması; üreticiler ve tüketiciler arasında karşılıklılığa dayanan organik bağların kurulması ve halk ekmek satış noktalarında temizlik standartlarının geliştirilmesi kolayca uygulanabilecek somut adımlar olarak iletilmiştir. Ulusal (Gıda Mühendisleri Odası, Çevre Mühendisleri Odası, üretici ve tüketici örgütleri) ve uluslararası aktörler (Birleşmiş Milletler) ile kadın emeği ve gıda güvenliği temelli oluşturulacak bir konsorsiyumun³³ İstanbul’un kırsal mahalleleri ile merkezi arasındaki organik bağı güçlendireceği; gıda standardı, pazara erişim ve kadınların güçlendirilmesine katkıda bulunacağı vurgulanmıştır.

Bunların yanında, temizlik hizmetlerinden yeterli şekilde yararlanamayan mahalleler için aksaklıkların tespit edilip giderileceği denetim mekanizmalarının kurulması talep edilmiştir. Ayrıca; il ve ilçelerde şiddet, işkence ve tecavüze maruz kalan hayvanlar için rehabilitasyon merkezlerinin kurulması; bu merkezlerde hem hayvanlara yönelik bütüncül tedaviler uygulanması hem de yerel savunucularla birlikte hayvan haklarına dair farkındalık çalışmaları yapılması, bu merkezlerin İstanbul’un merkezinde kurulması, tam teşekküllü (ambulans ve yerinde tedavi hizmetleri dahil olmak üzere) hizmet vermesi ve mesai saatleri dışında da erişilebilir olması için acil sağlık hizmeti verecek veteriner hekim bulundurulması, sokakta yaşayan hayvanlar toplanırken ve tekrar alındıkları yere bırakılırken mutlaka o mahalledeki hayvan koruma gönüllülerinin haberdar edilmesi, hayvan hakları ve mevzuat hakkında yapılacak farkındalık çalışmalarının mevzuatı ihlal eden kamu görevlilerinin soruşturulması ve yerelde hayvanlara yönelik işlenen suçlarla ilgili açılan davalarda bizzat taraf olunması gibi tutumlarla tutarlı ve güçlü bir savunuculuğa dönüştürülmesi talep edilmiştir.

³³ Konsorsiyum: Şirketler Birliği. İki veya daha fazla işletmenin belirli bir projenin uygulanması bağlamında gerçekleştirdiği işbirliğidir. Belli bir konuda, ortak çıkarı olan ve çoğunlukla kredi verenlerin teşkil ettiği iktisadi bir yapıdır –e.n.

AMAÇ 13: İstanbul'u Yaşanabilir Bir Kent Haline Getirmek

Tablo 13: Yaşanabilir Kent Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A13H1- Temiz çevre için koşulları iyileştirmek ve olanakları artırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A13H1E1	İklim Değişikliği Eylem Planının güncellenmesi ve hayata geçirilmesi	2021	2024	Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		Üniversiteler, STK'lar, İlçe Belediyeleri, Uluslararası Kuruluşlar	STK'lar, Kadın Örgütleri
A13H1E2	İstanbul Hava Kalitesi Eylem Planının güncellenmesi ve hayata geçirilmesi	2021	2024	Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		Üniversiteler, STK'lar, İlçe Belediyeleri, Uluslararası Kuruluşlar	STK'lar ve Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A13H1E3	İstanbul'da karayolu çevresel gürültüsünün önlenmesi ve kontrolü amacıyla hazırlanan İstanbul Gürültü Eylem Planı kapsamında iki farklı noktada gürültü bariyeri uygulanması	2021	2024	Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı	Fen İşleri Daire Başkanlığı	Yol Bakım ve Onarım Daire Başkanlığı	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı	Üniversiteler ve STK'lar, Kadın Örgütleri ve Meslek Odaları
A13H1E4	Çevre temizliği farkındalık çalışmaları yapılması	2021	2024	Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	İlçe belediyeleri	STK'lar ve Kadın Örgütleri, Üniversiteler

Hedef. A13H2- İstanbul'da kent içi ve çevesinde bulunan yeşil alanlar ve tarımsal aktiviteye uygun toprakların kent tarımı ve bahçecilik etkinlikleri için kullanım şartlarını teşvik etmek ve kolaylaştırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A13H2E1	Kent bostanlarının hayata geçirilmesi	2019	2024	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	İlçe belediyeleri	
A13H2E2	Kent bostanları kullanım koşulları ve şartları konusunda yönergenin oluşturulması	2019	2024	Park Bahçe ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	İlçe belediyeleri	İPA, STK'lar ve Kadın Örgütleri, Üniversiteler, İlçe Kent Konseyleri

Hedef. A13H3- İstanbul'unun gıda güvenliğini sağlamaya yönelik sağlıklı ve temiz gıdaya erişim olanaklarını iyileştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A13H3E1	Gıda denetimleri yapılması	2021	2024	Zabıta Daire Başkanlığı	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	Tarım İl Müdürlüğü	STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A13H3E2	Gıda konseyinin kurulması	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		STK'lar, Meslek Odaları ve Sosyal Girişimler, İPA	
A13H3E3	Köy envanteri çalışması ve tarımsal veri analizi incelenerek eksikliklerinin giderilmesi	2020	2022	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü		Muhtarlıklar, İlçe Belediyeleri, İPA	Kadın Örgütleri, Üniversiteler, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
A13H3E4	İstanbul'un mera ve köylerine yönelik alt yapı ve imar sorunlarının tespit edileceği fiziksel analizler ve saha araştırmalarının yapılması	2020	2024	İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı			STK'lar, Meslek Odaları	STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A13H3E5	Gıda Konseylerinde kadın temsilcilerinin artırılması	2021	2024	Muhtarlıklar ve Gıda Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar, Meslek Odaları,	

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
İklim Değişikliği Eylem Planı tamamlanma oranı
Hava Kalitesi Eylem Planı tamamlanma oranı
Üretici pazarında yer alan kadın üretici sayısı
Gıda konseyinde temsilci olan kadın sayısı
Gürültü Denetim Sayısı
Çevre temizliği farkındalık çalışmaları kapsamında ulaşılan kişi sayısı
Oluşturulan kent bostan sayısı
Oluşturulan kent bostanlarından yararlanıcı sayısı
Yapılan gıda denetim sayısı
Gıda Konseyi Kurulması Projesinin gerçekleşme oranı
İzinli satış yapan seyyar satıcıların regülasyon oranı
Gıda satışı yapan izinsiz işgallerin engellenme oranı

AMAÇ 14: Yaşam Boyu Öğrenme Olanakları ile Eğitimde Toplumsal Eşitliğin Sağlanmasına Katkı Sunmak

4.14. Eğitim ve Yaşam Boyu Öğrenme

Yapılan görüşmelerde eğitim ve yaşam boyu öğrenme olanaklarının özellikle engelliler, göçmenler, kadın ve kız çocukları için kısıtlılığı temel sorun alanı olarak öne çıkmış; bu doğrultuda şu çözüm başlıkları geliştirilmiştir: (1) İBB bünyesinde hizmet veren eğitim merkezlerinin kapsayıcılığının ve erişilebilirliğinin artırılması; (2) söz konusu merkezlerin kurs içeriklerinin yaşam boyu öğrenme ve toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi ile düzenlenmesi; (3) kadın ve kız çocuklarının tüm eğitim olanaklarından yararlanmasının desteklenmesi. Öncelikle İSMEK binalarının sayı, kapasite ve niteliğinin artırılması; güvenli ve erişilebilir olması, merkezden uzak olanların ise servis hizmeti sağlaması talep edilmiştir. Ayrıca; göçmen ve engelli kadınların eşit erişimi için kurs mekânlarının ve içeriklerinin kapsayıcılığının artırılması gerektiği iletilmiştir. Örneğin; eğitim programlarında işaret diline yer verilmesi ve öğretmenlerin işaret dili eğitimi almalarının sağlanması, göçmen ve mülteci kadınlara Türkçe okuma yazma kursları açılması, yine göçmen kadın ve kız çocuklarının anadilleri desteklenerek Arapça ve Kürtçe öğretime yönelik kursların açılması, engellilerin mesleki ve kişisel gelişimine uygun kurslar açılması, MEB ile işbirliği içerisinde engellilerin okul öncesi eğitim dâhil olmak üzere eğitime erişimleri ile ilgili veri tabanı oluşturulması, İSMEK'lerin her engel grubuna göre erişilebilir eğitim vermesi, engellilerin herkesle birlikte mahallelerine en yakın İSMEK merkezinde eğitim alabilmesi kolayca hayata geçebilecek adımlar olarak önerilmiştir. Ayrıca; göçmen çocukların eğitime devamlılığını desteklemek için temel gıda, giysi ve kırtasiye malzemesi desteğinin sağlanması; geç yaşta eğitime katılmış göçmen çocuklar için ek kurslar planlanması talep edilmiştir.

Tüm bunlara paralel olarak; lise ve üniversitelere hazırlık için ücretsiz kursların açılması ve özellikle kadın üniversite öğrencilerinin bu alanda istihdam edilmesi, kurs merkezlerinde kadınlara yönelik okuma yazma ve teknolojik okuryazarlık kurslarının yaygınlaştırılması, muhtarlar ve İBB veri tabanı aracılığıyla tespit edilen kadınlara MEB işbirliği ile okuma yazma kurslarının açılması, kadınlara yönelik teknoloji okuryazarlığı eğitimlerinin verilmesi, nüfus kaydı olmayan kız çocuklarının ve kadınların tespit edilip nüfus kayıtlarının yapılması, kız çocuklarının zorunlu eğitimi tamamlamaları için desteklenmesi, mahalle düzeyinde erişilebilir eğitim olanaklarının yaygınlaştırılması, kurs merkezlerinde çocuk yaşta ve zorla evlendirmelere yönelik farkındalık çalışmalarının yapılması görüşmelerde öne çıkan diğer öneriler arasındadır. Son olarak; İSMEK sınırları içerisinde hayata geçecek fakat etkileri itibariyle bu sınırları aşarak kadın ve kız çocuklarının hayatlarına dokunacak bu uygulamaların kurs içerik ve yapılarının farklı gruplar arasında fırsat eşitliğini destekleyecek şekilde yeniden düzenlenmesini de beraberinde getirmesi gerektiğinin altı çizilmiştir.

AMAC 14: Yaşam Boyu Öğrenme Olanakları ile Eğitimde Toplumsal Eşitliğin Sağlanmasına Katkı Sunmak

Tablo 14: Eğitim ve Yaşam Boyu Öğrenme Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A14H1- Eğitim ve yaşam boyu öğrenme olanaklarını toplumun her kesimine yaygınlaştırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A14H1E1	Kadınların ve kız çocuklarının nüfusa kaydolmalarına destek sağlanması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			"STK'lar, İlçe Nüfus Müdürlükleri"
A14H1E2	Kız çocuklarının zorunlu eğitimi tamamlamalarına destek sağlanması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			"STK'lar, İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri"
A14H1E3	Eğitim verilen merkezleri ulaşımı kolay lokasyonlarda oluşturulması	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		İlçe Belediyeleri
A14H1E4	Erişilebilir olmayan eğitim merkezlerinin yerlerinin değiştirilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Emlak Yönetimi Daire Başkanlığı	Etüd ve Projeler Daire Başkanlığı		STK'lar ve Sosyal Girişimler
A14H1E5	Uzaktan eğitimi destekleyecek faaliyetler gerçekleştirilmesi	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler

Hedef. A14H2- İBB tarafından oluşturulan eğitim içeriklerine toplumsal cinsiyet eşitliği perspektifi kazandırmak.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A14H2E1	İSMEK'lerde toplumsal cinsiyet odaklı eğitim programları hazırlanması	2021	2024	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A14H2E2	Ev ziyaretlerine giden sosyal inceleme elemanlarına çocuk yaşta ve/veya zorla evlilik konusundaki yasal düzenlemeler, mekanizmalar ve bildirim yükümlülüğü hakkında eğitim verilmesi	Rutin	Rutin	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A14H2E3	Kadın ve kız çocuğu özelinde göçmenlere, eğitim desteği verilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			"Kadın Örgütleri, İl Göç Dairesi, STK'lar ve Sosyal Girişimler"

Hedef. A14H3- Engellilerin mesleki ve kişisel gelişim eğitimlerine erişimlerini artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A14H3E1	Engelli vatandaşların ihtiyaçlarına yönelik erişilebilir şekilde eğitim hizmetlerinin sunulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A14H3E2	Engelli vatandaşlara yönelik okul öncesi dönemden başlayan bir veri sistemi oluşturulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı			STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A14H3E3	Engelli vatandaşların ihtiyaçlarına yönelik saha araştırmalarının gerçekleştirilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			İPA, STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A14H3E4	Engelli vatandaşlara yönelik meslek, üniversite hazırlık ve E-KPSS alanlarında kurs hizmeti verilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler
A14H3E5	Tüm engel gruplarına yönelik eğitim materyalleri oluşturulması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İnsan Kaynakları ve Eğitim Daire Başkanlığı			STK'lar ve Sosyal Girişimler, Üniversiteler

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Nüfus kayıt sürecine destek verilen kişi sayısı
Okul kayıt sürecine destek verilen kız çocuk sayısı
Okul kayıt sürecine destek verilen Roman çocuk sayısı
Eğitim desteği (kırtasiye, üniforma, eğitim desteği vb.) verilen çocuk sayısı
İSMEK Eğitimlerine ulaşım desteğinden faydalanan kadın sayısı
Erişilebilir olmadığı için yer değişikliği yapılan İSMEK sayısı
Açılan okuma yazma kursu sayısı
Yeni açılan İSMEK Sayısı
Tüm eğitim branşlarında kadın katılımı oranı
Verilen teknoloji okuryazarlığı eğitim sayısı
Eğitimlerden faydalanan Roman kadın sayısı
Ekoloji alanında verilen eğitim sayısı
Verilen Yaşlı Bakımı eğitim sayısı
Verilen yaşlılığa hazırlık eğitim sayısı
Yaşlılığa Hazırlık Eğitimi alan personel sayısı
Engelliler için Erişilebilir şekilde işlenen eğitim sayısı (işitme/görme/ bedensel engellilik vb)
Açılan lise hazırlık kursu sayısı, Açılan üniversite hazırlık kursu sayısı
Zorla ve çocuk yaşta evlilik konusunda farkındalık yaratmak için yapılan kamu işbirliği sayısı
Türkçe okuma-yazma kurslarına katılan mülteci kadın oranı
İstanbul'da yaşayan toplumsal grupların dillerine yönelik açılan dil kursu sayısı
Verilen teknoloji okuryazarlığı eğitimlerine katılan katılımcı sayısı
İl Emniyet Müdürlüğüne, sosyal incelemelerde tespit edilen çocuk yaşta ve/veya zorla evlilik konusunda bildirim sayısı
Eğitim desteği verilen göçmen çocuk sayısı
Göçmen çocuklara yönelik açılan eğitim destek kursu sayısı
Roman çocuklara yönelik açılan eğitim destek kursu sayısı
Oluşturulan veri tabanı sayısı
Engelli vatandaşlara yönelik okul öncesi dönemden başlayan bir veri sistemi oluşturma oranı
Yapılan saha araştırması sayısı
Yapılan saha araştırmaları dikkate alınarak planlanan eğitim sayısı

AMAÇ 15: Afet ve Kriz Dönemlerinin Eşitsizliği Derinleştiren Etkisini Eşitlikçi ve Katılımcı Yöntemlerle Ortadan Kaldırmak

4.15. Afet/Kriz

İstanbul gibi yoğun nüfuslu ve her türlü afet, salgın ve krizden etkilenme potansiyeli oldukça yüksek bir kent için hazırlanan YEEP'in afetlerde eşitlik temasını dışarıda bırakması mümkün değildir. Bu kapsamda yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan önerileri üç temel çözüm başlığı olarak özetlemek mümkündür: Afet ve krizlere hazırlık çalışmalarının katılımcı ve eşitlikçi bir şekilde yürütülmesi, afet anlarında ve sonrasında ayrımcılık üretilmesinin önüne geçilmesi, olağanüstü durumlarda özellikle dezavantajlı grupların hizmetlere erişiminin desteklenmesi. Öncelikle, afet/krize hazırlık ve afet/kriz sonrası dayanışma için afetin toplumsal cinsiyet temelli yönetimi ve afet sonrası hayatı yeniden kurma çalışmalarında yer almış deneyimli kadın örgütlerinin de dâhil edileceği katılımcı komisyonların oluşturulması gerektiği belirtilmiştir. Sadece uzmanlardan oluşmayan, yurttaşlar ve farklı alanlarda deneyimi olan sivil toplum aktörlerinin katılımının da sağlanacağı afet/kriz koordinasyon komisyonlarının oluşturulmasının yanı sıra; mahalle temelli ve eşitlikçi afet hazırlığı için kadın örgütleri ve muhtarların katılımı ve koordinasyonu ile oluşturulan ilkyardım ekiplerinde kadınlara yer verilmesinin de son derece önemli olduğu dile getirilmiştir. Ayrıca, afet hazırlık çalışmalarının afet veya kriz zamanlarının ayrımcılık üretme ve eşitsizlikleri derinleştirme potansiyelerini de gözetilerek planlanması, öncelikli mahalleler ve risk gruplarının belirlenip haritalandırılması talep edilmiştir. Olağanüstü durumlarda özellikle dezavantajlı grupların belediye hizmetlerine erişiminin sağlanması, sosyal yardım alma noktasında öncelikli kişi ve grupların belirlenmesi, krizlerden en çok etkilenen sektörlerin doğrudan nakit transferi ile desteklenmesi (örneğin gündelik temizliğe gidenler, müzisyen ve çiçekçilerin desteklenmesi), iş kaybı yaşayan ve yalnız yaşayan kadınların ayni ve nakdi yardımlarla buluşturulması öne çıkan diğer talepler arasındadır. Bilhassa kriz dönemlerinde aile yanına dönmek zorunda kalan üniversite öğrencisi kadınların internete erişim ve bilgisayar ihtiyaçlarının karşılanması, tüm bunların afet/kriz süreçlerinde derinleşecek eşitsizlikler karşısında eşitleyici sosyal politika müdahaleleri olarak düşünülmesi gerektiğinin altı çizilmiştir.

Diğer yandan; afet ve kriz dönemlerinde mahallelerde gezici psikolojik desteklerin yaygınlaştırılması, hamile, engelli, yatalak kadınlar, yalnız yaşayan yaşlılar ve yalnız anneler için özel destek hattı sisteminin kurulması, ev ziyaretlerinin arttırılması, tüm mekânların çok işlevli olarak kullanıma sokulması, yoksul mahallelere ücretsiz bakım malzemelerinin dağıtılması, temel ihtiyaçların evlere servis edilmesi, bu süreçte iş yükü

artan kadınlara yönelik sosyal aktivitelerin planlanması ve ev temizliği desteği sunulması, sağlık hizmetlerinin kesintiye uğraması riskine karşı ücretsiz doğum kontrol hapı dağıtılması, kriz masalarının oluşturulması, şiddet karşısında hukuki bilgilendirmelerin ve acil numaraların yaygınlaştırılması, sığınağ ve barınma ihtiyaçı olan kadınlar için uygun yerlerin tahsis edilmesi veya oteller ile protokollerin yapılması, kolluk, valilik ve yukarıda belirtilen salgın kurulunun dâhil olduğu Acil Kent Koordinasyonu oluşturulması kadınlar, yaşlılar, engelliler ve çocukları söz konusu kritik süreçlerde artan şiddet riski karşısında güçlendirecek öneriler olarak dile getirilmiştir.

Son olarak; deprem riski sebebiyle gerçekleştirilen kentsel dönüşüm projelerinin rant³⁴ temelli değil hak temelli ve katılımcı olması için KIPTAŞ, İmar ve Emlak Müdürlükleri, ilçe belediyeleri, bina yöneticileri, ev sahipleri, kadın örgütleri, TMMOB Şehir Plancıları Odası ve Mimarlar Odası vb. meslek odaları ve müteahhitleri buluşturan platformlar gibi alternatif modellerin kurulması gerektiği iletilmiştir.

---

34 Rant: Emeğe dayalı olmayan temellük edilen değer. Ekonomi literatüründe ise “doğanın getirisi” biçiminde tanımlanmaktadır –e.n.

AMAÇ 15: Afet ve Kriz Dönemlerinin Eşitsizliği Derinleştiren Etkisini Eşitlikçi ve Katılımcı Yöntemlerle Ortadan Kaldırmak

Tablo 15: Afet/Kriz Alanına İlişkin Eylemler

Hedef. A15H1- Afet ve acil duruma hazırlık ve müdahale süreçleri yönetiminde eşit ve katılımcı yöntemler geliştirmek.								
Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A15H1E1	Afet ve acil durum eğitimlerinin gerçekleştirilmesi	2021	2024	İtfaiye Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler DB	Basın Yayın Halkla İlişkiler DB	AFAD, AKOM, Muhtarlar, STK'lar
A15H1E2	Kriz koordinasyon toplantılarının katılımcı bir şekilde gerçekleştirilmesi	2021	2024	İtfaiye Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü	AFAD, AKOM, Muhtarlar, STK'lar
A15H1E3	Afet ve acil durum için, risk altındaki gruplara yönelik risk haritalaması yapılması	2021	2024	İtfaiye Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		AFAD, Muhtarlar, STK'lar
A15H1E4	Olağanüstü hal, afet ve kriz durumlarında engellilere ulaşım ve sosyal destek sağlanması	2021	2024	İtfaiye Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		AFAD, AKOM, Muhtarlar, STK'lar

Hedef. A15H2- Afet odaklı bilinçlendirme çalışmalarını ve toplumsal farkındalığı artırmak.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A15H2E1	İlçe bazlı deprem parkı uygulamasının yapılması	2021	2024	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Park Bahçeler Daire Başkanlığı			AFAD, AKOM, Muhtarlar, İlçe Belediyeleri
A15H2E2	Toplanma ve geçici barınma alanları çalışmasının güncel tutulması	2021	2024	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü			AFAD- Jandarma Genel Komutanlığı- AKOM
A15H2E3	Toplanma ve geçici barınma alanlarına yönelik mahalle bazlı bilinçlendirme ve farkındalık çalışmasının yapılması	2021	2024	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı				AFAD, Muhtarlar
A15H2E4	Deprem Seferberlik planı kapsamında afet gönüllüleri çalışması	2021	2024	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, Muhtarlar
A15H2E5	İlgili kurumlarla işbirliği içerisinde gönüllü süreçlerinin ortaklaşa yürütülmesi	2021	2024	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı	İtfaiye Daire Başkanlığı			STK'lar, İlçe Belediyeleri, Muhtarlar
A15H2E8	Konut inşaatı ve finansmanı için alternatif modeller geliştirilmesi	2021	2024	Mali Hizmetler Daire Başkanlığı	Emlak Yönetim Daire Başkanlığı	Deprem Risk Yönetimi ve Kentsel İyileştirme Daire Başkanlığı		STK'lar, İlçe Belediyeleri, Muhtarlar, AKOM, AFAD

Hedef. A15H3- Kriz/Pandemi Sürecinde derinleşen eşitsizlikle mücadele için özel önlemler geliştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A15H3E1	Kriz/ Pandemi döneminde acil - öncelikli muhtaç hanelerin tespit edilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	İştirakler Koordinasyon Müdürlüğü			STK'lar Muhtarlar, İlçe Belediyeleri
A15H3E2	Kriz/Pandemi sürecinde muhtaçlığı tespit edilenlere nakit ve gıda desteği verilmesi	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			STK'lar, Muhtarlar
A15H3E3	Pandemi sürecinde muhtarlarla işbirliği yapılarak mahalle muhtaçlık envanterinin çıkarılması, ihtiyaç sahibi kadınların belirlenmesi	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri Muhtarlar,
A15H3E4	Dar gelirli kadınlara yönelik mahalle bazlı risk etki (afet, salgın vb.) analizlerinin yapılması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı			Kadın Örgütleri, STK'lar,
A15H3E5	Pandemi sürecinde özel gruplara (ev/merdiven temizliğine gidenler, kâğıt toplayıcılar, müzisyenler, çiçekçiler vb) doğrudan ekonomik destek verilmesi	2021	2021	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Mali İşler Daire Başkanlığı			STK'lar, Muhtarlar
A15H3E6	Pandemi sürecinde kadın üniversite öğrencilerine internet desteği verilmesi	2021	2021	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri
A15H3E7	Pandemi sürecinde devlet okullarına hijyen malzeme desteği verilmesi	2021	2021	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		Muhtarlar, STK'lar, İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü
A15H3E8	Pandemi sürecinde muhtaç hanelere temizlik, ilaçlama ve tadilat desteği verilmesi	2021	2021	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı		STK'lar, Muhtarlar
A15H3E9	Hamile, engelli, yatalak kadınlar ve yalnız yaşayan yaşlılar, anneler ve engelliler için özel hat hizmeti sunulması	2021	2024	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri

Hedef. A15H3- Kriz/Pandemi Sürecinde derinleşen eşitsizlikle mücadele için özel önlemler geliştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A15H3E10	Kadın sağlığı hattının kurulması	2021	2022	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri
A15H3E11	Pandemi sürecinde istatistikî veri tutulması ve çok dilli bir şekilde paylaşılması	2021	2022	Sağlık Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		İPA, STK'lar
A15H3E12	Pandemi sürecinde gezici psikolojik destek çalışmalarının yapılması	2021	2022	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar
A15H3E13	Pandemi sürecinde kadınlara hijyen malzeme ve sosyal yardım desteğinin sağlanması	Pandemi Süresince	Pandemi Süresince	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		Muhtarlar
A15H3E14	Afet dönemlerinde kadınlara yönelik sosyal etkinliklerin düzenlenmesi	2021	2024	Kültür Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A15H3E15	Çok işlevli ve farklı araçlarla (gezici kütüphane gibi) kadınlara erişilmesi	2021	2024	Kültür Varlıkları Daire Başkanlığı	Kültür Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A15H3E16	Pandemi sürecinde şiddetle mücadele eden kadınların sorunlarının tespit edilmesi ve karşılanması	2020	2021	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Sağlık Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri, Üniversiteler
A15H3E17	Kadına yönelik artan şiddet ile ilgili yapılması gerekenleri içeren acil eylem planı hazırlanması	2021	2024	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı				STK'lar, Kadın Örgütleri, Aile Çalışma ve Sosyal hizmetler İl Müdürlüğü, İPA
A15H3E18	Pandemi sürecinde şiddet gören kadınlara yönelik online sosyal, psikolojik ve hukuki destek verilmesi	2020	2021	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Bilgi İşlem Daire Başkanlığı		STK'lar, Kadın Örgütleri
A15H3E19	Pandemi sürecinde kadınlara şiddet durumunda bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarının yapılması	2020	2021	Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri

Hedef. A15H3- Kriz/Pandemi Sürecinde derinleşen eşitsizlikle mücadele için özel önlemler geliştirmek.

Eylem Kod	EYLEM	Tahmini Başlama Tarihi	Tahmini Bitiş Tarihi	Sorumlu Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Birim	İşbirliği Paydaş
A15H3E20	Pandemi sürecinde şiddete maruz kalan kadınlara sığınma evi desteğinin verilmesi	2020	2021	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı				STK'lar, Kadın Örgütleri
A15H3E21	Kadına yönelik şiddet konusunda paydaşlarla işbirliği ile acil kent koordinasyonunun oluşturulması	2020	2021	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Kent Konseyi			STK'lar, İlçe Kent Konseyleri, Üniversiteler
A15H3E22	Pandemi sürecinde kadınlara sosyal yardım desteğinin verilmesi	2020	2021	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı			STK'lar, Kadın Örgütleri
A15H3E23	Pandemi sürecinde sağlık çalışanları için konaklama ve ulaşım desteğinin sağlanması	2020	2021	Destek Hizmetleri DB	Ulaşım Daire Başkanlığı			Meslek Odaları, Özel Sektör
A15H3E24	Pandemi sürecinde 65+ yurttaşların ihtiyaçlarının karşılanması	2020	2021	Sağlık Daire Başkanlığı	Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı	Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı		STK'lar

Öncelikli Alana İlişkin İzlenecek Göstergeler

Gösterge
Kurulan kriz koordinasyon kurulu sayısı
Kurulan kriz koordinasyon kurullarında temsil edilen kadın örgütü oranı
Kurulan kriz koordinasyon kurullarında kadın oranı
Kriz Koordinasyon Kurulu toplantı sayısı
Afete hazırlık için muhtarlıklarla yapılan toplantı sayısı
Afete hazırlık için İlçe Belediyeleri ile yapılan toplantı sayısı
Afete hazırlık için toplumsal cinsiyet eşitliği odağında yapılan risk haritalaması sayısı
Afet durumunda öncelikli müdahale gerektiren engelli sayısı
Belirlenen toplanma ve geçici barınma alanları başına düşen nüfus oranı
Mahallelerde verilen afet odaklı bilinçlendirme çalışmalarında kadın oranı
Mahallelerde oluşturulan gönüllü ekiplerdeki kadın oranı
Gerçekleşen kentsel dönüşüm projesi sayısı
Afet Gönüllüleri Projesi kapsamında eğitim verilen kişi sayısı
Gerçekleşen kentsel dönüşüm projesi sayısı
Kriz/Pandemi döneminde acil-öncelikli ihtiyaç ulaştırılan hane sayısı
Kriz/Pandemi döneminde nakit destek verilen hane sayısı
Kriz/Pandemi döneminde gıda desteği verilen hane sayısı
Kriz/Pandemi döneminde ihtiyaç tespiti yapılan kadın sayısı
Kriz/Pandemi dönemleri açısından risk-etki analizi yapılan mahalle sayısı
Kriz/Pandemi döneminde işini kaybettiği için nakit desteği verilen kişi sayısı
Evinde internet erişimi için GSM Data hattı sağlanan kadın üniversite öğrencisi sayısı
Pandemi döneminde psikolojik destek verilen öğrenci sayısı
Pandemi döneminde temizlik desteği verilen hane sayısı
Pandemiden etkilenerek hayatını kaybedenlerin sayısı (mahalle, yaş, cinsiyet dağılımında)
Oluşturulan gezici psikolojik destek çalışması sayısı
Kriz/Pandemide aile destek paketi ulaşan kadın sayısı
Kriz/Pandemide hijyen malzemesi ulaştırılan kadın sayısı
Kadınlara yönelik etkinlik düzenlenen mahalle sayısı
Gezici kütüphane sayısı
Kriz/Pandemi sürecinde İBB Kadın Destek Hattına gelen arama sayısı
İBB Kadın Dayanışma Evi'nde kalan kadın sayısı
Kadına yönelik şiddet ile mücadele konusunda paydaşlarla gerçekleştirilen toplantı sayısı
Kriz/Pandemi döneminde sosyal yardım yapılan kadın sayısı
Pandemi döneminde konaklama olanağı verilen sağlık çalışanı sayısı
Pandemi döneminde ulaşım desteği sunulan sağlık çalışanı sayısı
Pandemi döneminde ev ziyaretleri ile ihtiyaç tespiti yapılan 65+ sayısı

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ